

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. kesäkuuta 2022
(OR. en)

10064/22
ADD 1

FIN 648

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	8. kesäkuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 401 final – LIITTEET 1–3
Asia:	LIITTEET asiakirjaan Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus – Varainhoitovuosi 2021

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 401 final – LIITTEET 1–3.

Liite: COM(2022) 401 final – LIITTEET 1–3

Strasbourg 7.6.2022
COM(2022) 401 final

ANNEXES 1 to 3

LIITTEET

asiakirjaan

KOMISSION KERTOMUS

**EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE**

**EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus –
Varainhoitovuosi 2021**

EU:n
talousarviota
koskeva
vuotuinen
hallinto- ja
tuloksellisuus-
kertomus

Osa II

Liitteet

Varainhoitovuosi

2021

#EUBUDGET

Integroitu talous- ja
vastuuvollisuusraportointi
2021

Euroopan komissio ei vastaa tämän julkaisun uudelleenkäytön seurauksista.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022

© Euroopan unioni, 2022

Euroopan komission noudattamasta asiakirjojen uudelleenkäyttöpolitiikasta säädetään 12. joulukuuta 2011 annetussa komission päätöksessä 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39). Jollei toisin mainita, tämän asiakirjan uudelleenkäyttö on sallittua Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) - lisenssin mukaisesti (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tämä tarkoittaa sitä, että uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan asianmukaisesti ja mahdollisesti tehdyt muutokset ilmoitetaan.

Sellaisten osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole Euroopan unionin omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.

Kaikki kuvat © Euroopan unioni, ellei toisin mainita.

EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus – Osa II – Liitteet –
Varainhoitovuosi 2021

Painettu	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-EN-N

Saatavilla myös:

EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus – Osa I – Varainhoitovuosi
2021

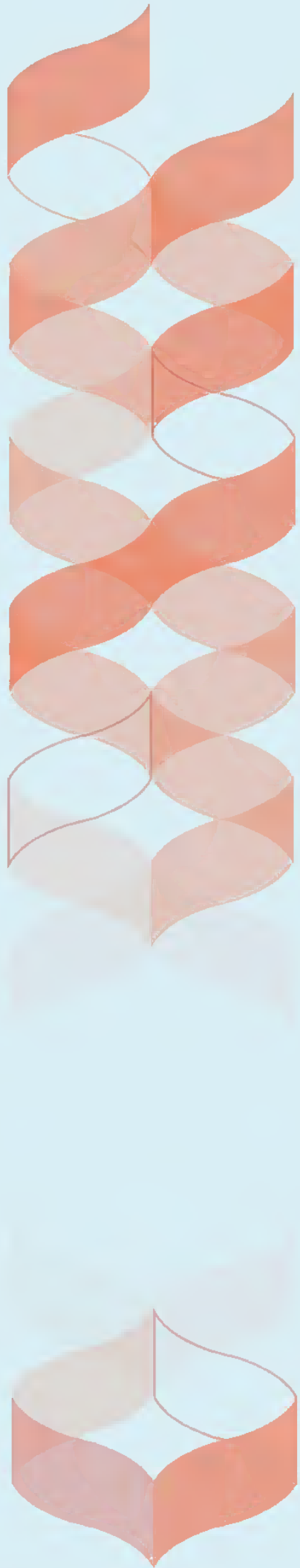
Painettu	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-EN-N

EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus – Osa III – Tekniset liitteet –
Varainhoitovuosi 2021

Painettu	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-EN-N

Sisällysluettelo

LIITE 1 – HORIZONTAALISET PAINOPISTEET VUONNA 2021	5
1. Elpyminen ja selviytymiskyvyn parantaminen	8
2. Vihreän ja digitaalisen siirtymän edistäminen kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi	12
3. Ihmisten hyväksi toimivan talouden rakentaminen	20
4. Euroopan geopoliittisen toimijuuden vahvistaminen	28
LIITE 2 – SISÄINEN VALVONTA JA VARAINHOITO	36
1. Komissio hallinnoi ja suojelee EU:n talousarviota vaativassa toimintaympäristössä	37
2. Valvonnan tulokset	50
3. Johdon vahvistuslausumat	65
4. Tuleva kehitys: näkymät vuodelle 2022 ja sen jälkeen	70
LIITE 3 – ELPYMIS- JA PALAUTUMISTUKIVÄLINE: UUSI EU:N ELPYMISTÄ TUKEVA TULOSPERUSTEINEN VÄLINE	72

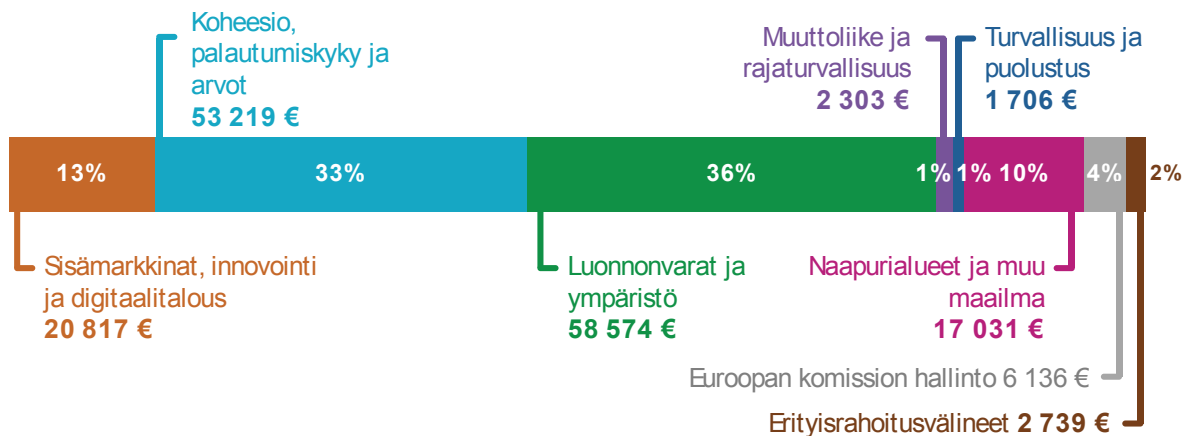
Liite 1 –
Horisontaaliset
painopisteet vuonna
2021

Horisontaaliset painopisteet vuonna 2021

EU:n talousarvio on yhä tärkeämpi väline EU:n painopisteiden toteuttamisessa. Talousarvion ohjelmien kautta tuetaan EU:n sisäisiä ja ulkoisia politiikkoja ja luodaan eurooppalaista lisäarvoa tuottamalla tuloksia, joita koordinoimattomalla kansallisella varainkäytöllä ei voitaisi saada. EU:n ohjelmien tarkoituksena on luoda yhteisvaikutuksia, vauhdittaa yksityistä ja julkista rahoitusta ja antaa koordinoitua pontta tietyille yleisille poliittisille painopisteille, jotka ovat keskeisiä Ursula von der Leyenin komission keskeisten tavoitteiden kannalta.⁽¹⁾

Vuoden 2021 talousarvio oli vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehysten ensimmäinen talousarvio. Se oli keskeinen osa EU:n kattavia toimia covid-19-pandemian torjumiseksi, minkä ansiosta EU pystyi vastaamaan nopeasti ja joustavasti kiireellisiin tarpeisiin. Sillä ollaan myös edelleen luotu perustaa EU:n tulevalle kestäväydelle ja vauraudelle erityisesti investoimalla vihreään ja digitaaliseen elpymiseen. Näin mahdollistetaan Euroopan yhteisötalouden selviytymiskyvyn parantaminen ja työpaikkojen luomisen vahvistaminen. EU:n vuoden 2021 talousarvio oli 164 miljardia euroa maksusitoumuksina, jotka jakautuivat seuraaviin otsakkeisiin.

Monivuotinen rahoituskehys 2021 Yhteensä 162 526 €

Monivuotinen rahoituskehys: EU:n talousarvion maksusitoumusmäärärahat vuodeksi 2021 otsakkeittain (miljoonina euroina).
Lähde: Euroopan komissio.

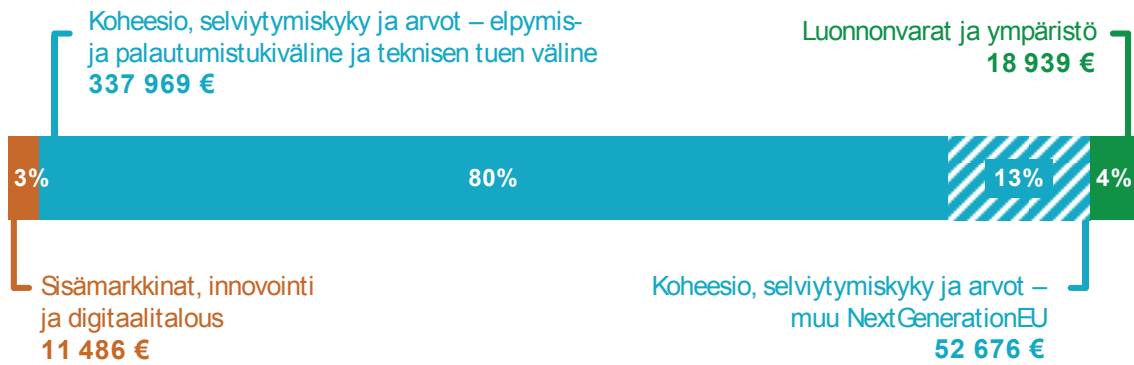
NextGenerationEU-elpymisvälineellä vahvistetaan EU:n talousarviota pandemian taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. NextGenerationEU-elpymisväline on 807 miljardin euron⁽²⁾ väliaikainen elpymisväline, joka koostuu EU:n pitkän aikavälin talousarvion lisäksi tuesta, ja välineen käyttö keskitetään ratkaisevan tärkeisiin ensimmäisiin elpymisvuosiin. NextGenerationEU-elpymisvälineen rahoitus investoidaan useisiin ohjelmiin, minkä vuoksi sitä kuvataan tässä liitteessä.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_en_0.pdf

⁽²⁾ 807 miljardia euroa käyppinä hintoina ja 750 miljardia euroa vuoden 2018 hintoina.

NextGenerationEU vuonna 2021

Yhteensä **421 070 €**

NextGenerationEU-elpymisvälineen maksusitoumusmäärärahat vuodeksi 2021 otsakkeittain (miljoonina euroina).

Lähde: Euroopan komissio.

Tässä liitteessä olevassa tulosanalyysissä kuvataan, miten EU:n ohjelmilla on edistetty useita monialaisia ja toisiinsa liittyviä poliittisia painopisteitä. Se rakentuu neljän keskeisen aiheen ympärille:

- elpymisen ja selviytymiskyvyn parantaminen
- vihreän ja digitaalisen siirtymän edistäminen kestäväns tulevaisuuden varmistamiseksi
- ihmisten hyväksi toimivan talouden rakentaminen
- Euroopan geopolittisen toimijuuden vahvistaminen.

Tämä yhteenveto täydentää liitteessä 4 olevaa ohjelmakohtaista raportointia, jonka Euroopan komissio esittää verkkosivustona [linkki].

1. Elpyminen ja selviytymiskyvyn parantaminen

NextGenerationEU on paljon muutakin kuin elpymistä, ja se muovaa maanosaamme vuosikymmeniä. Varustamme yhteiskuntamme ja taloutemme siten, että niistä tulee vahvempia ja selviytymiskykyisempiä.

Ursula von der Leyen

Euroopan komission puheenjohtaja

Covid-19-kriisi on korostanut EU:n taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen selviytymiskyvyn vahvistamisen strategista merkitystä. Se on myös korostanut, että EU:n kriisivalmiutta ja -toimintaa on kiireellisesti tehostettava muun muassa investoimalla vahvoihin terveydenhuoltojärjestelmiin ja parantamalla EU:n valmiuksia reagoida luonnonkatastrofeihin ja muihin hätätilanteisiin.

Tässä kohdassa käsitellään EU:n toimien tärkeimpiä osatekijöitä ensin elpymisen tukemisen osalta ja sitten vahvemman ja selviytymiskykyisemmän EU:n perustan luomisen näkökulmasta.

Elpymisen tukeminen välittömästi pandemian jälkeen

EU:n vuoden 2021 talousarviotoimien keskeisenä tavoitteena oli ylläpitää elpymistä covid-19-pandemian aiheuttamasta talouden häiriöstä ja sen leviämisen hillitsemiseksi käyttöön otetuista rajoituksista. Tämä saavutettiin pääasiassa kaksitahoisella lähestymistavalla: 1) annetaan jäsenvaltioille mahdollisimman paljon joustovaraa, jotta ne voivat suunnata kaikki vuosien 2014–2020 pitkän aikavälin talousarviosta käytettävissä olevat varat uudelleen pandemian terveydellisten ja taloudellisten seurausten torjumiseen, ja 2) tarjotaan uusia EU:n varoja elpymisen tukemiseksi lyhyellä aikavälillä, kunnes pitkän aikavälin toimet (ks. jäljempänä) alkavat toimia.

Seuraavat säännökset antoivat jäsenvaltioille mahdollisuuden suunnata vuosien 2014–2020 pitkän aikavälin talousarvion jäljellä olevat varat uudelleen pandemian johdosta toteutettavien toimiensa rahoittamiseen.

- **Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevalla investointialoitteella** on tarjottu noin 8 miljardia euroa välitöntä likviditeettiä covid-19-pandemian vaikutusten lieventämiseksi tarkoitettujen investointien käyttöön ottamiseksi siten, että on lisätty joustavuutta EU:n varainkäyttö sääntöjen soveltamisessa ja laajennettu EU:n solidaarisuusrahaston soveltamisalaa.
- Myös **koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevalla toisella investointialoitteella** on annettu poikkeuksellista joustovaraa sallimalla kaiken Euroopan rakenne- ja investointirahastoista peräisin olevan käyttämättömän tuen täysimittainen käyttöönotto siten, että tarjotaan mahdollisuus kattaa 100 prosenttia menoista EU:n talousarviosta yhden tilivuoden osalta ja yksinkertaistetaan ohjelmien täytäntöönpanoon, rahoitusvälineiden käyttöön ja tilintarkastukseen liittyviä menettelyvaiheita.

Koheesiota ja Euroopan alueita tukevaa elpymisapua koskevasta aloitteesta (REACT-EU) otettiin käyttöön uusia varoja 50,6 miljardia euroa.⁽³⁾ REACT-EU-väline on yksi suurimmista NextGenerationEU-elpymisvälineen ohjelmista. Sen tarkoituksena on tarjota rahoitusta hankkeille, joilla edistetään covid-19-kriisin vahinkojen korjaamista koskevia valmiuksia, sekä investointeja toimiin, joilla tuetaan vihreän, digitaalisen ja selviytymiskykyä tukevan elpymisen pohjustamista. Toiminnallisesti REACT-EU-välineellä on vahvistettu asiaankuuluvia vuosien 2014–2020 ohjelmia, minkä lisäksi sillä täydennetään vuosien 2021–2027 koheesiomäärärahoja. Vuonna 2021 se auttoi tarjoamaan jatkuvaa tukea terveydenhuoltoalalle, pienille ja keskisuurille yrityksille ja lyhyen aikavälin työllisyysohjelmille. Tämän lisäksi ohjelmassa on samalla keskitytty pitkän aikavälin elpymiseen digitaalisten ja vihreiden investointien avulla osana kriisin vahinkojen korjaamista.

EU:n talousarvio oli keskeisessä asemassa terveyttä koskevan hätätilanteen välittömässä hoitamisessa ja erityisesti siksi, että siitä rahoitettiin osa alkuvaiheen kustannuksista 2,7 miljardin euron hätätilanteen tukivälineen kautta. EU neuvotteli kahdeksan rokotevalmistajan (AstraZeneca, BioNTech-Pfizer, CureVac, Johnson & Johnson, Moderna, Sanofi-GlaxoSmithKline, Novavax ja Valneva) kanssa ennakkohankintasopimuksia osana monipuolista rokotestrategiaa, jolla pyrittiin varmistamaan turvallisten ja tehokkaiden rokotteiden saatavuus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tämän EU:n koordinoitun lähestymistavan ansiosta jäsenvaltiot pystyivät jakamaan riskin, joka liittyi siihen, että investointi kohdistui toistaiseksi vailla hyväksyntää olleen rokotteen kehittämiseen, ja lähestymistapa myös mahdollisti laajan kirjon mahdollisia rokoteteknologioita ja yrityksiä.

Nämä rokotteet maksettiin osittain EU:n talousarviosta hätätilanteen tukivälineen kautta. Tämä väline on suunniteltu tukemaan – osittain nopeiden hankintamekanismien avulla – erilaisia kohdennettuja toimenpiteitä silloin, kun tarpeiden laajuuteen, nopeuteen tai rajat ylittävään luonteeseen voidaan parhaiten vastata koordinoituilla EU:n toimilla.

Tällä hetkellä EU:ssa on yksi maailman korkeimmista rokotusasteista, sillä 82 prosenttia⁽⁴⁾ EU:n aikuisväestöstä on saanut vähintään yhden rokotteen.

Hätätilanteen tukivälineestä rahoitettiin⁽⁵⁾ myös infrastruktuuria, jolla myönnetään ja todennetaan covid-19-tautiin liittyviä, yhteentoimivia rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevia todistuksia (kustannukset 16 miljoonaa euroa). EU:n digitaalista koronatodistusta koskeva asetus tuli voimaan 1. heinäkuuta 2021, ja se on helpottanut merkittävästi kansalaisten turvallista ja vapaata liikkumista pandemian aikana ja siten EU:n uudelleen avautumista, joka on talouden elpymisen edellytys.

Vahvemman ja selviytymiskykyisemmän EU:n rakentaminen pitkällä aikavälillä

Kriisi korosti myös, että on tärkeää toteuttaa päättäväisiä toimia vahvemman, selviytymiskykyisemmän ja kestävämmän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tästä syystä suurin osa NextGenerationEU-elpymisvälineen varoista (enintään 724 miljardia euroa)⁽⁶⁾ osoitetaan elpymis- ja palautumistukivälineeseen. Kyseessä on luonteeltaan poikkeuksellinen ja väliaikainen innovatiivinen

⁽³⁾ REACT-EU-väline on jaettu kahteen erään: suurin osa rahoituksesta (39,6 miljardia euroa) oli käytettävissä ohjelmasuunnitteluun vuonna 2021, ja loput (10,8 miljardia euroa) ovat käytettävissä vuonna 2022.

⁽⁴⁾ Täyden rokotussarjan saaneen aikuisväestön osuus 13. toukokuuta 2022 oli 62,4 prosenttia.

⁽⁵⁾ Muut hätätilanteen tukivälineestä rahoitettavat aloitteet mainitaan osoitteessa https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/emergency-support-instrument_en

⁽⁶⁾ Varat koostuvat avustuksista (338 miljardia euroa) ja lainoista (386 miljardia euroa) käypinä hintoina.

väline, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita toteuttamaan investointeja ja uudistuksia pitkän aikavälin talouskasvun suunnan muovaamiseksi EU:n keskeisten painopisteiden mukaisesti siten, että nopeutetaan erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää. Väline rakentuu kuuden pilarin ympärille: vihreä siirtymä, digitaalinen muutos, taloudellinen yhteenkuuluvuus, tuottavuus ja kilpailukyky, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus, terveys, taloudellinen, sosiaalinen ja institutionaalinen palautumiskyky sekä seuraavan sukupolven hyväksi toteutettavat politiikat.

Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetussa asetuksessa jäsenvaltioita pyydettiin toimittamaan kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat komissiolle.

Jäsenvaltiot esittävät näissä suunnitelmissa uudistus- ja investointiohjelmansa elpymisen tukemiseksi ja selviytymiskyvyn vahvistamiseksi erityisesti puuttumalla eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetuissa maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin ja osallistumalla asianmukaisesti asetuksen 3 artiklassa säädettyihin kuuteen politiikan pilariin. Asetuksessa edellytetään myös, että jäsenvaltiot selittävät, miten niiden suunnitelmien odotetaan edistävän ilmastotavoitteiden ja digitaalisten tavoitteiden saavuttamista, sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Tämän kertomuksen liitteessä III selitetään suunnitelmien arviointimenettely.

Vuonna 2021 neuvosto hyväksyi 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmaa komission

ehdotuksen perusteella. Näiden hyväksytyjen suunnitelmien kokonaismäärärahat ovat 291 miljardia euroa rahoituksena, jota ei tarvitse maksaa takaisin, ja 154 miljardia euroa lainoina⁽⁷⁾. Kaksi kolmasosaa rahoituksen ja lainojen määrästä liittyy investointeihin, ja yksi kolmasosa sisältää uudistuksia koskevat toimenpiteet. Toimenpiteitä seurataan välitavoitteilla ja tavoitteilla, jotka on määrä saavuttaa elokuuhun 2026 mennessä. Tärkeä innovaatio on se, että elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus maksetaan useassa erässä, kun jäsenvaltiot saavuttavat sovitut välitavoitteet ja tavoitteet.

Komissio suoritti joulukuussa 2021 Espanjalle ensimmäisen 10 miljardin euron maksun

välitavoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Rahoitustukea, jota ei makseta takaisin, maksettiin, kun Espanja saavutti asiaankuuluvat 52 välitavoitetta, jotka kattoivat uudistukset seuraavilla aloilla: kestävä liikkuvuus, energiatehokkuus, hiilestä irtautuminen, yhteydet, julkishallinto, osaaminen, koulutus ja sosiaaliset näkökohdat, tutkimus ja kehitys, työ ja finanssipolitiikka sekä Espanjan tarkastus- ja valvontajärjestelmän vahvistaminen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanoa varten.

Tuleviin terveysuhkiin liittyvää selviytymiskykyä on parannettu perustamalla

terveys hätätilanteiden valmiusviranomaisen. Puheenjohtaja Ursula von der Leyen julkisti unionin tilasta vuonna 2021 pitämässään puheessa tämän Euroopan terveysunionin keskeisenä pilarina toimivan viranomaisen, jonka tavoitteena on ennakoida, ehkäistä ja havaita uhkia ja mahdollisia terveyskriisejä sekä reagoida niihin keräämällä tietoja ja kehittämällä valmiuksia. Se tekee tiivistä yhteistyötä EU:n ja kansallisten terveysvirastojen, teollisuuden ja kansainvälisten kumppanien kanssa parantaakseen EU:n valmiutta vastata terveysuhkiin. Sille on myönnetty tavoitteidensa saavuttamiseksi noin 6 miljardin euron talousarvio eri ohjelmista (kuten EU4Health-ohjelma, Horisontti Eurooppa -puiteohjelma ja EU:n pelastuspalvelumekanismi) vuosiksi 2022–2027.

Selviytymiskyvyn parantaminen edellyttää myös katastrofivalmiuden parantamista.

EU:n pelastuspalvelumekanismilla vahvistetaan tätä varten pelastuspalvelualan yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden ja kuuden muun osallistuvan valtion välillä. Vaikka komissio tunnustaa, että ensisijainen vastuu pelastuspalvelusta on jäsenvaltioilla, se antaa kansallisille viranomaisille täydentävää tukea. Tuen perimmäisenä tavoitteena on parantaa katastrofien ehkäisyä ja niihin

⁽⁷⁾ Kuusi jäsenvaltiota (Kreikka, Italia, Kypros, Portugali, Romania ja Slovenia) on pyytänyt lainoja.

varautumista ja reagointia tehostamalla valmiuksia reagoida yksittäisen maan toimintavalmiudet ylittäviin kriiseihin (olivatpa ne sitten metsäpaloja, terveyteen liittyviä ja lääketieteellisiä hätätilanteita taikka kemiallisia tai biologisia onnettomuuksia tai säteily- tai ydinonnettomuuksia). Näin ollen komissio on keskeisessä asemassa katastrofiavun koordinoinnissa maailmanlaajuisesti, sillä sen osuus on vähintään 75 prosenttia käyttöönoton kuljetus- ja/tai toimintakustannuksista. Huhtikuussa 2021 hyväksytty uusi ehdotus mahdollistaa EU:n aktiivisemmän roolin, kun taas mekanismi on joustavampi jäsenvaltioiden tukemisessa erityisesti silloin, kun niihin kohdistuu samanaikaisesti laajamittaisia ja monimutkaisia hätätilanteita.

- Valmistauduttaessa 2021 metsäpalokauteen komissio yhteisrahoitti **rescEU-ohjelman palontorjuntakaluston** valmiustilaa, jotta voidaan paikata mahdollisia puutteita toimissa metsäpalojen torjumiseksi. Kuusi EU:n jäsenvaltiota (Kreikka, Espanja, Ranska, Kroatia, Italia ja Ruotsi) antaa hätätilanteessa muiden jäsenvaltioiden käyttöön yhteensä 11 sammutuslentokonetta ja kuusi helikopteria vastineeksi niiden valmiuskustannusten rahoituksesta. Vuoden 2022 metsäpalokautta koskevat valmistelut ovat parhaillaan käynnissä.
- Komissio on perustanut EU:n pelastuspalvelumekanismiin puitteissa **rescEU:n strategisen lääkinnällisen reservin ja jakelumekanismin**, jonka varaston ylläpitämiseen osallistuu yhdeksän jäsenvaltiota. Reservi mahdollistaa lääkinnällisten laitteiden, kuten hengityskoneiden ja henkilönsuojainten, nopean toimittamisen kaikkialle EU:hun ja kolmansiin maihin.
- Hätätilanteen tukivälinettä käytettiin myös **terveydenhuollon tarvikkeiden hankintaan, lääkintähenkilöstölle suunnattuun apuun ja liikkuvien hätälääkintävalmiuksien operatiiviseen tukeen**. Tällä tavoin lääkintähenkilöstöä ja -ryhmiä on Euroopassa saatavilla siellä, missä niitä eniten tarvitaan. Lisäksi rahtikuljetuksia helpotetaan.

2. Vihreän ja digitaalisen siirtymän edistäminen kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi

Haluamme jättää seuraavalle sukupolvelle terveen planeetan sekä hyviä työpaikkoja ja talouskasvun, joka ei vahingoita luontoamme.

Ursula von der Leyen

Euroopan komission puheenjohtaja

Vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat EU:n politiikan ja sen elpymisstrategian ytimessä. Ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden suojelun sekä digitaalisen siirtymän asettaminen EU:n sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen mallin keskiöön on olennaisen tärkeää sen kestävyuden varmistamiseksi. Koska maailmanlaajuinen kilpailu digitaalitekniikan hallinnasta kiristyy entisestään, on erittäin tärkeää, että EU:n yrityksillä, julkisilla sektoreilla ja tutkijoilla on pääsy EU:n sisäisiin laskentatietoihin, tekoälyyn ja digitaaliseen infrastruktuuriin. Jotta lisäksi saavutettaisiin tavoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä, on tuettava innovatiivisia ja vähähiilisiä teknologioita ja luotava niille kannustimia. EU:n talousarvio on tärkeässä asemassa kaikilla näillä aloilla.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on kestävän kasvun suunnitelma

Vihreä siirtymä on EU:n kasvustrategian ytimessä. Vihreä siirtymä on avain kestävään tulevaisuuteen, ja sillä on ratkaiseva merkitys Euroopan talouden hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä ja EU:n teollisuuden kilpailukykyä edistämässä sekä EU:n pitkän aikavälin energiaomavaraisuuden tukemisessa. Tämä edellyttää ponnisteluja, jotka liittyvät ilmastoon ja luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin, samalla kun varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä kaikille.

Ilmastonmuutoksen torjunta ylittää jo luonteensa vuoksi kansalliset rajat ja edellyttää EU:n ja kansainvälisen tason toimia. EU:n toimilla voidaan hyödyntää merkittäviä mittakaavaetuja, yhdistää resursseja kriittisen massan saavuttamiseksi ja vahvistaa EU:ta kansainvälisenä toimijana.

Ilmasto	Luonnon monimuotoisuus
Vuoden 2020 loppuun mennessä uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia oli lisätty yli 2 735 megawattitunnilla alueellisten rahastojen ansiosta.	Vuoden 2020 loppuun mennessä yli 15 000 neliökilometriä luontotyyppäjä oli ennallistettu tai niiden suojelun taso oli parantunut Life-ohjelman rahoituksen ansiosta.

Kumppanimaissa suunniteltiin asennettavaksi 18 000 megawattia uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia EU:n tuella vuosina 2014–2020.

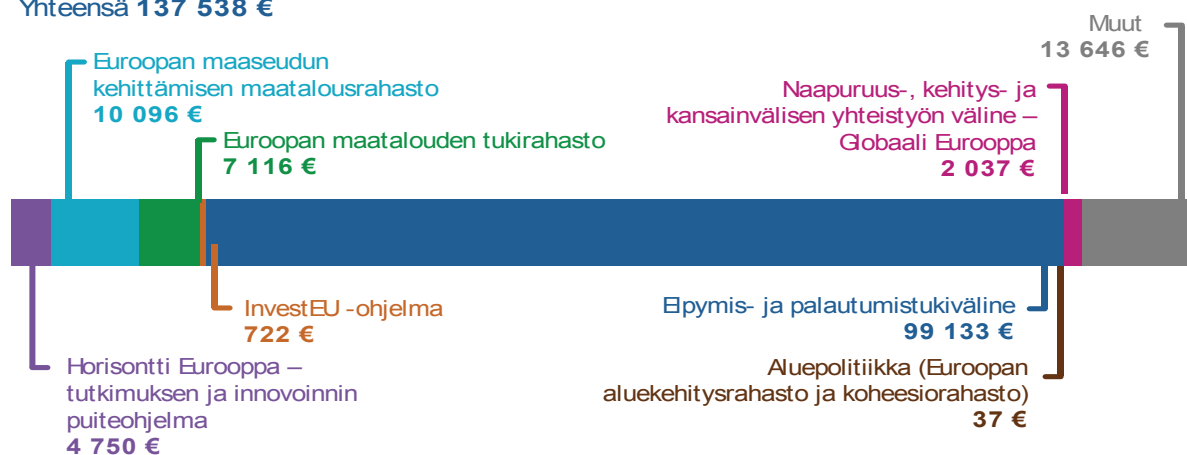
Kumppanimaissa suojeltiin 909 620 neliökilometriä luonnon monimuotoisuudeltaan rikkaita alueita ja metsäalueita EU:n kehityshankkeiden tuella vuosina 2013–2021.

EU on sitoutunut osoittamaan merkittävän osan talousarviostaan ilmastoon liittyvien toimien rahoittamiseen. Viimeisimmät saatavilla olevat tiedot osoittavat, että vuosina 2014–2020 EU käytti ilmastotoimiin 221 miljardia euroa eli 20,6 prosenttia monivuotisesta kokonaistalousarviostaan.⁽⁸⁾ Komissio on nostanut kaudella 2021–2027 EU:n talousarviosta (jota on laajennettu NextGenerationEU-elpymisvälineellä) osoitettavaa ilmastotoimien valtavirtaistamista koskevan kokonaistavoitteensa 30 prosenttiin. Tätä tavoitetta tuetaan myös aluepolitiikalla, jolle on vahvistettu oikeudellisesti sitova 30 prosentin osuus Euroopan aluekehitysrahastosta ja 37 prosentin osuus koheesiorahastosta. Komissio on myös kehittänyt ja julkaissut uuden EU:n kertoimiin perustuvan menetelmän, jotta voidaan varmistaa tehokas ja moitteeton lähestymistapa tämän tavoitteen saavuttamisen laskemiseen.

Elpymis- ja palautumistukivälineellä on keskeinen merkitys ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Väline on suunniteltu siten, että se auttaa EU:ta saavuttamaan tavoitteensa olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä siten, että 37 prosenttia sen määrärahoista osoitetaan ilmastoon liittyviin investointeihin ja uudistuksiin. Vuonna 2021 hyväksytyissä 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmassa jäsenvaltiot ovat osoittaneet lähes 40 prosenttia menoista ilmastoon, mikä ylittää selvästi 37 prosentin tavoitteen. Neuvoston hyväksymien elpymis- ja palautumissuunnitelmien kattamat investoinnit koskevat monia eri aloja. Esimerkiksi noin 70,7 miljardia euroa on tarkoitus käyttää eurooppalaisen liikkuvuusjärjestelmän kestävyuden parantamiseen muun muassa siten, että parannetaan ja nykyaikaistetaan rataverkkoja ja rakennetaan uutta vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria.

Yhteensä 137 538 €

Ilmasto- ja elpymisrahoitus vuonna 2021 (miljoonina euroina).

⁽⁸⁾ Kyseessä on vuoden 2020 vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa esitetyn luvun päivitys, jossa on otettu huomioon uudet saatavilla olevat tiedot EU:n varojen käyttötarkoituksesta yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin yhteydessä ja tekniset korjaukset (mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston yhteisrahoituksen laskeminen, kuten Euroopan tilintarkastustuomioistuin on todennut viimeisimmässä ilmastoa koskevassa erityiskertomuksessaan).

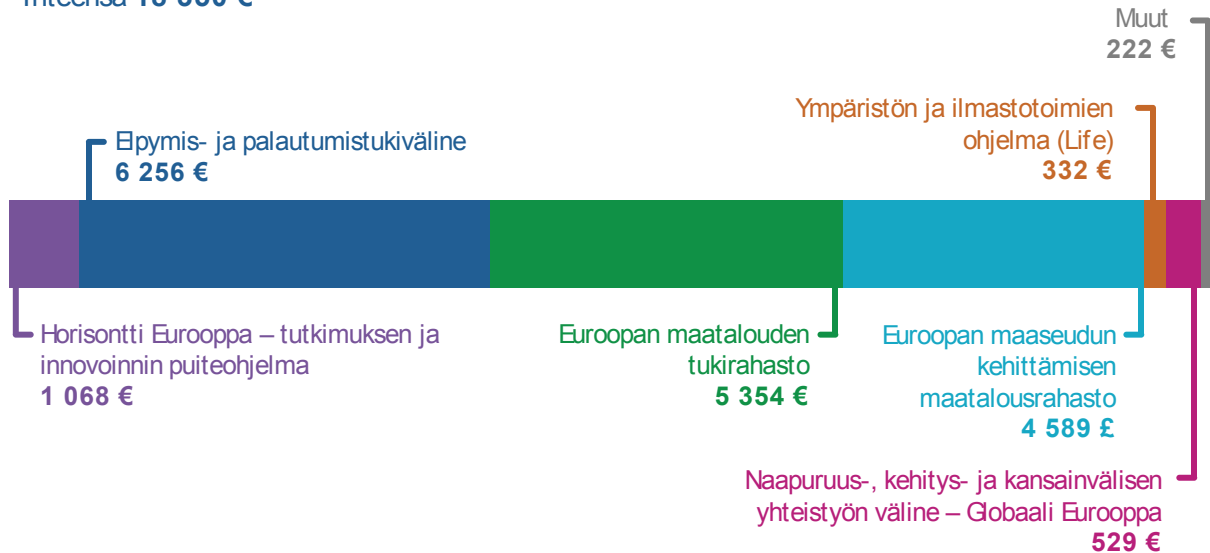
Lähde: Euroopan komissio.

Komission laskelmien mukaan EU:n talousarviosta rahoitettiin vuonna 2021 ilmastoon liittyviä toimia noin 138 miljardin euron arvosta (32 % kokonaistalousarviosta). Tällaisia toimia ovat esimerkiksi seuraavat:

- **Jatkuva tuki rakenteellisille muutoksille, joita EU:n talous tarvitsee saavuttaakseen ilmastoneutraaliuden ja energiaomavaraisuuden** koheesiopolitiikan rahastojen ja [Verkköjen Eurooppa -välineen](#) kautta.
- Sekä Horisontti 2020 -puiteohjelmasta että Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta vuonna 2021 käynnistetyt uudet **tutkimus- ja innovointihankkeet**, mukaan lukien vihreitä lentoasemia ja satamia koskevat merkittävät hankkeet, uudet kumppanuudet tai yhteisyritykset (esimerkiksi SESAR 3 -yhteisyritys, Euroopan rautatieliikenne, puhdas ilmailu, puhdas vety ja päästötön maantie- ja vesiliikenne) sekä ilmastoon liittyvien missioiden (jotka koskevat esimerkiksi ilmastomuutokseen sopeutumista, ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja sekä puhtaita valtameriä) käynnistäminen.
- **Radikaalin innovoinnin tukeminen.** Euroopan innovaationeuvoston Accelerator-väline käynnisti vuonna 2021 ehdotuspyynnön, jonka tarkoituksena on erityisesti tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelman innovaatioita. Ehdotuspyynnössä keskitytään vihreään, digitaaliseen ja terveelliseen yhteiskuntaan siirtymistä koskeviin EU:n painopisteisiin siten, että kiinnitetään erityistä huomiota innovaatioihin jollakin seuraavista aloista: vähähiilinen teollisuus, rakennusten pitkälle menevät perusparannukset, uusiutuva energia sekä akut ja muut energian varastointijärjestelmät. Innovaatioiden käyttöönotto edistää EU:n tavoitteiden saavuttamista.
- **Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen.** Yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan EU:n COSME-ohjelman kasvuun tähtäävä pääomajärjestely oli 30. syyskuuta 2021 mennessä sijoittanut 6,7 miljoonaa euroa [riskipääomarahastoon, joka keskittyy toiminnassaan puhtaaseen teknologiaan](#), varmistaakseen, että pienet ja keskisuuret yritykset voivat kasvaa kohti kestäväää tulevaisuutta.
- **Sellaisten taitojen hankkiminen, jotka tukevat EU:n hillitsemistavoitteita.** Useat Erasmus Mundus -ohjelman yhteiset maisteritutkinnot liittyvät suoraan ilmastomuutosta koskeviin kysymyksiin. Yksi esimerkki on [kaupunkien ilmasto- ja kestävyysasioiden maisteriohjelma](#). Se tuottaa korkeatasoisia tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka ymmärtävät, arvioivat ja hallinnoivat ilmastokestävyttä kaupungeissa, jotta asukkaat voivat elää 1,5 celsiusastetta lämpimämmässä maailmassa. Toinen esimerkki on [meriympäristön uusiutuvan energian maisteriohjelma](#). Se on mukautettu vastaamaan yritysten tarpeisiin merellä tuotettavan uusiutuvan energian alalla. Sillä on myös kansainvälinen suuntaus, jota tukee alan maailmankuulujen tutkimuskeskusten, pienten ja keskisuurten yritysten sekä suurten yritysten suora osallistuminen liitännäiskumppaneina. Toisenlainen esimerkki on Euroopan sosiaalirahastosta vuodesta 2016 alkaen Italian Sardiassa yli 5 000 työnhakijalle annettu tuki. Sillä autetaan työnhakijoita löytämään työtä Euroopan vihreästä ja sinisestä taloudesta siten, että ensin vahvistetaan heidän taitojaan työvalmennuksen, työharjoittelun ja sertifiointiin johtavan koulutuksen avulla ja sitten autetaan heitä oman yrityksen perustamisessa.
- **EU:n vähähiiliseen talouteen siirtymisessä tarvittavien innovatiivisten ja vähähiilisten teknologioiden tukeminen ja niihin investoiminen.** [Innovaatorahastolla](#) luodaan taloudellisia kannustimia ja tuetaan hankkeita, jotka koskevat erittäin innovatiivisia teknologioita, prosesseja tai tuotteita, jotka ovat riittävän kehittyneitä ja joilla on merkittäviä mahdollisuuksia vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Kahdessa ensimmäisessä ehdotuspyynnössä saatiin yli 540 ehdotusta, ja vuonna 2021 allekirjoitettiin ensimmäiset 30 avustussopimusta pienten puhdasta teknologiaa koskevien hankkeiden laajentamiseksi.

Myös vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä keskitytään entistä enemmän luonnon monimuotoisuuden suojeluun. EU:n talousarvio tekee oman osansa EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä, sillä se pyrkii osoittamaan 7,5 prosenttia vuotuisista varoistaan tähän tarkoitukseen jo vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuotuisista varoistaan vuodesta 2026 alkaen. Komission laskelmien mukaan vuonna 2021 luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen osoitettiin 18 miljardia euroa eli 4,3 prosenttia EU:n talousarviosta NextGenerationEU-elpymisväline mukaan luettuna.

Yhteensä 18 350 €

Luonnon monimuotoisuutta koskeva rahoitus vuonna 2021 (miljoonina euroina).

Lähde: Euroopan komissio.

- Euroopan ympäristökeskus tarjoaa **paikkatiedoiltaan yksityiskohtaisia tuotteita yleiseurooppalaisista ja paikallisista maanpeite- ja maankäyttötiedoista** osana Copernicus-maankartoituspalveluja. Paikallisessa komponentissa keskitytään EU:n alueisiin, jotka ovat alttiita erityisille ympäristöhaasteille ja -ongelmille. Euroopan ympäristökeskus tarjoaa tämän paikallisen komponentin puitteissa tietoa Natura 2000 -verkoston suojelluista keskittymistä, joiden avulla arvioidaan näiden alueiden säilyttämistä ja tilaa sekä sitä, onko nurmimaan väheneminen ilmeistä. Natura 2000 -keskittymien tila varmistaa, että ne kartoitetaan tarkasti, ja niiden avulla voidaan kiinnittää huomiota tapahtumiin, jotka uhkaavat alueiden säilymistä.
- Luonnon monimuotoisuuden suojelun osalta **Life-ohjelman luontoa koskevalla integroidulla MarHa-hankkeella, joka koskee merellisten luontotyyppien tehokasta ja kohtuullista hoitoa Ranskassa**, pyritään parantamaan kaikkien luontodirektiivissä lueteltujen Ranskan merellisten luontotyyppien suojelun tasoa. Hankkeessa pyritään saavuttamaan lyhyen aikavälin tavoite, jonka mukaan vähintään puolella luontotyypeistä on hyvä suojelun taso vuoteen 2025 mennessä. Hankkeella helpotetaan Life-ohjelman lisäksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta, Euroopan aluekehitysrahastosta ja kansallisista rahastoista myönnetyn noin 50 miljoonan euron määräisen täydentävän rahoituksen koordinoitua käyttöä.
- Irlanti tukee **turvemaiden ennallistamista**, jonka avulla voidaan edistää kasviston ja eläimistön paluuta näille alueille. Irlannin suunnitelmassa arvioidaan, että kunnostustoimien toteuttamisen ansiosta 30 vuoden aikana voidaan välttää 3,3 miljoonan tonnin hiilidioksidipäästöt.

EU:n talousarvion mukauttamista EU:n ympäristötavoitteisiin on vahvistettu vaatimuksella, jonka mukaan on noudatettava vahingon välttämisen periaatetta. Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja komission välisen [toimielinten sopimuksen](#) mukaisesti vuosien 2021–2027 talousarvion toteuttamisessa on noudatettava tätä periaatetta, sellaisena kuin se on vahvistettu

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa. Siinä pyritään varmistamaan, ettei mikään talousarvion osa – riippumatta siitä, pidetäänkö sitä ilmaston kannalta merkityksellisenä vai ei – vahingoita EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteita tai ole ristiriidassa niiden kanssa.

EU:n talousarviossa otetaan huomioon myös sen merkitys, että ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin on puututtava oikeudenmukaisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman⁽⁹⁾ mukaisesti. Uuden oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tarkoituksena on auttaa alueita, teollisuudenaloja ja työntekijöitä, joihin siirtymä vaikuttaa kielteisesti. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta voidaan myöntää tukea alueille, joihin vaikutukset kohdistuvat eniten kussakin jäsenvaltiossa, kun jäsenvaltiot ovat toimittaneet alueelliset suunnitelmat, jotka komissio on hyväksynyt osana koheesiopolitiikan ohjelmia. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ohjelmia ei ole vielä hyväksytty rahaston myöhäisen hyväksymisen vuoksi, ja täytäntöönpano on viivästynyt.⁽¹⁰⁾ Kun mekanismi on käytössä, sillä odotetaan otettavan käyttöön noin 55 miljardia euroa vuosina 2021–2027 kolmen eri pilarin kautta.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto	Oikeudenmukaisen siirtymän järjestely	Julkisen sektorin lainajärjestely
<ul style="list-style-type: none"> Rahastosta rahoitetaan esimerkiksi pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvia investointeja, tutkimus- ja innovointitoimia, innovointitoimia, kaukolämpöverkkojen kunnostamista ja parantamista, parantamista, digitaalista siirtymää, digitaalista innovointia ja digitaalisia yhteyksiä sekä kiertotalouden 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestelyllä otetaan käyttöön käyttöön yksityisen sektorin resursseja osittain InvestEU-neuvontakeskuksen neuvontakeskuksen ansiosta, ja ansiosta, ja keskus toimii neuvontatukipyynnöiden keskitettynä yhteyspisteenä. 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestelyllä rahoitetaan investointeja muun muassa uusiutuvaan energiaan, energiaan, vihreään ja kestävään liikkuamiseen, älykkääseen jäte- ja vesihuoltoon liittyvään ympäristöinfrastruktuuriin sekä kaupunkien uudistamiseen.

Uutta sosiaalista ilmastorahastoa koskevan ehdotuksen tarkoituksena on auttaa käsittelemään ilmastosiirtymän sosiaalisia ja jakautuvia vaikutuksia 55-valmiusmallin⁽¹¹⁾ mukaisesti. Rahastolla pyritään erityisesti lieventämään rakennusten ja tieliikenteen päästökaupan ehdotetun käyttöönoton vaikutuksia yhteiskunnan heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevalla ehdotuksella täydennetään oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin ja Euroopan sosiaalirahasto plussan mukaisia toimenpiteitä.

Digitaalinen siirtymä EU:n kasvupotentiaalin lisäämiseksi

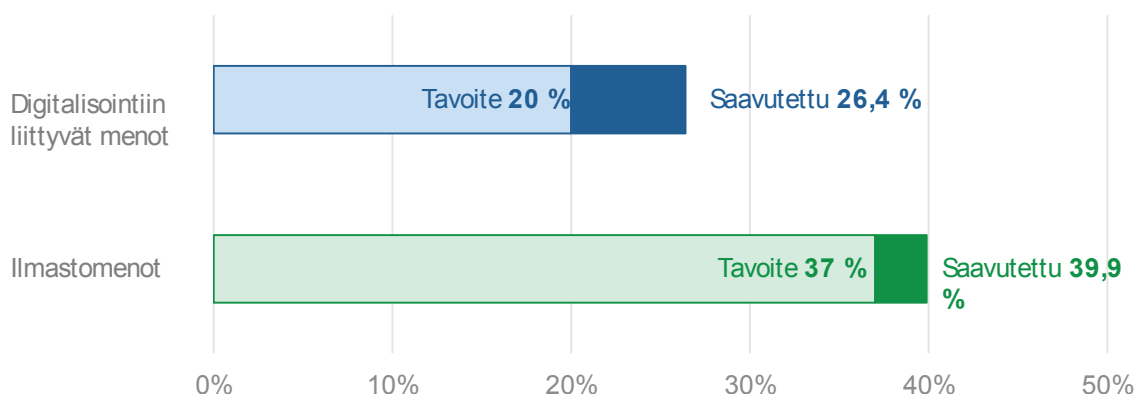
Digitaalitekniikan käyttöönotto tarjoaa EU:lle merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Komission tavoitteena on saada aikaan Euroopan digitaalinen valmius lisäämällä kansalaisten, yritysten ja viranomaisten vaikutusmahdollisuuksia uuden sukupolven digitaalitekniikoilla ja asianmukaisilla täydennys- ja uudelleen koulutuksilla, jotka hyödyttävät kaikkia. Tästä syystä lainsäätäjät ovat sopineet, että vähintään 20 prosenttia elpymis- ja palautumistukivälineen varoista osoitetaan digitaalisia tavoitteita tukeviin uudistuksiin ja investointeihin. Alustavat viitteet ovat lupaavia, sillä

⁽⁹⁾ [Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma](#).

⁽¹⁰⁾ Vuonna 2021 ei suoritettu maksuja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta.

⁽¹¹⁾ Komission tiedonanto – *Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta* (COM(2021) 550 final).

vuoden 2021 loppuun mennessä hyväksytyissä 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmassa 26 prosenttia varoista osoitetaan digitaalista muutosta tukeviin uudistuksiin ja investointeihin.

Visuaalinen esitys elpymis- ja palautumistukivälineen panoksesta eri painopisteisiin. Laskelmat perustuvat elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteissä VI ja VII esitettyihin menetelmiin.

Lähde: Euroopan komissio.

- Tärkeimpiin saavutuksiin kuuluivat investoinnit, jotka sisältyvät **Italian sähköverkon vahvistamista ja digitalisointia koskevaan suunnitelmaan** verkon kapasiteetin lisäämiseksi siten, että uusiutuvien energialähteiden tuotannon integrointia parannetaan edelleen. Tämä on esimerkki hankkeesta, jossa yhdistyvät rinnakkaisten siirtymien molemmat näkökohdat siten, että sekä ilmastoa että digitaalista siirtymää koskevien toimenpiteiden katsotaan olevan merkittävä osa pandemian jälkeisen Euroopan elpymistä.
- Jatketaan paikallisten langattomien yhteyksien käyttöönottoa **WiFi4EU-järjestelmällä**, jossa on nyt yli 8 000 asennettua verkkoa ja yli 83 000 aktiivista liitäntäpistettä Euroopassa.
- Kesäkuussa 2021 otettiin käyttöön **uusi merenalainen valokaapeli EllaLink**, joka yhdistää Euroopan ja Latinalaisen Amerikan. Todellisen digitaalisen kumppanuuden ansiosta tämä 6 000 kilometrin pituinen vedenalainen tiedonsiirtoväylä tuo nämä kaksi aluetta lähemmäksi toisiaan kuin koskaan aiemmin. Komission osarahoittaman Euroopan ja Latinalaisen Amerikan välisen yhteyden rakentamista koskevan BELLA-ohjelman⁽¹²⁾ ansiosta Atlantin valtameren molemmin puolin sijaitsevat tutkimus- ja koulutusyhteisöt ovat alkaneet hyödyntää tätä suuren kapasiteetin ja alhaisen viiveen verkkoyhteyttä.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma muovaa Euroopan digitaalista siirtymää. Ohjelman tavoitteena on parantaa EU:n avointa strategista riippumattomuutta ja kilpailukykyä ja vahvistaa EU:n kriittisiä digitaalisia valmiuksia keskittymällä seuraaviin keskeisiin aloihin: suurteholaskenta, verkon reunan (cloud-to-edge) infrastruktuuri, data-avaruudet ja tekoäly, kyberturvallisuus, tarvittava osaamisen kehittäminen työvoiman tarjoamiseksi näitä kehittyneitä teknologioita varten, näiden teknologioiden käyttöönotto ja niiden paras käyttö kriittisillä aloilla, kuten energia- ja ilmastoalalla, sekä teollisuuden, pienten ja keskisuurten yritysten ja julkishallintojen tukeminen niiden digitaalisessa muutoksessa. Perustamisasetuksen odotettua myöhemmästä hyväksymisestä huolimatta komissio onnistui pääsemään ripeästi vauhtiin ja hyväksymään vuonna 2021 joukon työohjelmia, mitä seurasivat välittömästi ensimmäiset avustusten hakupyynnöt.

⁽¹²⁾ BELLA on lyhenne englanninkielisestä ilmauksesta ”building the Europe link to Latin America”. Tällä ohjelmalla tuetaan Euroopan ja Latinalaisen Amerikan tutkimus- ja koulutusyhteisöjen pitkän aikavälin yhteenliitettävyyttä ja parannetaan merkittävästi näiden kahden alueen tutkijoiden ja akateemisen yhteisön jäsenten välistä yhteistyötä.

 <p>Suurteholaskenta</p> <p>Otetaan käyttöön erittäin edistyneitä eksa-luokan ja jälki-eksa-luokan suurteholaskentavalmiuksia ja varmistetaan niiden saatavuus.</p>	 <p>Tekoäly</p> <p>Otetaan käyttöön EU:n laajuisia yhteisiä data-avaruuksia, jotka perustuvat verkon reunan federoituun infrastruktuuriin, ja edistetään tekoälyyn perustuvien ratkaisujen testausta ja käyttöönottoa.</p>
 <p>Kyberturvallisuus</p> <p>Kehitetään kehittyneitä kyberturvallisuusvalmiuksia ja varmistetaan huipputason kyberturvallisuusratkaisujen laaja käyttöönotto kaikkialla Euroopan taloudessa.</p>	 <p>Kehittyneet digitaidot</p> <p>Edistetään akateemista huippuosaamista digitaalialalla lisäämällä koulutustarjontaa suurteholaskennan, kyberturvallisuuden ja tekoälyn kaltaisten teknologioiden osalta ja edistämällä digitaalista lukutaitoa.</p>

Teknologian parhaan mahdollisen käytön nopeuttaminen

Otetaan käyttöön eurooppalaisten digitaali-innovointikeskittymien verkosto, joka tukee eurooppalaisten julkisten ja yksityisten organisaatioiden digitaalista siirtymää. Se myös käsittelee keskeisiä yhteiskunnallisia haasteita vaikutuksiltaan merkittävien käyttöönottojen avulla, mahdollistaa rajatylittävät yhteentoimivat digitaaliset julkiset palvelut ja edistää osallistavaa ja luotettavaa digitaalista ympäristöä.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, esimerkkejä toimista.

Lähde: Euroopan komissio.

Teknologian kehitys ja tutkimus mahdollistavat innovatiiviset avaruussovellukset, jotka helpottavat jokapäiväistä elämää. Galileon ja EGNOS-järjestelmän⁽¹³⁾ eli EU:n maailmanlaajuisten satelliittinavigointijärjestelmien sekä EU:n maanhavainnointijärjestelmän Copernicuksen kehityksessä on edistytty, mikä on tehostanut tarjottujen palvelujen luotettavuutta ja suorituskykyä. Loppukäyttäjät hyötyvät tarkemmasta ja luotettavamasta paikannuksesta sekä vankasta ja luotettavasta kattavasta, maksuttomasta ja avoimesta maanhavainnointidatasta ja -tiedoista, mikä nykyaikaistaa liikennettä, mahdollistaa täsmäviljelyn ja edistää kestävyyttä. Copernicus auttaa arvioimaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia, ja sillä myös tuetaan toimia suurkatastrofien aikana. Galileo voi olla keskeisessä asemassa polttoainetehokkaan liikenteen edistämiseksi, merenkävijöiden ja lentäjien auttamiseksi heidän normaalissa toiminnassaan tai hädässä olevien ihmisten etsimisessä.

Avaruusohjelma: keskeiset saavutukset vuonna 2021

- Vuoden 2021 lopussa oli käytössä 2,5 miljardia Galileota tukevaa laitetta.
- Galileon paikannustarkkuus on kolme kertaa parempi kuin muilla sen kaltaisilla järjestelmillä.

⁽¹³⁾ Euroopan geostationaarinen navigointilisäjärjestelmä (European Geostationary Navigation Overlay Service).

- Vuonna 2021 laukaistiin kaksi uutta Galileo-satelliittia, ja kiertoradalla olevien satelliittien määrä nousi 28:aan.
- Vuonna 2021 Copernicus-satelliitteja oli kahdeksan.
- Copernicuksen ilmastonmuutosta koskevilla palveluilla on 100 000 käyttäjää.

3. Ihmisten hyväksi toimivan talouden rakentaminen

EU:n poliittinen kehys ja sen ainutlaatuiset sisämarkkinat muodostavat perustan vahvalle taloudelle, joka toimii EU:n kansalaisten hyväksi. EU:n sosiaalisen markkinatalouden mallilla pyritään sekä talouskasvuun että köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen EU:n eri alueilla. Sisämarkkinoiden sekä pienten ja keskisuurten yritysten vahvistaminen on olennaisen tärkeää, jotta EU:n talous voi vastata kansalaistensa tarpeisiin. Vahva talous on myös edellytys sille, että EU voi vastata aikamme tärkeimpiin haasteisiin, kuten vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja EU:n avoimen strategisen riippumattomuuden ja maailmanlaajuisen aseman vahvistamiseen. Tutkimuksesta ja innovoinnista saatava tietämys ja ratkaisut voivat auttaa parantamaan kilpailukykyä ja siten edistämään kasvua, luomaan työpaikkoja ja vastaamaan yhteiskunnallisiin haasteisiin.

EU:n talousarviosta rahoitetaan ohjelmia, jotka käsittelevät useita eri ulottuvuuksia. Jatkuvilla investointitoimilla varmistetaan sisämarkkinoiden syveneminen edelleen, mikä tuo merkittäviä hyötyjä EU:n kuluttajille ja yrityksille. Koheesiopolitiikan avulla voidaan tukea satojatuhansia hankkeita pienten ja keskisuurten yritysten auttamiseksi kaikilla EU:n alueilla. Monissa toimissa investoidaan laadukkaan koulutuksen avulla ihmisiin ja tuetaan heidän integroitumistaan (tai uudelleenintegroitumistaan) työelämään, kannustetaan tärkeisiin reaalityöelämään koskeviin hankkeisiin ja edistetään rakennemuutoksia, tutkimusta ja innovointia EU:n jäsenvaltioissa. Yhteiskunnassa, jolla on edessään monimutkaisia liiketoimintaan, politiikkaan, tieteeseen, teknologiaan, terveyteen ja ympäristöön liittyviä haasteita, tämä monitahoinen tuki on ratkaisevan tärkeä talouskasvun vauhdittaja, joka johtaa sellaisiin läpimurtoihin, jotka tuottavat sekä voittoa että EU:n talouden hyvinvointia. Nämä infrastruktuuriin ja inhimilliseen pääomaan tehtävät investoinnit ovat johtavassa asemassa edistettäessä siirtymistä kohti ympäristön ja talouden kannalta kestävä Eurooppaa, edistettäessä tasa-arvoisia mahdollisuuksia sukupuolesta riippumatta ja pyrittäessä saavuttamaan kolme EU:n tason työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevaa yleistavoitetta, jotka on määrää saavuttaa vuoteen 2030 mennessä ja jotka on asetettu **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa**⁽¹⁴⁾.

Kohti vahvempaa ja oikeudenmukaisempaa taloutta

EU:n talous palasi pandemiaa edeltäneelle tuotannon tasolle kesällä 2021 vuonna 2021 tapahtuneen 5,3 prosentin vahvan elpymisen jälkeen.⁽¹⁵⁾ Vuonna 2021 EU:n työssäkäyvien määrä kasvoi 0,9 prosenttia ja työpaikkojen määrä noin 1,8 miljoonalla. Työllisyys kasvoi lähes kaikissa koulutus-, ikä- ja sukupuoliryhmissä, ja noin miljoona henkilöä palasi työhön vuoden 2021 kolmanteen vuosineljännekseen mennessä. Tämä johti siihen, että EU:n työvoiman määrä ylitti pandemiaa edeltäneen tason 0,3 prosentilla vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Työllisyys laski kuitenkin niillä aloilla, joihin sulkutoimet vaikuttivat eniten, kuten majoitus-, ruoka- ja matkailualoilla. Lisäksi

⁽¹⁴⁾ [Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma.](#)

⁽¹⁵⁾ Ks. [Euroopan talousennuste – talvi 2022.](#)

raaka-aineiden ja energian hinnannousu, jota Venäjän perusteeton ja provosoimaton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan pahentaa huomattavasti, on heikentänyt⁽¹⁶⁾ kasvuodotuksia huomattavasti.

Vuosien 2014–2020 Euroopan sosiaalirahasto on edelleen vaikuttanut myönteisesti työttömyyden ja köyhyyden vähentämiseen, jotka ovat edelleen EU:n kansalaisten suurimpia huolenaiheita. Euroopan sosiaalirahasto plussan täytäntöönpano on viivästynyt sen oikeusperustan myöhäisen hyväksymisen vuoksi, kuten kaikkien muidenkin koheesiopolitiikan rahastojen tapauksessa. Sitä edeltänyt ohjelma on vuodesta 2014 lähtien auttanut 45,3:a miljoonaa henkilöä. Heistä 5,4 miljoonaa on löytänyt työpaikan, mukaan lukien itsenäinen ammatinharjoittaminen, ja loput ovat saavuttaneet muita välitavoitteita, kuten seuraavissa kohdissa esitetään.

Työttömäksi jääneitä työntekijöitä tukevalla Euroopan globalisaatorahastolla edistetään dynamisempaa ja kilpailukykyisempää EU:n taloutta parantamalla kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden osaamista ja työllistettävyyttä. Koska rahaston soveltamisalaa laajennettiin ohjelmakaudella 2021–2027, neljä jäsenvaltiota jätti vuonna 2021 kahdeksan hakemusta 3 500 irtisanotun työntekijän auttamiseksi. Viidessä näistä tapauksista covid-19-pandemia oli tärkein irtisanomisiin johtanut tekijä. Lisäksi budjettivallan käyttäjä hyväksyi vuonna 2021 kuusi edellisen asetuksen nojalla vuonna 2020 vastaanotettua hakemusta. Neljä näistä hakemuksista liittyi pandemiasta johtuvaan talouskriisiin. Rahastosta annettavaan tukeen sisältyy yksilöllisten palvelujen paketteja, joilla irtisanotut työntekijät integroidaan takaisin kestäviin työpaikkoihin mahdollisimman nopeasti.

EU:n talousarviolla tuetaan sisämarkkinoiden vahvistamista sisämarkkinaohjelman kautta.

Tämän sisämarkkinoiden hallinnoinnin vahvistamiseksi laaditun ohjelman 4,24 miljardin euron talousarvio kattaa suuren määrän erilaisia toimia, joita on aiemmin rahoitettu erillisistä ohjelmista (EU:n yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva ohjelma, Euroopan tilasto-ohjelma, taloudellista ja muuta kuin taloudellista raportointia koskevat standardit ja tilintarkastusstandardit, kuluttajien osallistuminen rahoituspalveluja koskevaan poliittiseen päätöksentekoon, kuluttajaohjelma sekä elintarvikkeet ja rehut) ja **komission institutionaalisiin oikeuksiin perustuvista budjettikohdista.** Vaikka ohjelman oikeusperusta hyväksyttiin myöhässä, komissio onnistui kattamaan kaikki ohjelman osa-alueet vuonna 2021.

EU:n talousarviolla pyritään saamaan liikkeelle julkisia ja yksityisiä investointeja takaamalla toteutuskumppaneiden, kuten Euroopan investointipankkiryhmän ja muiden rahoituslaitosten, **investointeja.** Tämä on InvestEU-rahaston tehtävä, johon kuuluu myös pienten ja keskisuurten yritysten ikkuna. EU:n 26,15 miljardin euron takauksella, jota tuetaan 10,46 miljardilla eurolla EU:n talousarviosta, puututaan suuriin investointivajeisiin aloilla, jotka ovat keskeisiä tulevaisuuden kannalta. Lisäksi vähintään 30 prosenttia InvestEU-rahaston varoista on tarkoitus käyttää ilmastonmuutoksen torjuntaan. Vaikka neuvottelut InvestEU-takuusopimuksesta Euroopan investointipankkiryhmän kanssa ovat edenneet ja ensimmäinen kiinnostuksenilmaisupyynnö julkaistiin huhtikuussa 2021, toteutuskumppaneiden kanssa ei ollut allekirjoitettu takuusopimuksia vuoden 2021 loppuun mennessä. Euroopan investointipankkiryhmän kanssa tehty takuusopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 2022, ja tulevaisuudessa on odotettavissa uusia sopimuksia.

⁽¹⁶⁾ Kevään 2022 talousennusteessa bruttokansantuotteen reaalikasvun odotetaan nyt sekä EU:ssa että euroalueella olevan 2,7 prosenttia vuonna 2022 ja 2,3 prosenttia vuonna 2023, kun [talven 2022 väliennusteessa](#) arvio oli 4,0 prosenttia vuonna 2022 ja 2,8 prosenttia (2,7 % euroalueella) vuonna 2023.

Koheesiopolitiikka: eriarvoisuuden puuttuminen pandemiaan vastaamisessa

Sen lisäksi, että koheesiopolitiikan rahastoilla on perinteinen asema investointien tukemisessa ja eriarvoisuuden poistamisessa EU:n eri alueilla, ne ovat edelleen keskeisessä asemassa autettaessa jäsenvaltioita selviytymään covid-19-kriisin välittömistä taloudellisista, sosiaalisista ja terveyteen liittyvistä seurauksista. Koheesiopolitiikan rahastoista on perinteisesti tuettu kaikkia EU:n alueita ja kaupunkeja, mikä edistää työpaikkojen luomista, yritysten kilpailukykyä, talouskasvua ja kestäväää kehitystä sekä parantaa kansalaisten elämänlaatua. Kuten vuonna 2020, komissio laajensi myös vuonna 2021 koheesiopolitiikan rahastojen täytäntöönpanon joustavuutta tarjotakseen jäsenvaltioille lisää likviditeettiä, kun ne pyrkivät hillitsemään covid-19-pandemian kielteisiä vaikutuksia.

Vuosien 2014–2020 vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto auttoi lievittämään köyhyyden pahimpia muotoja EU:ssa auttamalla vähävaraisimpia saamaan elintarvikkeita, perushyödykkeitä ja sosiaalista osallisuutta koskevaa tukea. Vuonna 2020⁽¹⁷⁾ noin 15 miljoonalle henkilölle jaettiin lähes 428 000 tonnia ruokaa, 1,96 miljoonaa henkilöä sai aineellista apua ja 30 000 henkilöä sai sosiaalisen osallisuuden tukea. Määrä on kasvanut aiempiin vuosiin verrattuna. Tämä voi osittain johtua covid-19-pandemian vaikutuksesta, jonka vuoksi monet päätyivät työttömiksi ja köyhyys- ja syrjäytymisvaaraan.

Vuosien 2021–2027 ohjelmien käynnistäminen on ollut hyvin haastavaa. Vuosien 2021–2027 kansallisten ja alueellisten ohjelmien valmisteluun on vaikuttanut vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen myöhäinen hyväksyminen. Komissio on tehnyt tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa uusien ohjelmien valmistelemiseksi ja viimeistelemiseksi mahdollisimman nopeasti. Jäsenvaltioissa on tehty valmisteluja samanaikaisesti esimerkiksi elpymis- ja palautumissuunnitelmien valmistelun kanssa, mikä on aiheuttanut joillekin jäsenvaltioille operatiivisen haasteen.

Täytäntöönpano vuonna 2021 perustui pääasiassa edellisen monivuotisen rahoituskehiksen hankkeisiin ja varoihin.⁽¹⁸⁾ Sen lisäksi, että aiempien koheesiopolitiikan rahastojen maksuja on nopeutettu, aiempien ohjelmien tulokset karttavat nyt nopeasti.

Vuodesta 2014 lähtien⁽¹⁹⁾ aluerahastojen tuella

- säästettiin 4,4 miljoonaa tonnia hiilidioksidia
- luotiin 5,5 miljoonaan kotitalouteen laajakaistayhteys, jonka nopeus on vähintään 30 megabittia sekunnissa
- luotiin tuettuihin yrityksiin 238 000 työpaikkaa
- 52 miljoonaa henkilöä pääsi uusiin tai nykyaikaistettuihin terveyspalveluihin.

⁽¹⁷⁾ Viimeisimmät tiedossa olevat tiedot, kuten Euroopan sosiaalirahaston ja nuorisotyöllisyysaloitteen osalta.

⁽¹⁸⁾ 350 miljardia euroa vuosien 2014–2020 pitkän aikavälin talousarviosta ja 392 miljardia euroa vuosien 2021–2027 pitkän aikavälin talousarviosta.

⁽¹⁹⁾ Nämä luvut ovat vuoden 2020 loppuun mennessä saatuja Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston kumulatiivisia vuosien 2014–2020 saavutuksia.

Koulutuksen tukeminen

Fyysiseen infrastruktuuriin tehtävien investointien lisäksi EU:n talousarviosta annetaan olennaista tukea inhimillisen pääoman rakentamiseen ja mahdollisuuksien tarjoamiseen esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston ja nuorisotyöllisyysaloitteen kautta, joilla oli tuettu 45,3:a miljoonaa henkilöä vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2020 loppuun mennessä 7,4 miljoonaa henkilöä oli suorittanut tutkinnon, 2,2 miljoonaa henkilöä oli koulutuksessa Euroopan sosiaalirahaston ja nuorisotyöllisyysaloitteen tuen ansiosta ja 3,4 miljoonaa nuorta oli hyötynyt nuorisotyöllisyysaloitteesta. Vuoden 2021 loppuun mennessä jäsenvaltiot olivat saaneet nuorisotyöllisyysaloitteesta 4,5 miljardia euroa.

EU:n tutkimus ja innovointi auttavat suojelemaan kansalaisia ja EU:n arvoja, ja niillä on yhä suurempi merkitys EU:n taloudessa. Ne hyödyttävät sekä kuluttajia että työntekijöitä, luovat parempia työpaikkoja, rakentavat vihreämpää yhteiskuntaa ja parantavat elämänlaatua EU:ssa. Niillä on myös keskeinen merkitys EU:n kilpailukyvyyn säilyttämisessä maailmanlaajuisilla markkinoilla. Innovaatiopolitiikka on tutkimuksen, teknologisen kehityksen ja teollisuuspolitiikan välinen rajapinta, ja sillä pyritään luomaan suotuisat puitteet ideoiden tuomiselle markkinoille. EU:n talousarviosta myönnetään tutkimus- ja innovointirahoitusta, mukaan lukien kohdennettu tuki pienille ja keskisuurille yrityksille, joiden osuus EU:n yrityksistä on 99 prosenttia.⁽²⁰⁾ Yksi Horisontti Eurooppa -puiteohjelman tavoitteista on edistää kaikenlaista innovointia helpottamalla teknologista kehitystä, demonstrointia ja tietämyksen ja teknologian siirtoa sekä vahvistaa samalla innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa ja hyödyntämistä.

Komissio esitteli vuonna 2021 ensimmäisen Horisontti Eurooppa -puiteohjelman työohjelman. Tässä yhteydessä se on valinnut 65 innovatiivista startup-yritystä sekä pientä ja keskisuurta yritystä, jotka saavat 363 miljoonaa euroa rahoitusta läpimurtoinnovaatioihin Euroopan innovaationeuvoston Accelerator-välineen kautta, auttaakseen niitä tuomaan innovaationsa markkinoille ja laajentamaan toimintaansa.

- Komissio julkisti marraskuussa vuoden 2021 innovatiivisille naisille tarkoitetun EU:n palkinnon voittajan ja Euroopan innovaatiopääkaupungin. Vuonna 2021 juhlittu naisyrittäjä oli Merel Boers (Alankomaat), joka on yksi NICO-LAB-yrityksen perustajista ja sen toimitusjohtaja. NICO-LAB on yritys, joka tarjoaa huipputeknologiaa auttaakseen lääkäreitä parantamaan ensihoitoa. Saksassa sijaitseva Dortmundin kaupunki tunnustettiin vuoden 2021 Euroopan innovaatiopääkaupungiksi, sillä se on edistänyt innovointia yhteisössä.

Sukupuolten tasa-arvoa koskevan ulottuvuuden integroinnin parantaminen

Komissio toteutti vuonna 2021 lisätoimia pannaakseen täytäntöön sukupuolten tasa-arvoa koskevan vuosien 2020–2025 strategiansa⁽²¹⁾, jossa vahvistetaan komission vahvempi sitoutuminen tasa-arvon unionin toteuttamiseen. Komissio tehosti erityisesti sukupuolten tasa-arvon vaikutusten tunnistamista ja analysointia parempaa sääntelyä koskevilla menettelyillä (sekä vaikutustenarvioinneissa että muissa arvioinneissa).

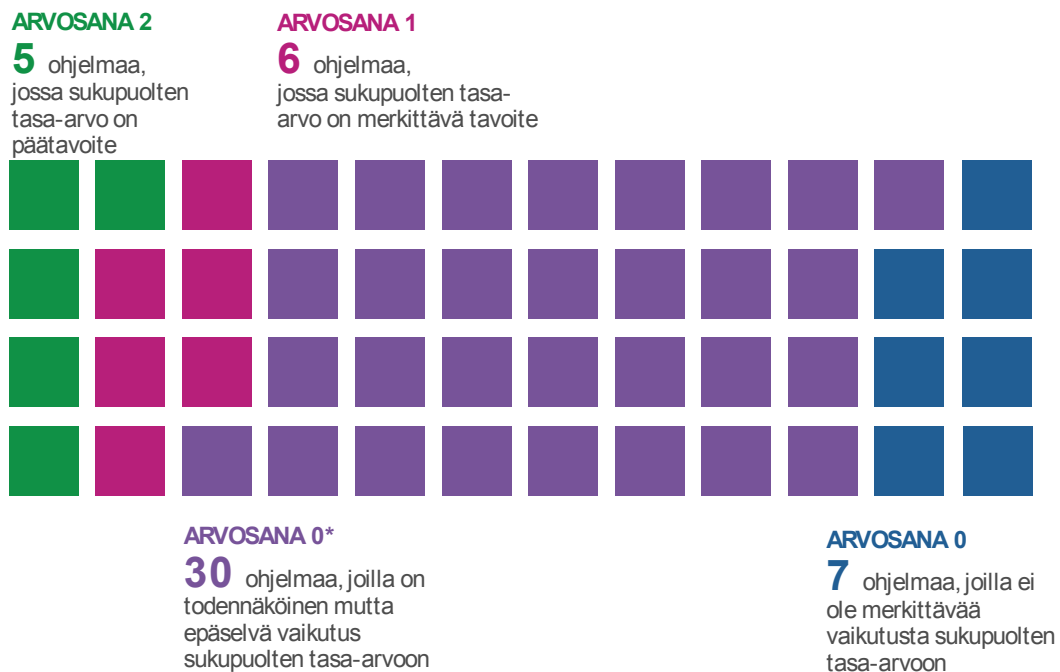
⁽²⁰⁾ Ks. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.LI.2020.433.01.0028.01.FIN&toc=OJ%3AL%3A2020%3A433I%3ATOC>

⁽²¹⁾ Ks. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_fi

EU:n talousarvio edistää merkittävästi tasa-arvoa koskevien tavoitteiden saavuttamista.

NextGenerationEU-elpymisväline ja vuosien 2021–2027 pitkän aikavälin talousarvio tarjoavat laajan valikoiman EU:n rahoitus- ja talousarviotakuuvälineitötukemaan toimia, joilla edistetään naisten osallistumista työmarkkinoille sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoa. On äärimmäisen tärkeää investoida hoitopalveluihin, tukea naisyritystä, torjua sukupuoleen perustuvaa eriytymistä tietyissä ammateissa sekä puuttua tyttöjen ja poikien edustuksen epätasapainoon joillakin koulutusaloilla. Eräiden aloitteiden, kuten kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman Daphne-lohkon, kautta myönnetään kohdennettua rahoitusta kansalaisyhteiskunnan järjestöille ja julkisille laitoksille, jotka tukevat tasa-arvotavoitetta, myös tietyillä erittäin tärkeillä aloilla, kuten sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunnassa.

Komissio on kehittänyt – suunniteltua aiemmin – pilottimenetelmän sukupuolten tasa-arvoon liittyvien menojen mittaamiseksi. Vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehikseen liitetyn toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti komissio oli sitoutunut kehittämään tällaisen menetelmän. Kunkin ohjelman osalta toimille annetaan mahdollisimman yksityiskohtaisella tasolla arvosana 0, 1, 2 tai 0*. Arvosanat 0, 1 ja 2 kuvastavat sitä, missä määrin sukupuolten tasa-arvo on otettu huomioon EU:n talousarviotoimissa. Arvosana 0* annetaan toimille, joilla voi olla vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon, mutta joiden vaikutusta komissio ei tällä hetkellä pysty arvioimaan ja selvittämään. Tämä arvosana päivitetään, jos ja kun saatavilla on riittävästi tietoa. Komissio raportoi pilottimenetelmän soveltamisen tuloksista tässä paketissa. Alla olevassa kaaviossa esitetään ohjelmien jakautuminen (joillekin) niiden toimille annetun korkeimman arvosanan perusteella.

Niiden ohjelmien lukumäärä, jotka täyttävät kunkin menetelmässä ehdotetun neljän arvosanan (0, 0*, 1 ja 2) vaatimukset. Ohjelma voi saada useamman kuin yhden arvosanan. Tässä tapauksessa sen toteutetut vuotuiset sitoumukset jaotellaan arvosanan mukaan.

Lähde: Euroopan komissio.

Myös elpymis- ja palautumistukivälineen tarkoituksena on edistää sukupuolten tasa-arvon periaatteita. Vuonna 2021 hyväksytyihin 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy 115 toimenpidettä, joissa keskitytään sukupuolten tasa-arvoon. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa uudistukset sukupuolten palkkaeron kaventamiseksi, naisten ja miesten välisen eriarvoisuuden torjumiseksi, naisten osaamisen kehittämisen tukemiseksi ja joustavien työjärjestelyjen edistämiseksi. Investointien osalta välineellä edistetään monenlaisia toimia. Hyväksytyihin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyy esimerkiksi toimenpiteitä, joilla parannetaan sosiaalista ja varhaiskasvatuksen infrastruktuuria, otetaan käyttöön sukupuolten tasa-arvoa koskevia todistuksia

yrittäjille, tarjotaan koulutusta naisten yrittäjyystaitojen parantamiseksi, luodaan tukilinjat maaseutu- ja kaupunkialueiden naisille ja parannetaan naisten perinteisesti harjoittamien ammattien (kuten kotitaloustyö ja sosiaalihuolto) sääntelyä.

Kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttaminen

EU:n talousarviolla ja NextGenerationEU-elpymisvälineellä edistetään merkittävästi Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja tavoitteena on saavuttaa vuoteen 2030 mennessä muutos, jossa ketään ei jätetä jälkeen. Vuoteen 2030 ulottuva toimintaohjelma on Yhdistyneiden kansakuntien johdolla hyväksytty yhteinen etenemissuunnitelma rauhanomaisen ja vauraan maailman luomiseksi. Se on erittäin tärkeä EU:n arvojen ja Euroopan tulevaisuuden kannalta. Sen jälkeen kun toimintaohjelma hyväksyttiin vuonna 2015, EU on edistynyt merkittävästi kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja pannut kestävän kehityksen tavoitteita täytäntöön sekä sisä- että ulkopoliitikassaan, minkä lisäksi se jatkaa toimiensa tehostamista. Covid-19-pandemia on osoittanut, että Agenda 2030 -toimintaohjelman täysimittainen täytäntöönpano on ratkaisevan tärkeää, jotta kriisistä voidaan elpyä paremmin. Kestävän kehityksen tavoitteet muodostavat yleismaailmallisen suunnitelman kestäväälle elpymiselle.

EU on aloittanut siirtymisen kohti vähähiilistä, ilmastoneutraalia ja resurssitehokasta kiertotaloutta, joka kulkee käsi kädessä turvallisuuden, vaurauden, tasa-arvon ja osallisuuden lisäämisen kanssa. Näin ollen EU:n meno-ohjelmien suunnittelulla ja täytäntöönpanolla pyritään saavuttamaan kunkin politiikanalan tavoitteet siten, että samalla edistetään kestävästä kehitystä kyseisten ohjelmien toimien avulla. EU on myös mukauttanut kansainvälistä yhteistyötä ja kehityspolitiikkaa koskevan lähestymistapansa Agenda 2030 -toimintaohjelmaan kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen avulla ja asettanut kestävän kehityksen tavoitteet ja Pariisin sopimuksen ulkoisen toimintansa keskiöön.

Koska nämä tavoitteet liittyvät toisiinsa, useimmat EU:n talousarvioon sisältyvät ohjelmat on suunniteltu siten, että niillä pyritään saavuttamaan useita kestävän kehityksen tavoitteita. Tällä hetkellä yli 85 prosenttia EU:n talousarvioon sisältyvistä ohjelmista (41 ohjelmaa 48:sta) edistää näiden tavoitteiden saavuttamista. Näiden 41 ohjelman osuus EU:n koko talousarviosta oli 96 prosenttia. Seuraavassa esitetään esimerkkejä EU:n talousarvion panoksesta kestävän kehityksen toimintaohjelmaan.

Maaliskuusta 2020 joulukuuhun 2021 **vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta** osarahoitettiin 1,4 miljoonalla eurolla hanketta ”Elintarvikepakettien jakaminen opiskelijoille”. Hanke oli suunnattu kaikkein heikoimmassa asemassa oleville korkeakouluopiskelijoille Ranskan Uuden-Akvitanian alueella.

Yhteinen maatalouspolitiikka edistää ravitsemuksen parantamiseen tähtääviä toimia. Sen puitteissa toteutettavan EU:n koulujakeluohjelman kautta tuetaan hedelmien, vihannesten ja maidon jakelua kouluihin eri puolilla EU:ta sekä EU:n maataloutta ja terveellistä ruokavaliota koskevia koulutustoimenpiteitä. Vuosina 2017–2023 tähän osoitettu EU:n talousarvio on yhteensä 220,8 miljoonaa euroa lukuvuotta kohden.

Hätätilanteen tukivälineestä otettiin vuonna 2021 käyttöön noin 16 miljoonaa euroa tarvittavan infrastruktuurin luomiseksi yhteentoimivien EU:n digitaalisten koronatodistusten myöntämistä ja todentamista varten, jotta kansalaisten turvallista ja vapaata liikkumista EU:n alueella voitaisiin helpottaa pandemian aikana.

Education Cannot Wait -aloite, jota EU on tukenut 27,5 miljoonalla eurolla siitä lähtien, kun se käynnistettiin vuonna 2016, on mahdollistanut koulutuksen tarjoamisen 4,6 miljoonalle lapselle ja nuorelle, joista puolet on tyttöjä, 34:ssä kriisin koettelemaassa maassa ja koulutuksen järjestämisen yli 70 000 opettajalle. Kohdennettujen covid-19-vastatoimien puitteissa aloitteella saavutettiin 29,2 miljoonaa lasta ja nuorta ja tuettiin yli 88 000:ta opettajaa.

Ruotsissa vuosina 2016–2019 toteutettu hanke, jota rahoitettiin **Euroopan sosiaalirahasto plussasta** 1,6 miljoonalla eurolla, auttoi noin 700:aa vasta saapunutta maahanmuuttajanaista nopeuttamaan työn tai koulutuksen löytämistä ja murtaamaan samalla sukupuolisterotyyppiä.

Copernicuksen maankartoituspalvelut välittivät vuonna 2021 järjestelmällisesti lähes reaaliaikaista maailmanlaajuisia tietoa sisävesistöistä ja niiden kausittaisesta täydentymisestä, mukaan lukien mahdollinen veden saatavuus lumi- ja jääpeitteestä.

Verkköjen Eurooppa -välineestä myönnettiin vuoden 2020 loppuun mennessä rahoitustukea 1 052 miljoonaa euroa Baltian synkronointihankkeelle, jonka avulla kolme Baltian maata voivat saada täyden määrävallan sähköverkoissaan ja vahvistaa energiaturvallisuuttaan.

Vuodesta 2020 lähtien Albanian sosiaalista osallisuutta koskevaan ohjelmaan **liittymistä valmistelevasta tukivälineestä** annetun tuen puitteissa 173 091 työntekijää ja 65 574 muuta henkilöä on hyötynyt toimenpiteistä, joilla lievennetään covid-19-pandemian vaikutuksia talouteen.

Euroopan strategisten investointien rahastosta oli 31. joulukuuta 2020 mennessä tuettu liikenneinfrastruktuuri-investointeja noin 9,3 miljardilla eurolla liikenneverkkojen ja puhtaamman kaluston edistämiseksi sekä ruuhkien ja pullonkaulojen vähentämiseksi.

Vuonna 2020 **humanitaarisen avun** ohjelmasta myönnettiin 900 miljoonaa euroa apua kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille ja heitä vastaanottaville yhteisöille.

Vuosina 2021–2024 **Erasmus+-ohjelmasta** myönnetään miljoona euroa tukea Intian ja Mongolian kaupunkien selviytymis- ja sopeutumiskykyä koskevalle Urban Resilience and Adaptation for India and Mongolia -hankkeelle. Hankkeen tavoitteena on edistää vihreää ja sinistä infrastruktuuria työmarkkinoihin liittyvän, tietotekniikkaa hyödyntävän korkeakoulutuksen avulla.

Espanjassa toteutettavassa **Life-ohjelman** Ecotex-hankkeessa on kehitetty innovatiivinen, ekotehokas ja erittäin toistettavissa oleva kierrätysjärjestelmä polyesteritekstiilijätteelle. Järjestelmä on lisännyt kenkäteollisuuden kiertoa ja vähentänyt kasvihuonekaasupäästöjä.

EU:n **merentakaisille maille ja alueille** myöntämän tuen puitteissa vuosina 2021–2027 Ranskan eteläisten ja antarktisten alueiden kanssa tehtävän yhteistyön yhteydessä myönnettävän 4 miljoonan euron rahoituksen ensisijaisena tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden suojeleminen.

Kaudella 2021–2027 Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta myönnetään 6,1 miljardia euroa tukea EU:n vesillä harjoitettavan kalastus- ja vesiviljelytoiminnan kestävyysparantamiseen sekä kalakantojen ja merellisten luontotyyppien luonnon monimuotoisuuden asteittaiseen ennallistamiseen ja ylläpitämiseen.

Vuosina 2016–2019 Euroopan **aluekehitysrahastosta** myönnettiin 763 292 euroa Puolan sadeintensiteettejä koskevan Polish Atlas of Rains Intensities -hankkeen tukemiseen. Kyseessä on verkossa toimiva, digitaalinen ja kattava sademäärien kartoitusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on suojella paremmin Puolan kaupunkeja rankkasateiden vaikutuksilta.

Euroopan oikeusportaali, joka on perustettu **oikeusalan ohjelmasta** saadulla rahoituksella, helpottaa oikeussuojan saatavuutta kaikkialla EU:ssa, ja sillä oli 4,4 miljoonaa vierailijaa vuonna 2021.

EU:n pelastuspalvelun osaamisverkosto perustettiin joulukuussa 2021 **EU:n pelastuspalvelumekanismin** puitteissa. Sen tavoitteena on helpottaa kokemusten vaihtoa ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa, jotta ennaltaehkäisy, varautuminen ja reagoimisen tehokkuutta ja tuloksellisuutta voidaan parantaa.

Lähde: Euroopan komissio.

4. Euroopan geopoliittisen toimijuuden vahvistaminen

EU tukee monenvälisyyttä ja sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä aktiivisemmän roolin ja EU:n äänen vahvistumisen kautta. Se pyrkii ulkoisessa toiminnassa – kehitysyhteistyöstä yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan – koordinoitua lähestymistapaan, jolla varmistetaan Euroopan vahvempi ja yhtenäisempi ääni maailmassa. Yksi EU:n tavoitteista on tukea EU:n arvoja, vapautta ja demokratiaa naapurimaissa ja muualla maailmassa. Viimeaikainen kehitys vain korostaa tarvetta koordinoitulle eurooppalaiselle lähestymistavalle kiireellisiin geopoliittisiin haasteisiin.

Vuonna 2021 komissio käytti kaiken EU:n talousarvion tarjoaman joustovaran vastatakseen jo ennestään äärimmäisen epävakaiseen geopoliittiseen ympäristöön. Muuttoliikkeen välineellistäminen EU:n itärajoilla edellytti välittömiä toimia, ja EU oli täysin sitoutunut auttamaan naapurimaitaan ja kansainvälisiä kumppaneitaan vahvistamaan selviytymiskykyään monien muiden haasteiden, kuten erityisesti covid-19-pandemian, humanitaaristen kriisien ja niistä johtuvien muuttoliikkeiden, edessä.

EU:n talousarvio on tärkeässä asemassa EU:n pyrkimyksissä tukea kumppanimaita, edistää laajempia geopoliittisia tavoitteitaan ja vaalia arvojaan maailmanlaajuisesti. Uudella yhdennetyllä naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineellä vahvistetaan EU:n kykyä toimia geopoliittisena toimijana aikana, jolloin Euroopan naapurustossa ja sen ulkopuolella esiintyy poikkeuksellisia haasteita. Tämän tarpeellisuus käy selvästi ilmi Venäjän provosoimattomasta ja perusteettomasta Ukrainaan kohdistuvasta hyökkäyksestä, joka edellyttää vahvoja ja koordinoituja eurooppalaisia toimia. EU:n talousarviosta on otettu käyttöön varoja sekä välittömän avun antamiseksi Ukrainalle ja sen kansalle että jäsenvaltioiden auttamiseksi Ukrainasta pakenevien tukemisessa.

Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline

- 60 miljardia euroa **maantieteellisiin ohjelmiin**, joista vähintään 19 miljardia euroa naapurustolle ja 29 miljardia euroa Saharan eteläpuoliselle Afrikalle.
- 6 miljardia euroa **temaattisiin ohjelmiin** (ihmisoikeudet ja demokratia, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, rauha, vakaus ja konfliktien ennaltaehkäisy sekä maailmanlaajuiset haasteet).
- 3 miljardia euroa **nopean toiminnan mekanismiin**, jonka avulla EU voi reagoida nopeasti kriiseihin, edistää rauhaa, vakautta ja konfliktien ehkäisyä sekä vahvistaa valtioiden, yhteiskuntien, yhteisöjen ja yksilöiden selviytymiskykyä yhdistämällä humanitaarisen avun ja kehitystoimet. Sillä varmistetaan myös varhaiset toimet, joilla vastataan EU:n ulkopoliittisiin tarpeisiin ja painopisteisiin.
- 10 miljardia euroa **kohdentamattomien varojen ”puskuriin”**, jolla täydennetään edellä mainittuja ohjelmia ja nopean toiminnan mekanismeja ennakoimattomien olosuhteiden, uusien tarpeiden, esiin nousevien haasteiden tai uusien painopisteiden varalta.

EU:n talousarvio vauhdittaa kumppanimaiden selviytymiskyvyn vahvistamista

EU:n rajoilla kehittyvän kriisin lisäksi EU jatkoi vuonna 2021 kumppanimaiden tukemista niiden vakauden ylläpitämisessä ja kehityksen edistämisessä. Vuoden aikana suurin huolenaihe olivat covid-19-pandemia ja sen vaikutukset moniin yhteiskunnan ja talouden aloihin. Pandemia tuli olemassa olevien kriisien lisäksi, mikä loi erittäin haastavan ympäristön. Kumppanimaiden selviytymiskyvyn vahvistaminen oli näin ollen äärimmäisen tärkeää EU:n ulkoisten toimien kannalta. Tämä saavutettiin erilaisilla rahoitustukikeinoilla, joilla torjuttiin sulkutoimien taloudellisia vaikutuksia ja parannettiin terveysalojen selviytymiskykyä.

Team Europe -lähestymistavan⁽²²⁾ mukaisesti tehdyt EU:n maailmanlaajuiset toimet covid-19-pandemian torjumiseksi ovat arvoltaan yhteensä 46 miljardia euroa, ja ne ovat kattaneet yli 130 maata eri puolilla maailmaa. Varoja käytettiin auttamaan maita selviytymään terveysuhasta, vahvistamaan terveydenhuoltojärjestelmiään, toteuttamaan vettä ja sanitaatiota koskevia toimenpiteitä ja lieventämään pandemian sosioekonomisia seurauksia. Team Europe -lähestymistapa on auttanut EU:ta ja sen jäsenvaltioita tulemaan covid-19-rokotteiden maailmanlaajuisesta saatavuudesta koskevan yhteistyömekanismin (COVAX) suurimmaksi rahoittajaksi vuonna 2021, sillä covid-19-rokotteiden hankintaan varattiin yli 3 miljardia euroa. Tämän tuloksena jaettiin tavoitteen mukaisesti yli 250 miljoonaa rokoteannosta alhaisen tulotason ja keskitulotason maille vuoden 2021 loppuun mennessä. Lisäksi komissio tuki hoitokeinoihin, diagnostiikkaan ja rokotteisiin liittyvää tutkimusta ja innovointia ja käynnisti Team Europe -aloitteen terveystuotteiden ja rokotteiden paikallisen tuotannon edistämiseksi Afrikassa, mikä on EU:n ja Afrikan unionin huippukokouksen keskeinen tulos. EU on ottanut käyttöön yli 4,5 miljardia euroa pandemian vaikutusten lievittämiseen laajentumisprosessissa mukana olevissa maissa ja naapurimaissa. EU oli maksanut pelkästään Ukrainalle tähän tarkoitukseen 600 miljoonaa euroa makrotaloudellista rahoitusapua ennen kuin Venäjän perusteeton ja provosoimaton hyökkäys alkoi.

EU:lla on vankka humanitaarinen kumppanuus Yhdistyneiden kansakuntien kanssa. Se oli vuonna 2021 johtavassa asemassa maailmanlaajuisissa humanitaarisissa lahjoituksissa, joita se toteutti kriiseistä kärsivissä maissa, kuten Afganistanissa, Etelä-Sudanissa, Etiopiassa, Jemenissä, Syyriassa, Turkissa, Ukrainassa ja Venezuelassa, sekä Sahelin alueella. EU otti vuoden aikana käyttöön 2,19 miljardia euroa humanitaariseen apuun huomattavien budjettilisäysten ansiosta.

Afganistanin ja sen lähialueen humanitaarinen tilanne heikkeni jyrkästi vuonna 2021, mikä edellytti painopisteiden mukauttamista ja kiireellistä apua. Käynnissä ollut konflikti, turvattomuus, äärimmäinen kuivuus ja covid-19-pandemia aiheuttivat jo ennen nykyistä kriisiä laajamittaista kärsimystä ja ihmisten siirtymistä kotiseudultaan Afganistanissa ja muualla alueella. Talebanin vallattua Kabulin 15. elokuuta tilanne monimutkaistui entisestään. EU nelinkertaisti humanitaarisen rahoituksensa vuonna 2021 yhteensä 222 miljoonaa euroon, ja sen odotetaan saavuttavan vähintään 5 miljoonaa äärimmäisessä avun tarpeessa olevaa avunsaajaa. Syyskuun ja joulukuun välisenä aikana Kabuliin myös kuljetettiin EU:n humanitaarisen ilmasillan kautta 280 tonnia rahtia – pääasiassa lääkinnällisiä laitteita, covid-19-tarvikkeita ja elintarvikkeita. Lisäksi komissio keskittyi toiminnassaan maan romahtamisen estämiseen ja sosioekonomisiin seurauksiin Afganistanin rajojen sisä- ja ulkopuolella kiinnittäen erityistä huomiota naisten ja tyttöjen oikeuksiin. Käynnissä olevia hankkeita suunnattiin uudelleen, ja 250 miljoonaa euroa osoitettiin perustarpeiden ja toimeentulon tukemiseen

⁽²²⁾ Team Europe -lähestymistapaan kuuluvat EU, EU:n jäsenvaltiot – niiden täytäntöönpanovirastot ja julkiset kehityspankit mukaan luettuina – sekä Euroopan investointipankki (EIP) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD). Team Europe -lähestymistapaa sovelletaan sekä kansainvälisesti että maakohtaisesti, ja se on osallistava prosessi, joka on avoin kaikille EU:n jäsenvaltioille, niiden täytäntöönpanosta vastaaville organisaatioille ja rahoituslaitoksille.

(tätä kutsuttiin alun perin laajennetuksi humanitaariseksi avuksi) siten, että varoilla pyrittiin säilyttämään keskeiset vähimmäispalvelut (mukaan lukien koulutus ja perustoimeentulon ylläpitäminen). Keskiasteen koulutuksen tasapuolisen saatavuuden viimeaikaisen kehityksen vuoksi suurin osa EU:n tuen kohteena olevista opettajista sai hätäapua talvikuukausina (jolloin heille ei maksettu palkkaa).

Muu tuki vuonna 2021

- **Makrotaloudellista hätäapua myönnettiin 3 miljardia euroa covid-19-pandemian taloudellisten seurausten rajoittamiseksi** kymmenessä laajentumisprosessissa mukana olevassa maassa ja naapurialueiden kumppanimaassa.
- **Yhteensä 82 maata sai EU:lta tukea humanitaariseen yhteistyöhön.**
- **2,3 miljoonaa humanitaarisissa kriiseissä elävää nuorta** sai koulutusta.
- Turkissa pakolaisille, jotka olivat sylilapsia, annettiin **5,5 miljoonaa rokoteannosta** Turkin-pakolaisavun koordinoituvälineen kautta.
- Jäsenvaltiot toimittivat **4,2 miljoonaa annosta** covid-19-rokotteita Länsi-Balkanille, minkä lisäksi COVAX-mekanismin kautta toimitettiin 2,2 miljoonaa annosta.
- Covid-19-pandemian ja sen sosioekonomisten vaikutusten torjumiseksi Länsi-Balkanilla otettiin käyttöön **3,4 miljardin euron rahoitustukipaketti**.
- COVAX-mekanismin kautta annettiin käyttöön **miljardi euroa** rokotteiden ostamiseen.
- Humanitaarisen ilmasillan avulla toimitettiin **500 tonnia** välttämättömiä lääkintätarvikkeita ja humanitaarista rahtia useiden maailman heikoimmassa asemassa olevien yhteisöjen tukemiseksi.
- **EU:n pelastuspalvelumekanismin** aktivoimista pyydettiin 78 kertaa EU:n ulkopuolisissa maissa, jotta voitiin reagoida esimerkiksi Länsi-Balkanin **metsäpaloihin**, Haitin **maanjärjestykseen** ja **hirmumyrskyyn** sekä **covid-19-pandemiaan**.

EU:n arvojen tukeminen naapurustossa ja sen ulkopuolella

EU:n talousarvio auttaa edistämään EU:n arvoja ulkomailla, tukemaan kumppanimaiden talouksia ja vakauttamaan naapurimaita vahvistamalla niiden kykyä selviytyä nykyisistä ja tulevista haasteista. Oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja ihmisoikeuksien vahvistaminen sekä hyvän hallintotavan ja yhteisten painopisteiden, kuten vihreän ja digitaalisen siirtymän, edistäminen ovat näin ollen komission ulkoisen toiminnan päätavoitteita. Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa, jonka määrärahat vuosiksi 2021–2027 ovat 80 miljardia euroa, auttaa edistämään kestävästä pitkän aikavälin sosioekonomista elpymistä ja työpaikkojen luomista EU:n naapurustossa.

Georgian, Moldovan ja Ukrainan osalta vuosien 2021 ja 2022 tapahtumat – erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan – ovat entisestään vahvistaneet niiden pyrkimyksiä liittyä EU:hun. Ne ovat jo jättäneet jäsenyyshakemuksensa, ja komissio antaa lausuntonsa piakkoin. Muut ehdokasmaat ovat edistyneet paljolti, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. EU:n uskottavuuden ja geopoliittisen vaikutusvallan kannalta on keskeistä, että edistystä palkitaan siellä, missä se on tarpeen, siirtymällä kunkin prosessin seuraavaan vaiheeseen. Liittymistä valmisteleva tukiväline III, jonka ohjelmasuunnittelubudjetti vuodeksi 2021 on 1,9 miljardia euroa, on keskeinen väline, jolla edistetään sellaisten poliittisten, institutionaalisten, oikeudellisten, hallinnollisten, sosiaalisten ja

taloudellisten uudistusten hyväksymistä ja täytäntöönpanoa, joita tarvitaan ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa, kuten Albaniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Kosovossa⁽²³⁾, Montenegrossa, Pohjois-Makedoniassa, Serbiassa ja Turkissa.

Saavutukset EU:n lähinaapurustossa vuoden 2021 loppuun mennessä

- Rakennettiin 8 826 asuntoa.
- Rakennettiin 75 veden seuranta-asemaa EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisesti.
- 400 järjestöä työskenteli naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.
- Turkissa parannettiin 12 000:ta oppilaitosta.

Lisäksi **EU:n talousarviosta tuettiin haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä antamalla elintärkeää apua konfliktimaissa, kuten Afganistanissa, Etiopiassa ja Jemenissä**. EU tuki edelleen haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä Syyrian sisällä sekä syyrialaispakolaisia Turkissa ja alueen muissa maissa. Humanitaarisiin toimiin kohdistuviin ennennäkemättömiin haasteisiin vastaamiseksi komissio hyväksyi maaliskuussa 2021 uudistetun strategisen katsauksen EU:n maailmanlaajuisten humanitaaristen toimien vaikutukseen ja toimii niiden suhteen edelleen johtosessassa. Nämä aloitteet mahdollistavat resurssien tehokkaamman käytön, humanitaarisen avun toimittamisen nopeuttamisen varmistamisen tukemalla humanitaarisia kumppaneita (muun muassa luomalla Euroopan humanitaarisen toiminnan valmiudet Team Europe -lähestymistapaa käyttäen), avunantajien joukon laajentamisen Euroopassa ja sen ulkopuolella sekä kriisien perimmäisiin syihin puuttumisen toimittamalla humanitaarista apua tiiviissä yhteistyössä kehitys- ja rauhanrakentamisjärjestöjen kanssa.

EU osoittaa noin 10 prosenttia talousarviostaan ulkoisiin toimiin ja tarjoaa kumppanimaille rahoitusta avustusten, julkisten hankintojen, rahoitusvälineiden, talousarviotakuiden ja budjettituen muodossa. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, yksityisten elinten ja jäsenvaltioiden kanssa lisätäkseen EU:n tuen vaikutusta. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi seuraavat:

- Ilmastonmuutoksen ratkaisevan tärkeällä alalla EU antoi vuonna 2021 teknistä tukea 60 kumppanimaille niiden kansallisesti määriteltujen panosten päivittämiseksi ja täytäntöönpanemiseksi siten, että keskityttiin erityisesti kestävään energiaan.
- NaturAfrica-aloitteen täytäntöönpano alkoi vuonna 2021 kuudessa alueellisessa ympäristössä ja useissa maissa (Benin, Burundi, Kamerun, Kongo, Kongon demokraattinen tasavalta ja Togo). NaturAfrica-aloitteen tavoitteena on parantaa 65 miljoonan henkilön toimeentuloa siten, että sidotaan jopa 21 miljardia tonnia hiiltä, vakautetaan 3 miljoonaa neliökilometriä maata ja varmistetaan vedensaanti. Komissio on myös luvannut myöntää ennennäkemättömän miljardin euron tuen metsien suojeluun, ennallistamiseen ja kestävään hoitoon vuosina 2021–2024.
- Länsi-Afrikan tulvien monivaiheiset seuranta- ja arviointipalvelut ovat hanke, jota tuetaan Afrikan unionin komission ja Euroopan komission välisellä yhteistyöllä. Hankkeessa on seitsemän täytäntöönpanokumppania viidessä Afrikan maassa, jotka ovat Benin, Burkina, Norsunluurannikko, Ghana ja Nigeria.
- EU:n maailmanlaajuinen teknisen avun väline on pitkäaikainen EU:n ohjelma, jolla autetaan kumppanimaita parantamaan sääntelykehysjä, tehostamaan institutionaalisia valmiuksia ja saamaan liikkeelle investointeja kestävään energiaan.

⁽²³⁾ Nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

- EU:n osarahoittama sukupuolittietoista opetusta ja oppimista varhaisvuosina koskeva hanke on muuttanut Keski-Vietnamin 15 vuoristoisella alueella sijaitsevia esikouluja sukupuolittietoisiksi leikkipohjaisen oppimisen ympäristöiksi, joissa vanhemmat on otettu täysimittaisesti mukaan prosessiin.

EU ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön (OACPS) jäsenet saivat huhtikuussa 2021 päätökseen neuvottelut sopimusluonnoksesta, jolla uusitaan niiden vahva kumppanuus, eli Cotonoun sopimuksen jälkeinen sopimus. Ennen kuin sopimusta voidaan soveltaa ja ennen kuin se tulee voimaan, sopimuspuolten on saatettava päätökseen sisäiset hyväksymismenettelynsä.

EU piti vauhtia yllä jatkamalla yhteistyötä afrikkalaisten kumppaneidensa ja monenlaisten sidosryhmien kanssa molemmilla mantereilla keskustellakseen edelleen pitkän aikavälin painopisteistä, jotka ovat uudistetun Afrikan ja EU:n kumppanuuden ytimessä. Ennen 17.–18. helmikuuta 2022 pidettyä EU:n ja Afrikan unionin kuudetta huippukokousta ulkoministerit tapasivat Kigalissa lokakuussa 2021 keskustellakseen asialistan tärkeimmistä yhteisistä painopisteistä, mahdollisuuksista ja haasteista.

Vuonna 2021 käynnistetyssä Global Gateway -strategiassa⁽²⁴⁾ esitetään uusi strategia älykkäiden, puhtaiden ja turvallisten yhteyksien edistämiseksi digitaali-, energia- ja liikennealoilla sekä terveyden ja ihmisten välisten yhteyksien vahvistamiseksi koulutuksen ja tutkimuksen avulla kaikkialla maailmassa. Se auttaa kaventamaan maailmanlaajuisista infrastruktuuri-investointikuilua kaikkialla maailmassa G7-maiden johtajien kesäkuussa 2021 antaman sitoumuksen mukaisesti. Sitoumuksen mukaan käynnistetään arvolähtöinen, korkeatasoinen ja avoin infrastruktuurikumppanuus, jolla vastataan maailmanlaajuisiin infrastruktuurin kehittämistarpeisiin. Team Europe -lähestymistavan mukaisesti EU, sen jäsenvaltiot ja Euroopan rahoituslaitokset ottavat yhdessä käyttöön jopa 300 miljardin euron investoinnit vuoteen 2027 mennessä. Strategiassa asetetaan kestävyys EU:n toiminnan keskiöön edellyttämällä, että kumppanimaat noudattavat oikeusvaltioperiaatetta, ja siinä keskitytään vahvasti asiantuntemuksen tukemiseen ja investointien houkuttelemisen mahdollistavan ympäristön luomiseen sekä kumppanimaiden velkavaikeuksien riskien rajoittamiseen.

Selviytymiskyvyn vahvistaminen kattaa myös muuttoliikkeeseen liittyvät haasteet

Covid-19-taudin ohella toinen merkittävä epävakausta aiheuttava tekijä naapuri- ja kumppanimaissa olivat EU:n jäsenvaltioihin suuntautuvat muuttoliikkeet. Nämä aiheuttavat merkittäviä haasteita saapuvien henkilöiden lukumäärän ja poliittisen herkkyyden takia, minkä vuoksi on yhä tärkeämpää vahvistaa selviytymiskykyä.

Vuonna 2021 Valko-Venäjän Lukašenkan hallinto käytti hyväkseen Lähi-idän maista tulevien siirtolaisten haurasta asemaa ja käytti heitä välineenä hybridihyökkäyksessä erityisesti Latviaa, Liettuaa ja Puolaa vastaan. Tämä muuttovirta tuli niiden muuttovirtojen päälle, joita saapui jo Välimeren ylitse ja Turkin kautta. Arvioituaan Latvian, Puolan ja Liettuan ehdotukset erityisiksi rajavalvonnan tukemista koskeviksi toimiksi komissio myönsi 185 miljoonaa euroa rajavalvonnan

⁽²⁴⁾ JOIN(2021) 30 final, 1.12.2021.

parantamiseen. Komissio toteutti viipymättä useita toimenpiteitä, muun muassa elokuussa myönnetyn 36,7 miljoonan euron hätäavun ja joulukuussa myönnetyn 14,9 miljoonan euron lisätuen rajatarkastuslaitteiden tehostamiseen Liettualle sekä 2,3 miljoonan euron tuen Latvialle.

Lisäapu

- Euroopan raja- ja merivartiostalon Latviaan, Liettuaan ja Puolaan lähettämät virkailijat.
- Euroopan raja- ja merivartiostalon tuki Latvialle, Liettualle ja Puolalle EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten vapaaehtoisessa paluuta varten.
- Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston Liettuaan ja Puolaan lähettämät virkamiehet.
- Euroopan unionin turvapaikkaviraston Latviaan ja Liettuaan lähettämät asiantuntijat ja tulkit.

Latvialle, Liettualle ja Puolalle rahoituskaudeksi 2020–2027 kaavailtujen, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä varattujen 360 miljoonan euron lisäksi komissio on asettanut saataville vielä noin 200 miljoonan euron lisärahoituksen vuosiksi 2021 ja 2022.

EU:n talousarviosta on annettu merkittävää taloudellista tukea muuttoreittien varrella oleville maille. Komissio esitti ehdotuksen 3 miljardin euron lisärahoituksesta pakolaisavun koordinoitavalle, joka rahoitetaan yksinomaan EU:n talousarviosta ja jolla jatketaan pakolaisten ja vastaanottavien yhteisöjen tukemista, sekä liittymistä valmistelevalle tukivälineelle kautta annettavasta miljardin euron vuosittaisesta sitoumuksesta vuodesta 2021 alkaen. Pakolaiskriisin pitkittymisen vuoksi apu siirtyi edelleen humanitaarisesta yhteistyöstä kehitysyhteistyöhön, joka on jo aloitettu Turkin-pakolaisavun koordinoitavalle toisen erän puitteissa. Tavoitteena on varmistaa tuen jatkuvuus samalla kun siirrytään kansallisiin rakenteisiin. Komissio jatkoi pakolaisten tukemista tästä välineestä, jonka toimintatalousarvio on 6 miljardia euroa. Tähän mennessä on maksettu 4,5 miljardia euroa, ja kaudeksi 2021–2023 on myönnetty vielä 3 miljardia euroa. Vuonna 2021 yli 1,5 miljoonaa pakolaista sai apua välineen humanitaarisesta lohkosta. Syyrian kriisin johdosta perustettu EU:n alueellinen erityisrahasto onnistui tavoittamaan eteläisessä naapurustossa 8,4 miljoonaa henkilöä, ja EU:n Afrikka-hätärahasto paransi keskeisten julkisten palvelujen saatavuutta yli 4 miljoonalle henkilölle.

EU:n puolustusteollisuutta koskevilla politiikoilla pyritään varmistamaan kilpailukyky, innovointi ja turvallisuus kaikille EU:n kansalaisille

Yhteistä puolustuspolitiikkaa on tuettava vakaalla puolustusteollisuutta koskevalla politiikalla, joka perustuu yhteistyöhön ja jossa keskitytään strategiaan voimavaroihin, jotka vastaavat jäsenvaltioiden tarpeita, sekä uusiin ja murroksellisiin teknologioihin, jotka ovat turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisiä. EU:n puolustusteollisuuden yhteistyö on olennaisen tärkeää, sillä tutkimus ja kehitys ovat jäljessä ja puolustusjärjestelmien kustannukset nousevat.

Euroopan puolustusrahasto on kunnianhimoinen, tasapainoinen ja osallistava ohjelma, jolla varmistetaan jäsenvaltioiden laajamittainen osallistuminen puolustustutkimuksen ja -kehityksen yhteistyöhankkeisiin, jotka vastaavat asevoimien operatiivisiin tarpeisiin. EU:n talousarvion käyttäminen näiden hankkeiden tukemiseen edistää yhteistyötä, vähentää osaltaan markkinoiden hajanaisuutta ja parantaa yhteentoimivuutta sekä tehostaa Euroopan puolustusteollisuuden kilpailukykyä. Rahasto käynnistettiin vuonna 2021 hyväksymällä sen ensimmäinen vuotuinen työohjelma. Sen talousarvio vuosiksi 2021–2027 on 7,9 miljardia euroa, josta

2,6 miljardia euroa osoitetaan tutkimukseen ja 5,3 miljardia euroa voimavaroihin perustuvaan kehitykseen.

Euroopan puolustusrahastoa koskevat tiedot

- Vuonna 2021 julkaistiin 23 ehdotuspyyntöä, joille myönnettiin yhteensä **1,2 miljardia euroa EU:n rahoitusta yhteistyöhön perustuvien puolustusalan tutkimus- ja kehittämishankkeiden tukemiseen**.
- Noin **700 miljoonaa euroa on osoitettu hankkeisiin, jotka koskevat laajamittaisia ja monimutkaisia puolustusaloja** ja -järjestelmiä, kuten seuraavan sukupolven hävittäjäjärjestelmiä, maa-ajoneuvokantoja, monitoimisia ja modulaarisia meripartioaluksia sekä ballististen ohjusten torjuntaa.
- Jopa **8 prosenttia** vuoden 2021 talousarviosta osoitettiin puolustuksessa käytettävien **murroksellisten teknologioiden** rahoittamiseen ja noin **6 prosenttia pienille ja keskisuurille yrityksille** suunnattuihin avoimiin ehdotuspyyntöihin.
- Pienten ja keskisuurten yritysten osuus on noin 50 prosenttia niistä 1 100 yhteisöstä, jotka ovat tehneet ehdotuksia.

Vuonna 2021 myönnettiin 28 uudelle hankkeelle yhteensä yli 291,2 miljoonaa euroa Euroopan puolustusrahaston esiasteohjelmasta eli Euroopan puolustusteollisesta kehittämisohjelmasta.

Venäjän äskettäinen provosoimaton ja perusteeton hyökkäys Ukrainaa vastaan on korostanut entisestään todellisen EU:n puolustuspolitiikan tarvetta. Viime vuosina EU on jo tehostanut toimiaan puolustusallalla, mukaan lukien puolustusteollisuus, ja avaruusallalla, jotka ovat keskeisiä aloja, parantaakseen valmiuksiaan ja selviytymiskykyään ja valmistautuakseen näin paremmin tuleviin kriiseihin.

Yhteiset toimet Ukrainan ja etulinjassa olevien jäsenvaltioiden tukemiseksi

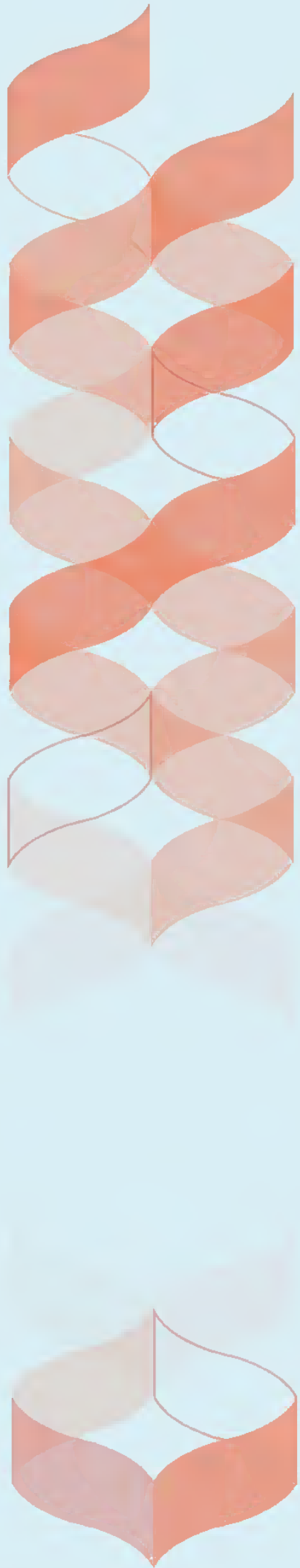

Venäjän perusteeton ja provosoimaton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on hallinnut vuoden 2022 ensimmäisiä kuukausia. EU:n vastaus on ollut vahva ja yhtenäinen. Siihen sisältyy vankkoja ja kattavia Venäjän taloudellisen perustan heikentämiseen tähtäviä rahoitus- ja talouspakotteita sekä Ukrainan ja sen kansan tukemista koskevia laaja-alaisia toimenpiteitä.

EU:n talousarviolla on tärkeä asema tässä vastauksessa. Luontoissuorituksina annettavaa välttämätöntä tukea, kuten lääkintatarvikkeita ja -laitteita, kanavoidaan Ukrainaan EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta. Komissio on ottanut käyttöön 550 miljoonan euron hätäpaketin humanitaarisen avun ja hätäavun antamiseksi, jotta voidaan turvata koulutuksen, terveydenhuollon ja elintarvikkeiden saatavuus. Kiireellisellä makrotaloudellisella rahoitusavulla autetaan Ukrainaa täyttämään rahoitustarpeensa ja vahvistamaan talouden vakautta. Komissio on ollut eturintamassa maailmanlaajuisissa avunantajien konferensseissa maan sisäisesti siirtymään joutuneiden ja pakolaisten tukemiseksi. EU on myös antanut ennennäkemätöntä tukea Ukrainalle Euroopan rauhanrahaston kautta Ukrainan asevoimien valmiuksien ja selviytymiskyvyn vahvistamiseksi ja

siviiliväestön suojelemiseksi. Komissio on ehdottanut 18. toukokuuta antamassaan tiedonannossa Ukrainan lyhyen aikavälin hätäapua ja jälleenrakentamista koskevia suuntaviivoja ja periaatteita. Ne edellyttävät tukea, joka selkeästi ylittää nykyisen monivuotisen rahoituskehyn tarjoamat keinot.

EU:n talousarvio auttaa myös etulinjassa olevia jäsenvaltioita selviytymään miljoonien sotaa pakenevien, EU:hun saapuvien henkilöiden humanitaarisista vaikutuksista. Tilapäistä suojelua koskeva direktiivi aktivoitiin ensimmäistä kertaa nopean ja tehokkaan avun tarjoamiseksi Ukrainan sotaa pakeneville henkilöille. Sisäasioiden ja koheesiopolitiikan varoja otettiin käyttöön, jotta jäsenvaltiot voisivat käyttää käytettävissä olevaa rahoitusta pakolaisvirtojen kiireelliseen hoitamiseen. Koheesiopoliittinen tukitoimi Euroopan pakolaisten auttamiseksi -aloite on luonut tarvittavaa joustovaraa, jotta jäsenvaltiot voivat kanavoida jäljellä olevan koheesiopolitiikan rahoituksen ja REACT-EU-välineen tarjotakseen nopeasti hätäapua. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston kautta tarjota pakolaisille monipuolista tukea muun muassa työpaikan löytämisessä, koulutuksen aloittamisessa tai jatkamisessa sekä lastenhoidon saatavuudessa.

Liite 2 – Sisäinen valvonta ja varainhoito

1. Komissio hallinnoi ja suojelee EU:n talousarviota vaativassa toimintaympäristössä

Komission velvollisuutena on käyttää veronmaksajien rahoja parhaalla mahdollisella tavalla tukeakseen EU:n poliittisten tavoitteiden saavuttamista. Sen vuoksi on olennaisen tärkeää varmistaa sovellettavien sääntöjen korkeatasoinen noudattaminen ja se, että rahoitus tavoittaa edunsaajat vaikuttavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla. Komissio pyrkii saavuttamaan mahdollisimman tiukat varainhoitoa koskevat normit ja samalla löytämään oikean tasapainon alhaisen virhetason, nopeiden maksujen ja tarkastusten kohtuullisten kustannusten välillä.

1.1. EU:n talousarvio: monitahoisessa ympäristössä hallinnoitu alojen, tuensaajien ja menojen laaja kirjo

Vuonna 2021 komission hallinnoimat menot olivat 172 miljardia euroa⁽²⁵⁾ (ks. jäljempänä oleva kaavio). Tämä kattaa komission yhdessä Euroopan kehitysrahaston⁽²⁶⁾ ja EU:n erityisrahastojen kanssa hallinnoiman EU:n talousarvion osuuden. Nämä menot vastaavat yli 200 000:ta maksua, jotka vaihtelivat muutamasta sadasta eurosta (Erasmus+-liikkuvuusapuraha) satoihin miljooniin euroihin (suuret hankkeet, kuten kansainvälinen lämpöydinkooreaktori ITER tai Galileo ja Copernicus, sekä kehitysmaille annettava budjettituki).⁽²⁷⁾ EU:n varojen saajat ovat hyvin erilaisia ja moninaisia.

Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous 17,3 miljardia euroa (10 %)	Koheesio, selviytymiskyky ja arvot 75,8 miljardia euroa (44 %)	Luonnonvarat ja ympäristö 56,5 miljardia euroa (33 %)	Muuttoliike ja rajaturvallisuus 2,5 miljardia euroa (1 %)	Turvallisuus ja puolustus 0,01 miljardia euroa (0 %)	Naapurialueet ja muu maailma 12,7 miljardia euroa (7 %)	EU:n yleinen hallinto 7 miljardia euroa (4 %)

⁽²⁵⁾ Tämä ei kata elpymis- ja palautumiskivälineen puitteissa suoritettuja maksuja, jotka sisältyvät liitteeseen III.

⁽²⁶⁾ On huomattava, että Euroopan kehitysrahasto on sisällytetty vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen EU:n yleiseen talousarvioon.

⁽²⁷⁾ Komission menojen määrä vastaa vuonna 2021 suoritettuja maksuja, joista on vähennetty vuonna 2021 maksetut ennakkomaksut ja joihin on lisätty edellisinä vuosina maksetut, vuonna 2021 tarkastetut ja hyväksytyt ennakkomaksut (ks. määritelmät ja tarkemmat tiedot liitteessä 5).

Horisontti 2020 -tutkimusohjelmasta myönnettiin 35 000 avustusta	Yli 1,4 miljoonaa yritystä ja 45,3 miljoonaa henkilöä on saanut tukea vuodesta 2014 lähtien	Maatalousrahas toista on tuettu 6,6:ta miljoonaa tuensaaajaa	Vuoden 2021 loppuun mennessä oli luotu yli 1,2 miljardia EU:n digitaalista koronatodistusta 60 maassa ja 5 maanosassa	Yli 1 000 yritystä ja tutkimusalan toimijaa osallistui Euroopan puolustusrahaston puitteissa vuonna 2021 toimitettuihin ehdotuksiin	Tukea myönnettiin noin 130:lle EU:n ulkopuoliselle maalle 5 mantereella	
---	--	---	--	--	--	--

Komission vuonna 2021 toteuttamat EU:n talousarvion menot toimintaloikoittain prosentteina ja miljardeina euroina.

Lähde: Euroopan komission vuotuiset toimintakertomukset.

Aiempien vuosien tapaan kolme neljäsosaa talousarviosta⁽²⁸⁾ (esimerkiksi koheesiopolitiikkaan ja luonnonvaroihin liittyvät menot) toteutetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltiot tai niiden nimeämät elimet valitsevat hankkeita, jakavat varoja ja hallinnoivat menoja EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja jakavat tämän vastuun komission kanssa. Komissio käyttää loput talousarviovaroista joko suoraan tai välillisesti yhteistyössä valtuutettujen elimien kanssa. Seuraavassa taulukossa kuvataan kolme hallinnointitapaa.

Hallinnointitapa	Kuvaus	Prosenttia vuoden 2021 menoista	Esimerkkejä ohjelmista/menoista	Muut toimijat, yhteistyössä komission kanssa
Suora hallinnointi	Komissio toteuttaa menot suoraan	19 %	Horisontti 2020, Verkkojen Eurooppa -väline, hallintomenot	Ei sovelleta (rahoitus menee suoraan tuensaaajille)
Välillinen hallinnointi	Menot toteutetaan yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa	7 %	Erasmus+-ohjelma, osa kehitysyhteistyöstä ja humanitaarisesta avusta, liittymistä valmisteleva tuki	Virastot, yhteisyritykset, Yhdistyneet kansakunnat, Maailmanpankki, Euroopan investointipankki, Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankki, EU:n ulkopuoliset maat
Yhteinen hallinnointi	Menot toteutetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kansallisten ja/tai alueellisten viranomaisten kanssa, joilla on ensisijainen vastuu	74 %	Maatalousrahastot, Euroopan meri- ja kalatalousrahasto, Euroopan aluekehitysrahasto, koheesiorahasto, Euroopan sosiaalirahasto ja	Yhteisen maatalouspolitiikan maksajavirastot: 76. Koheesiopolitiikan rahastojen hallintoviranomaiset: 492, kaikissa jäsenvaltioissa

⁽²⁸⁾ Ei sisällä elpymis- ja palautumistukivälinettä.

			nuorisotyöllisyysal oite, muuttoliike-, rajaturvallisuus- ja turvallisuusrahast ot	
--	--	--	--	--

Vuoden 2021 kulut hallinnointitavoittain.

Lähde: European Commission draft annual accounts 2021 – Statement of financial performance.

Vuosi 2021 oli uuden seitsenvuotisen rahoituskehysten ensimmäinen vuosi. Käytännössä siihen liittyvät maksut alkavat nousta merkittäväälle tasolle vasta tulevina vuosina. Vuonna 2021 pandemia vaikutti edelleen merkittävästi toteuttamiseen sekä tapaan, jolla EU ja sen toteutuskumppanit työskentelevät.

1.2. Vankka hallintojärjestelmä, joka tukee komission kollegion vastuuta

Komission käyttämä hallintojärjestelmä ja vastuuketju on mukautettu sen ainutlaatuisen rakenteen ja tehtävän mukaisiksi. Komission hallintojärjestelyjä on ajan mittaan lujitettu ja mukautettu muuttuviin olosuhteisiin, kuten kesäkuussa 2020 annetussa viimeisimmässä tiedonannossa⁽²⁹⁾ todetaan.

Komission tulojen ja menojen hyväksyjänä **komission jäsenten kollegio on poliittisessa vastuussa EU:n talousarvion hallinnoinnista**, mihin sisältyy vastuuvollisuus komission osastojen työstä. EU:n talousarvion hallinnoinnin tärkeimmät osatekijät, joita tuetaan selkeällä poliittisen ja hallinnollisen tason välisellä vastuunjaolla, vahvalla sitoutumisella tulosjohtamiseen ja oikeudellisen kehysten noudattamiseen, avoimuudella ja eettisen käyttäytymisen korkeilla normeilla sekä hyvin määritellyillä raportoinnilla, johtavat vakaaseen varmuuden muodostusketjuun ja vastuuketjuun.

Komission talousarvion toteuttamista koskevan hajautetun päätöksenteon ainutlaatuisen mallin mukaisesti komission jäsenten kollegio delegoi päivittäisen toiminnan johtamisen **51 valtuutetulle tulojen ja menojen hyväksyjälle**⁽³⁰⁾, jotka johtavat ja ohjaavat osastojaan saavuttamaan strategisissa suunnitelmissa määritellyt tavoitteet käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. **Valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät ovat vastuussa** osastojensa toteuttamasta EU:n talousarvion osuudesta.

Valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät raportoivat vuotuisissa toimintakertomuksissaan avoimesti tuloksellisuudesta ja saavutetuista tuloksista, sisäisten valvontajärjestelmiensä toiminnasta ja EU:n talousarviosta vastuullaan olevan osuuden varainhoidosta – ja ottavat tässä yhteydessä huomioon jäsenvaltioiden toimittamien tietojen tuottaman varmuuden yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin tapauksessa. Kuhunkin vuotuiseseen toimintakertomukseen sisältyy pääjohtajan vahvistuslausuma. Jos valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä havaitsee vaikutuksiltaan merkittäviä puutteita, hän voi sisällyttää vahvistuslausumaansa varauman. Samalla he laativat toimintasuunnitelmia tulevien riskien lieventämiseksi ja valvontajärjestelmiensä vahvistamiseksi.

⁽²⁹⁾ Tiedonanto komissiolle – *Governance in the European Commission* (C(2020) 4240).

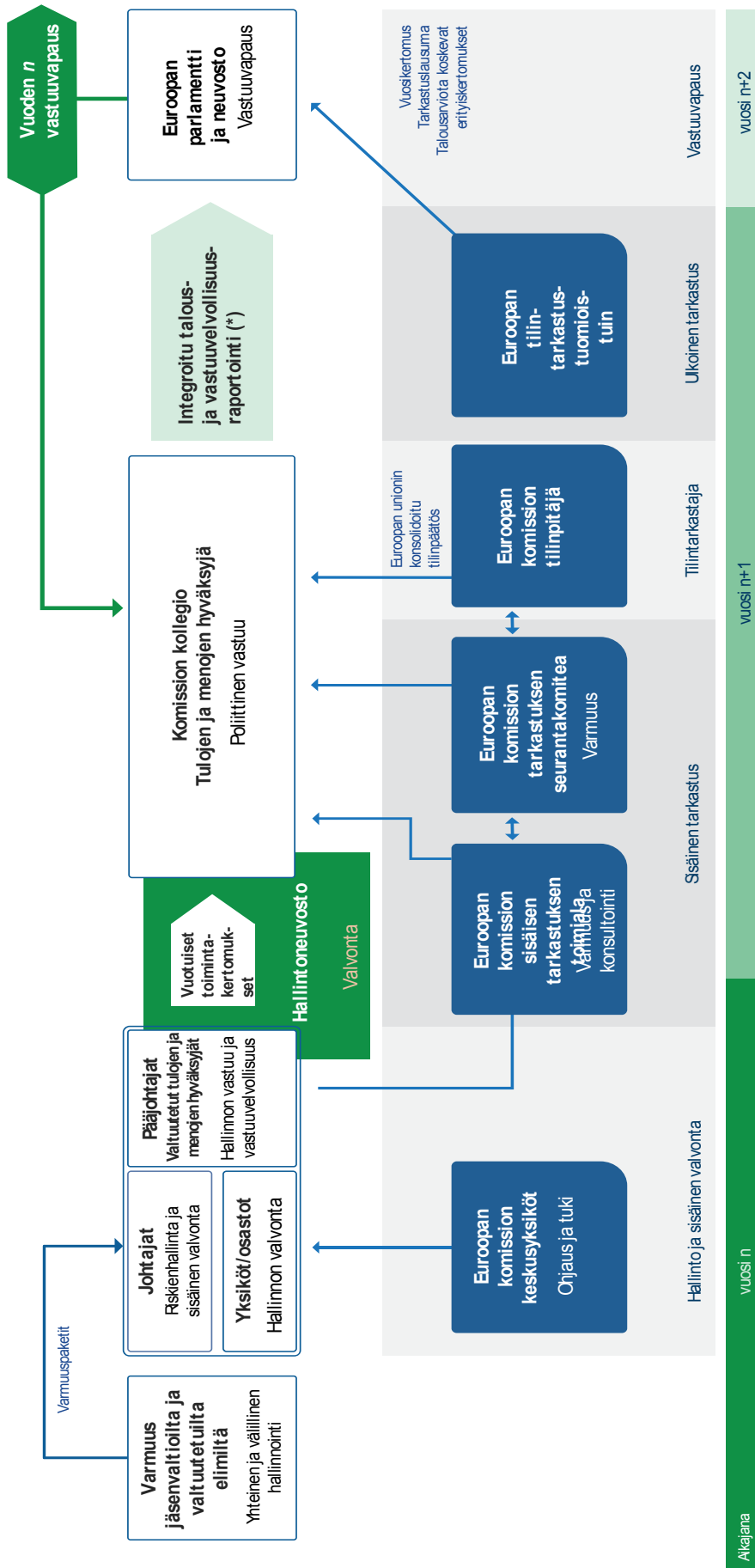
⁽³⁰⁾ Käsitteellä 'valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät' tarkoitetaan muun muassa komission osastojen pääjohtajia sekä toimeenpanovirastojen, toimistojen, yksiköiden ja työryhmien johtajia. Varainhoitoasetuksen 74 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "[t]ulojen ja menojen hyväksyjän tehtävänä on huolehtia asianomaisen unionin toimielimen tulojen ja menojen toteuttamisesta moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti, varmistamalla muun muassa tuloksellisuudesta raportoinnin, ja varmistaa toiminnan laillisuus ja sääntöjenmukaisuus ja saajien yhdenvertainen kohtelu".

Vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa esitetään yhteenveto EU:n talousarvion komission tason vuotuisista tuloksista, jotka perustuvat kaikkiin vuotuisiin toimintakertomuksiin sisältyviin vahvistuslausumiin ja varaumiin. Tämä kertomus on osa komission integroitua talous- ja vastuuvollisuusraportointipakettia⁽³¹⁾, jonka **komission jäsenten kollegio hyväksyy**.

Tätä kertomusta seuraavassa vuotuisessa vastuuvapausmenettelyssä Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto voivat asettaa komission poliittiseen vastuuseen EU:n talousarvion toteuttamisesta. Euroopan parlamentin päätöksessä otetaan huomioon komission integroitu talous- ja vastuuvollisuusraportointi, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukset ja erityiskertomukset sekä tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta ja tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta, komission jäsenten ja pääjohtajien kuulemiset sekä neuvoston suositus.

⁽³¹⁾ Integroituun talous- ja vastuuvollisuusraportointipakettiin sisältyvät varainhoitoasetuksen 247 artiklan mukaisesti myös Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös, kertomus edellisen varainhoitovuoden vastuuvapauden myöntämismenettelyn jatkotoimenpiteistä, vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle sisäisistä tarkastuksista laadittu vuosikertomus sekä pitkän aikavälin ennuste EU:n talousarvion tulevista sisään- ja ulosvirtauksista.

Komission varmuuden muodostus ja vastuu EU:n talousarviosta: selkeät tehtävät ja vastuut

Integroitu talous- ja vastuuvuolisuusraportointi:

- Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös
- Vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuusraportointi
- Ptk:n alkavalla ennuste tulevasta sisä- ja ulosvirtauksista
- Vuotuinen sisäinen tarkastuskertomus
- Kertomus vastuuvapauspäätösten seurannasta

Nämä hallintojärjestelyt auttavat komission jäsenten kollegiota saavuttamaan komission tavoitteet ja käyttämään resursseja tehokkaasti ja vaikuttavasti sekä varmistamaan, että EU:n talousarvio toteutetaan moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Edellä olevassa kaaviossa esitetään yleiskatsaus.

1.3. Toimintaympäristönsä mukana kehittyvä vankka sisäisen valvonnan kehys

Komissiolla on käytössä vahva sisäisen valvonnan kehys, joka perustuu tiukimpiin kansainvälisiin standardeihin⁽³²⁾.

1.3.1. Sisäisen valvonnan kehys on jälleen tänä vuonna ollut keskeisessä asemassa varmistettaessa komission tavoitteiden saavuttaminen nopeasti muuttuvassa ympäristössä

Komission sisäisen valvonnan kehys on ollut olennainen komission toiminnan suoja toimi **covid-19-pandemian** yhteydessä. Komissio on seurannut edelleen tiiviisti meneillään olevan kriisin vaikutuksia toimintaansa ja myös varmuuden muodostukseen. Komissio on jatkanut vuonna 2020 saatujen kokemusten perusteella sellaisten lieventävien toimenpiteiden toteuttamista, jotka ovat tarpeen EU:n talousarvion toteuttamiseen kohdistuvien kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi. Komissio pysyy vuonna 2022 valppaana voidakseen vastata mahdollisiin pandemiaan liittyviin uusiin äkillisiin haasteisiin.

Eryistä huomiota on kiinnitetty sisäisten valvontajärjestelmien mukauttamiseen **NextGenerationEU-elpymisvälineen** toimien tarpeisiin. Joulukuussa 2021 komissio lisäsi riskitoiminnon strategista tärkeyttä perustamalla **NextGenerationEU-elpymisvälineen korkean tason riskienhallinta- ja sääntöjenmukaisuuspolitiikan** vuonna 2017 määritellyn komission yleisen sisäisen valvonnan kehysten⁽³³⁾ mukaisesti. Sillä tarjotaan asianmukainen riskienhallinta- ja sääntöjenmukaisuuskehys EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi ja NextGenerationEU-elpymisvälineen toimien, kuten lainanotto-, velanhoito- ja lainanantotoimien, moitteettomuuden, eheyden ja avoimuuden varmistamiseksi. Tällä korkean tason riskienhallinta- ja sääntöjenmukaisuuspolitiikalla täydennetään NextGenerationEU-elpymisvälineen hallintokehystä⁽³⁴⁾, jossa esitetään NextGenerationEU-elpymisvälineen toimien riskienhallinta- ja sääntöjenmukaisuuskehukseen liittyvät keskeiset tehtävät ja vastuut. Menopuolella komissio on ottanut käyttöön **erityisiä tarkastus- ja valvontastrategioita**, koska sillä on uusi vastuu elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanosta (ks. liite 3).

⁽³²⁾ COSO-kehyksessä (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) määritetyt standardit.

⁽³³⁾ Komission jäsenen Günther Oettingerin tiedonanto komissiolle sisäisen valvonnan kehysten tarkistamisesta (Communication to the Commission from Commissioner Oettinger – *Revision of the Internal Control Framework*) ([C\(2017\) 2373](#)).

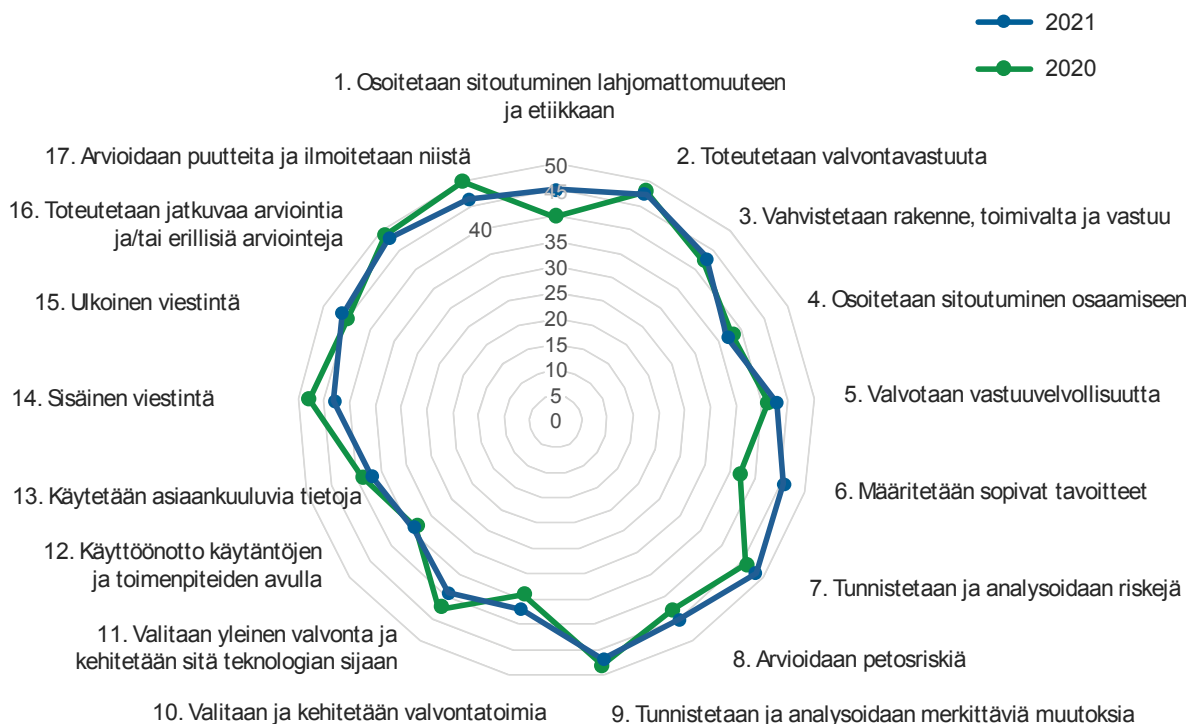
⁽³⁴⁾ Komission täytäntöönpanopäätös, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2021, neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 mukaisten lainanotto- ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 15 artiklan mukaisesti myönnettyihin lainoihin liittyvien lainanantotoimien hallinnoimiseksi tarvittavista järjestelyistä ([C\(2021\) 2502](#)).

Edistääkseen EU:n talousarvion toteuttamisen sisäisen valvonnan vaikuttavuutta komissio on julkaissut **ohjeet eturistiriitojen välttämiseen ja hallintaan** varainhoitoasetuksen mukaisesti⁽³⁵⁾. Ne kattavat kaikki EU:n talousarvion toteuttamisen menetelmät (suora, välillinen ja yhteistyöhön perustuva hallinnointi). Ohjeet ovat osa komission pyrkimyksiä vahvistaa edelleen toimenpiteitä EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi. Niiden tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja edistää eturistiriitojen välttämistä koskevien sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa ja soveltamista EU:n toimielinten henkilöstön ja jäsenvaltioiden viranomaisten sekä kaikkien EU:n varojen hoitamiseen osallistuvien henkilöiden keskuudessa. Ohjeiden julkaisemisen jälkeen komissio on toteuttanut kohdennettuja tiedotustoimia ja esityksiä jäsenvaltioiden viranomaisille ja niihin liittyville asiantuntijaverkostoille sekä komission sisäisille erityisverkostoille. Näitä kohdennettuja toimia ja esityksiä järjestetään edelleen vuoden 2022 aikana ja sen jälkeen.

1.3.2. Komission osastot arvioivat sisäisten valvontajärjestelmiensä olevan tehokkaita covid-19-pandemian jatkumisesta huolimatta

Vuonna 2021 sisäisen valvonnan periaatteita noudatettiin ja ne toimivat hyvin. Tehty arviointi vahvistaa, että komission osastot ovat jatkuvasti pyrkineet korjaamaan vuonna 2020 havaitut (pääasiassa vähäiset) puutteet. Näillä toimilla on ollut myönteinen vaikutus pääasiassa riskinarviointeihin, joihin komissio on kiinnittänyt erityistä huomiota erityisesti covid-19-kriisin ja viime vuosien aikana kohdattujen tiettyjen politiikkoja koskevien haasteiden yhteydessä.

Komissio myöntää, että joissakin sisäisen valvonnan periaatteissa on vielä varaa vähäisiin parannuksiin ja hyvin harvoissa tapauksissa merkittäviin parannuksiin. Tämä koskee pääasiassa valvontatoimia, joissa arviointi liittyy lähinnä valvontatuloksiin (eli jäännösvirhetaso yli 2 %) tai tarkastushavaintoihin (esimerkiksi välillisen hallinnoinnin pilariarviointien valmistumisen viivästyminen – ks. myös otsakkeen 6 valvontatulokset).

Arvio 17 sisäisen valvonnan periaatteen toimivuudesta: niiden komission osastojen määrä, jotka ovat raportoineet, että sisäisen valvonnan periaatteita noudatettiin ja että ne toimivat asianmukaisesti vuosina 2020 ja 2021.

Lähde: Euroopan komission vuotuiset toimintakertomukset.

⁽³⁵⁾ Komission tiedonanto – *Ohjeet eturistiriitojen välttämiseen ja hallintaan varainhoitoasetuksen mukaisesti (2021/C 121/01)*.

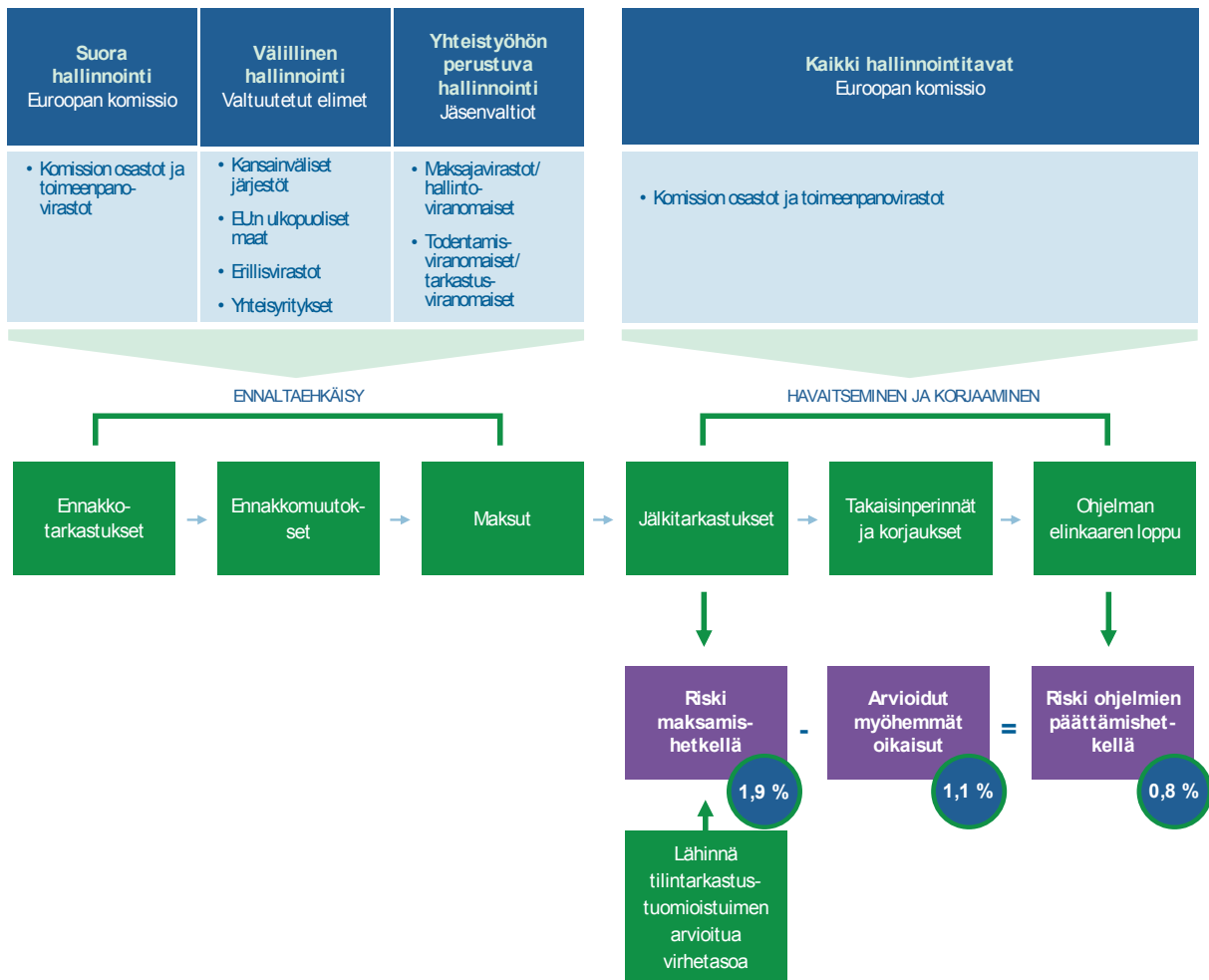
Komissio ja toimeenpanovirastot toteuttavat toimia havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Lisäksi vuonna 2021 käynnistettiin jälleen tiedotusaloitteita, kuten toimeenpanovirastojen yhdessä järjestämä ”tietoisuusviikko”. Tämä auttaa yhdessä hyvien sisäisten valvontakäytäntöjen säännöllisen vaihdon kanssa säilyttämään vahvan sisäisen valvonnan toimintakulttuurin koko toimielimessä.

1.4. Monivuotisilla valvontastrategioilla varmistetaan, että veronmaksajien rahoja käytetään hyvin

1.4.1. Valvontastrategiat ovat monivuotisia ja riskikohtaisesti eriytettyjä

Sisäisten valvontajärjestelmien puitteissa tulojen ja menojen hyväksyjät ovat EU:n talousarvion hallinnoijina ottaneet käyttöön **monivuotisia valvontastrategioita**, joiden tarkoituksena on **ehkäistä** virheitä ja, jos niitä ei ole mahdollista ehkäistä, **havaita ja korjata** ne. Heidän on muodostettava varmuus **alhaalta ylöspäin ja yksityiskohtaisesti** eli ohjelmittain tai muun asiaankuuluvan menoluokan mukaan. Näin komissio voi **havaita puutteet** ja virheet yksityiskohtaisesti ja eriytetysti kunkin ohjelman tai menoluokan osalta, **tunnistaa systeemisten virheiden perimmäiset syyt** (esimerkiksi sääntöjen monimutkaisuus tietyillä politiikan aloilla, kuten tutkimuksessa ja koheesiossa), **toteuttaa kohdennettuja korjaavia toimia** ja varmistaa, että saatuja kokemuksia hyödynnetään hallinto- ja valvontajärjestelmien parantamisessa ja että ne otetaan huomioon tulevien rahoitusohjelmien suunnittelussa.

Sekä EU:n meno-ohjelmat että niihin liittyvät valvontastrategiat ovat rakenteeltaan **monivuotisia**. Tämä tarkoittaa sitä, että virheitä voidaan havaita ja korjata milloin tahansa aina ohjelman elinkaaren päättymiseen saakka. Lisäksi valvontastrategiat ovat **riskien mukaan eriytettyjä**, eli niitä mukautetaan eri hallinnointitapojen, asiaan osallistuvien toimijoiden, politiikan alojen ja/tai rahoitusjärjestelyjen ja niihin liittyvien riskien mukaan.

Euroopan komission monivuotinen valvontasykli.
 Ympyröissä mainittujen vuoden 2021 tulosten osalta ks. kohta 2.1.
 Lähde: Euroopan komissio.

1.4.2. Ennaltaehkäisy on ensisijainen keino torjua virheitä

Komission keskeisiin ennaltaehkäiseviin mekanismeihin kuuluvat ennakkovalvonta ja tarkastukset (ks. osan III liite 5), mukaan lukien jäsenvaltioiden viranomaisten ennen menojen ilmoittamista komissiolle ja sen jälkeen tekemät hallintotarkastukset yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin tapauksessa, ja järjestelmätarkastukset, joita täydennetään toimien edustavien otosten tarkastuksilla toteutuskumppaneiden hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteiden havaitsemiseksi. Ennaltaehkäisevät tarkastukset johtavat tukeen oikeuttamattomien määrien hylkäämiseen ennen kuin komissio suorittaa (lopullisia) maksuja ja maksujen keskeyttämiseen, kunnes järjestelmien puutteet on korjattu. Lisäksi virheitä voidaan osaltaan ehkäistä antamalla opastusta tuensaajille ja toteutuskumppaneille.

Yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin yhteydessä oikaisut, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet ennen menoilmoitustensa toimittamista, ovat seurausta valvonnasta ja tarkastuksista, mukaan lukien järjestelmien ja toimien tarkastukset, jotka ne tekevät omalla tasollaan etukäteen ja jälkikäteen. Tällaiset oikaisut tehdään pääasiassa vähentämällä tukeen oikeuttamattomat menot komissiolle esitetyistä maksupyynnöistä tai varmennetuista tileistä.

Jäsenvaltiotasolla korjatut määrät voidaan tietyissä olosuhteissa käyttää uudelleen. Näin jäsenvaltioita kannustetaan oikaisemaan sääntöjenvastaisia menoja, ennen kuin ne toimittavat menoilmoituksensa komissiolle.

1.4.3. Virheiden havaitseminen ja korjaaminen täydentävät ennaltaehkäisyä

Jos ennaltaehkäisevät mekanismit eivät ole olleet tehokkaita, on tärkeää, että EU:n menoihin vaikuttavat virheet havaitaan jälkikäteen sellaisten komission tekemien jälkitarkastusten avulla, jotka koskevat komission hyväksymiä ja maksamia määriä (ks. osan III liite 5). Komissio korjaa nämä virheet samana vuonna tai myöhemminä vuosina perimällä varoja takaisin lopullisilta tuensaajilta **suoran tai välillisen hallinnoinnin** tapauksessa tai jäsenvaltioilta, jotka osallistuvat **yhteistyöhön perustuvaan hallintointiin**.

Maatalouden osalta suurin osa rahoitusoikaisuista koskee tapauksia, joissa on havaittu systeemisiä virheitä ja sovellettu oikaisuja tietyn maksajaviraston tai toimenpideohjelman asiaankuuluviin menoihin. Nämä liittyvät pääasiassa edellisinä vuosina suoritettuihin maksuihin vaikuttaviin puutteisiin.

Koheesion osalta tällaisten komission oikaisujen taso selittyy sillä, että jäsenvaltiot panevat täytäntöön suurimman osan oikaisuista, mukaan lukien komission, tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) havaitsemat virheet. Näin jäsenvaltio voi käyttää uudelleen vastaavat määrät tukikelpoisiin menoihin. Jos valvontajärjestelmät toimivat asianmukaisesti jäsenvaltioiden tasolla, oikaisujen tarve komission tasolla on paljon vähäisempi, ja oikaisujen määrä on näin ollen pienempi.

Lisäksi puututaan riskiperusteisissa tarkastuksissa ja/tai järjestelmätarkastuksissa havaittuihin valvontajärjestelmien heikkouksiin ja järjestelmät korjataan. Yhteistyöhön perustuvan ja välillisen hallinnoinnin puitteissa tämä tapahtuu ensisijaisesti täytäntöönpanosta vastaavien jäsenvaltioiden ja kumppaneiden toimesta. Lisätietoja EU:n talousarvion suojaamisesta on osan III liitteessä 5.

1.4.4. EU:n varojen oikaisukapasiteetti

Vuonna 2021 komission hallinnoimien varojen oikaisukapasiteetti vastaa seuraavien summaa:

- jäsenvaltioiden ennen menoilmoitustensa toimittamista toteuttamat oikaisut, joiden määrä oli 4 557 miljoonaa euroa
- sellaisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tulos, jotka komissio on pannut toimeen vähennysten ja muiden oikaisujen avulla ennen komission toteuttamaa maksua tai hyväksyntää ja joiden määrä oli 298 miljoonaa euroa

- oikaisut, jotka komissio on toteuttanut maksujen suorittamisen tai hyväksynnän jälkeen ja joiden määrä oli 765 miljoonaa euroa.

Komission suorittamien maksujen jälkeen tehtyjen korjausten määrä on vähentynyt edelliseen monivuotiseen rahoituskehukseen verrattuna. Tämä johtuu pääasiassa koheesiopolitiikan alalla vuosina 2014–2020 käyttöön otetun monitasoisen varmuusjärjestelmän ja vuotuisten ohjelmatilien erityisistä piirteistä, joiden mukaan jäsenvaltiot panevat korjaukset useimmiten täytäntöön riippumatta siitä, ovatko jäsenvaltiot vai komissio havainneet vastaavat virheet.⁽³⁶⁾ Vuonna 2021 komission omien tarkastustensa ja valvontansa perusteella päättämien oikaisujen määrä oli 193 miljoonaa euroa. Kokonaisuikaisukapasiteetti on kasvanut vuoteen 2020 verrattuna, jolloin siihen vaikutti Euroopan unionin tuomioistuimen maatalousrahastoja koskevien tuomioiden johdosta jäsenvaltioille maksettujen korvausten kertaluonteinen vaikutus (lisätietoja on osan III liitteessä 5).

1.5. Petostentorjunta: Euroopan petostentorjuntastrategia

Komissio soveltaa petoksiin nollatoleranssia. Petoksia tarkasteltaessa on syytä korostaa, että ne muodostavat hyvin pienen osan sääntöjenvastaisista menoista, joista suurin osa liittyy virheisiin.

Komissio on edistynyt hyvin organisaatiotason petostentorjuntastrategiansa toteuttamisessa.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan mukaisesti komissio ja jäsenvaltiot suojaavat EU:n talousarviota petoksilta ja muilta laittomilta toimilta. Huhtikuussa 2019 hyväksytty nykyinen organisaatiotason petostentorjuntastrategia ja sen toimintasuunnitelma ovat merkittävässä asemassa EU:n varojen mahdollisen väärinkäytön ehkäisemisessä. OLAF seuraa sen täytäntöönpanoa. Marraskuuhun 2021 mennessä oli edistytty hyvin: 63 toimesta 47 oli saatettu päätökseen. Valtaosan jäljellä olevista toimista odotetaan valmistuvan vuoden 2022 puoliväliin mennessä.

Komissio on petostentorjuntastrategiansa mukaisesti tehostanut koordinoitua ja yhteistyötä erityisesti petosten ehkäisy- ja havaitsemisverkoston kautta. Tämä verkosto kokoaa yhteen komission yksiköiden ja toimeenpanovirastojen petostentorjunnan yhteyshenkilöt OLAFin johdolla. Tässä yhteydessä 13 komission yksikköä päivitti vuonna 2021 paikalliset petostentorjuntastrategiansa yhteistyössä OLAFin kanssa. Vuoden 2021 loppuun mennessä 90 prosenttia kaikista paikallisista petostentorjuntastrategioista oli päivitetty sen jälkeen, kun komission petostentorjuntastrategia hyväksyttiin vuonna 2019.

Muihin petostentorjuntaan liittyviin merkittäviin toimiin vuonna 2021 kuului sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän tulevaisuutta koskevan tutkimuksen käynnistäminen. Jäsenvaltiot käyttävät tätä järjestelmää ilmoittaakseen yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa havaituista petoksista ja muista sääntöjenvastaisuuksista. Komissio käyttää näitä tietoja laatiakseen EU:n taloudellisten etujen suojaamista koskevan vuosikertomuksensa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan mukaisesti. Komissio antoi vuoden 2020 kertomuksensa syyskuussa 2021.⁽³⁷⁾

⁽³⁶⁾ Tämä vastaa vuosina 2014–2020 käyttöön otettua uutta järjestelyä edelliseen kauteen verrattuna.

⁽³⁷⁾ Lisätietoja on [EU:n taloudellisten etujen suojaamista koskevissa vuosikertomuksissa](#).

Vuonna 2021 OLAF myös jatkoi tutkintatoimien toteuttamista ja raportoi niistä vuosikertomuksissaan⁽³⁸⁾.

Petostentorjunta käytännössä: EU:n suojeleminen väärennetyiltä covid-19-rokotteita koskevilta tarjouksilta

Huijarit käyttävät hyväkseen kaikki tilaisuudet saada laitonta voittoa. OLAF havaitsi heti pandemian alusta lähtien, miten petoksentehtäjät yrittivät käyttää hyväkseen tilanteen kiireellisyyttä ja henkilönsuojainten alkuvaiheen puutetta eurooppalaisten terveyden ja turvallisuuden kustannuksella. Viipilliset toimijat yrittivät ujuttaa EU:n markkinoille väärennetyjä tai heikkolaatuisia kasvosuojuksia, testauspakkauksia, desinfiointiaineita ja muita covid-19-pandemiaan liittyviä tuotteita. OLAFin työ näiden ongelmien torjumiseksi jatkui vuonna 2021, ja vuoden loppuun mennessä oli poistettu yli 100 miljoonaa väärennetyä tai heikkolaatuista tuotetta.

Kun covid-19-rokotteita kehitettiin, OLAFin tutkijat pysyivät valppaina mahdollisten uusien petosyritysten varalta. OLAF antoi helmikuussa 2021 vahvan julkisen varoituksen covid-19-rokotteisiin liittyvistä huijausyrityksistä. Se oli saanut EU-maiden hallituslähteistä tietoja, joiden mukaan välittäjät olisivat tarjoutuneet myymään suuria määriä etupäässä EU:ssa käytettäviksi hyväksytyjä rokotteita.

OLAF vahvisti, että petoksentehtäjien tarkoituksena oli saada viranomaiset maksamaan suuria ennakkomaksuja rokotekauppojen vahvistamiseksi ja sen jälkeen kadota rahojen kanssa. Välittäjät edustivat opportunistisia yrityksiä, jotka olivat toimettomia juuri ennen tarjouksiaan tai jotka olivat aiemmin harjoittaneet hyvin erityyppisten tavaroiden kauppaa. Nämä yritykset olivat usein sijoittautuneet EU:n ulkopuolisiin maihin, mikä vaikeutti niiden tunnistamista ja tutkimista.

OLAFin tutkijat kartoittivat tilanteet, totesivat niiden olevan epäilyttäviä ja jakoivat tiedot jäsenvaltioiden ja Europolin kanssa. Tarvittaessa OLAF myös teki yhteistyötä kansainvälisten kumppaneidensa kanssa.

Tähän mennessä nämä huijausyritykset tai valetarjoukset ovat koskeneet yhteensä lähes 1,2:ta miljardia rokoteannosta, joiden kokonaistarjoushinta oli yli 16,4 miljardia euroa. Aiheeseen liittyvien ilmoitusten määrä kasvoi nopeasti OLAFin varoituksen jälkeisinä viikkoina, mutta vakiintui lopulta, kun huijauskaavat paljastuivat petosyrityksiksi, joita ne todellisuudessa olivat.

Pandemian jatkumisesta huolimatta petostentorjuntatutkimukset ja -toimet eivät rajautuneet covid-19-pandemiaan liittyviin tuotteisiin, vaan ne ulottuivat väärennetyistä alkoholijuomista vaarallisiin leluihin ja ilmastoa vahingoittavien kaasujen laittomasta kaupasta jätteen salakuljetukseen. Kuten joka vuosi, OLAF havaitsi myös useita EU:n varoihin kohdistuvia petostapauksia, joissa monimutkaisilla rajatylittäväillä järjestelmillä pyritään varastamaan satoja miljoonia euroja EU:n veronmaksajilta.

Petosten ehkäisyä ja seuraamusten määräämistä jatkettiin myös **varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmällä**, jonka avulla epäluotettavat talouden toimijat voidaan tunnistaa ajoissa ja sulkea EU:n varojen käytön ulkopuolelle suoran ja välillisen hallinnon yhteydessä. Varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmää koskevat menettelyt perustuvat tietoihin, jotka on kerätty valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien tekemien tarkastusten, kansallisten viranomaisten lopullisten tuomioiden tai hallinnollisten päätösten, kansainvälisten järjestöjen päätösten sekä suurimmaksi osaksi OLAFin tutkimusten yhteydessä. Varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmä perustuu toimivaltaisten tulojen ja menojen hyväksyjien ja varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tutkintaelimen väliseen vahvaan ja hedelmälliseen vuorovaikutukseen.

⁽³⁸⁾ Lisätietoja on [OLAFin vuosikertomuksissa](#).

Vuotta 2021 leimasi toimielinten väliselle varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tutkintaelimelle mahdollisia hallinnollisia seuraamuksia (poissulkemista ja/tai taloudellisia seuraamuksia ja tarvittaessa seuraamusten julkaisemista) varten toimitettujen tapausten vakaa lisääntyminen. Seuraamukset määräytyvät suhteellisuusperiaatteen mukaisesti (huomioiden tilanteen vakavuus ja vaikutukset EU:n taloudellisiin etuihin ja julkisuuskuvaan, väärinkäytöksestä kulunut aika, väärinkäytöksen kesto ja toistuvuus, sen tahallisuuden tai tuottamuksellisuuden aste ja kyseessä oleva määrä).

1.6. EU:n talousarvion suojaamista koskevan ehdollisuusjärjestelmän täytäntöönpano

Sen jälkeen, kun asetus yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä EU:n talousarvion suojaamiseksi⁽³⁹⁾ annettiin joulukuussa 2020, EU:lla on nyt ensimmäistä kertaa erityinen väline, jolla voidaan suojata sen talousarviota oikeusvaltioperiaatteiden rikkomiselta.

Asetus tuli voimaan 1. tammikuuta 2021, ja sillä täydennetään muita EU:n lainsäädännössä vahvistettuja EU:n talousarvion suojaamista koskevia menettelyjä. Sen tarkoituksena on suojata EU:n talousarviota oikeusvaltioperiaatteiden rikkomiselta, joka vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai EU:n taloudellisten etujen suojaamiseen. Komissio on tammikuusta 2021 lähtien arvioinut saatavilla olevia tietoja tunnistaakseen mahdollisia asetuksen kannalta merkityksellisiä rikkomisia. Kahdelle jäsenvaltiolle eli Unkarille ja Puolalle lähetettiin marraskuussa 2021 kirjeet, joissa pyydettiin tietoja, jotka otettaisiin huomioon asetuksen mukaisessa komission arvioinnissa. Komissio lähetti huhtikuussa 2022 Unkarille ensimmäisen ilmoituksen yleisen ehdollisuusjärjestelmän mukaisesti ja käynnisti menettelyn, joka voi johtaa siihen, että jäsenvaltiota vastaan ryhdytään toimenpiteisiin oikeusvaltioperiaatteiden rikkomisen vuoksi. Lisätietoja ehdollisuusjärjestelmän täytäntöönpanosta on kohdassa 4.

⁽³⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston [asetus \(EU, Euratom\) 2020/2092](#), annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 1).

2. Valvonnan tulokset

Kaikki komission osastot soveltavat edellä kuvattuja **yhteisiä valvontatoimia** rahoituslähteestä riippumatta. Sääntöjenvastaisuuksien ennaltaehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista koskevia toimenpiteitä sovelletaan monivuotiselta pohjalta erityisohjelmien tai muiden menoluokkien tasolla. Koska yksittäiset meno-ohjelmat voivat kuitenkin olla hyvin erilaisia, valvontastrategioita on mukautettava eri hallinnointitapoihin, toimintalohkoihin, tuensajiin ja/tai rahoitusmuotoihin ja niihin liittyviin riskeihin.

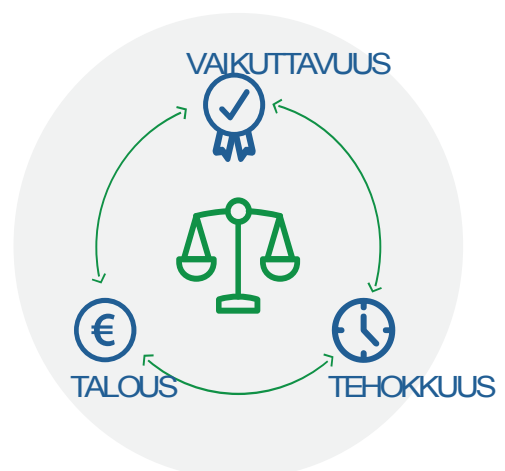
Komissio pyrkii löytämään sopivan tasapainon alhaisen virhetason, nopeiden maksujen ja kohtuullisten valvontakustannusten välillä.

Tällainen valvontastrategioiden eriyttäminen on tarpeen sen varmistamiseksi, että tarkastukset pysyvät kustannustehokkaina eli että niissä löydetään **oikea tasapaino** alhaisen virhetason (vaikuttavuus), nopeiden maksujen (tehokkuus) ja kohtuullisten kustannusten (taloudellisuus) välillä. Valvontatoimia toteutetaan siis tiukemmin ja/tai useammin riskialttiimmilla osa-alueilla, kun taas vähäisen riskin osa-alueilla valvontatoimet voivat olla vähemmän perusteellisia, edullisempia tai kevyempiä. Lisäksi valvontastrategiaa laadittaessa otetaan huomioon aiheettomasti maksettujen EU:n varojen todellinen takaisinperintäpotentiaali (esimerkiksi paikalla tehtävien tarkastusten kustannus-hyötyanalyysin avulla).

Valvonnan kustannustehokkuus voidaan varmistaa myös muun muassa vähentämällä virheriskiä yksinkertaistettujen sääntöjen ja/tai prosessien avulla (kuten yksinkertaistetuilla kustannusvaihtoehdoilla, joita ovat esimerkiksi kertakorvaukset, kiinteämääräiset määrät ja yksikkökustannukset), tukeutumalla vastavuoroisesti olemassa oleviin muiden tahojen suorittamiin arviointeihin ja/tai tarkastuksiin sekä hyödyntämällä valvontatoimintojen yhtenäistämällä saatavia mittakaavaetuja.

Komissio mittaa tarkastustensa kustannustehokkuutta seuraavilla indikaattoreilla:

- **Vaikuttavuus.** Toteutettujen valvontatoimien perusteella havaittu virhetaso, jonka perusteella menot voidaan ryhmitellä eri riskiluokkiin.
- **Tehokkuus.** Maksun suorittamiseen kulunut keskimääräinen aika. Lisäksi komissio etsii ja kehittää jatkuvasti uusia tapoja lisätä tehokkuutta erityisesti luomalla synergioita aina mahdollisuuksien mukaan.
- **Taloudellisuus.** Valvontakustannusten ja hallinnoitavien varojen välinen oikeasuhteisuus.

2.1. Komission tarkastustulokset vahvistavat, että EU:n talousarvio on hyvin suojattu

Tarkastusten perusteella komission osastot arvioivat vuosittain EU:n menojen laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen kohdistuvan riskin tason monivuotisen valvontasyklin kahdessa vaiheessa: maksun yhteydessä ja ohjelmien päättyessä.

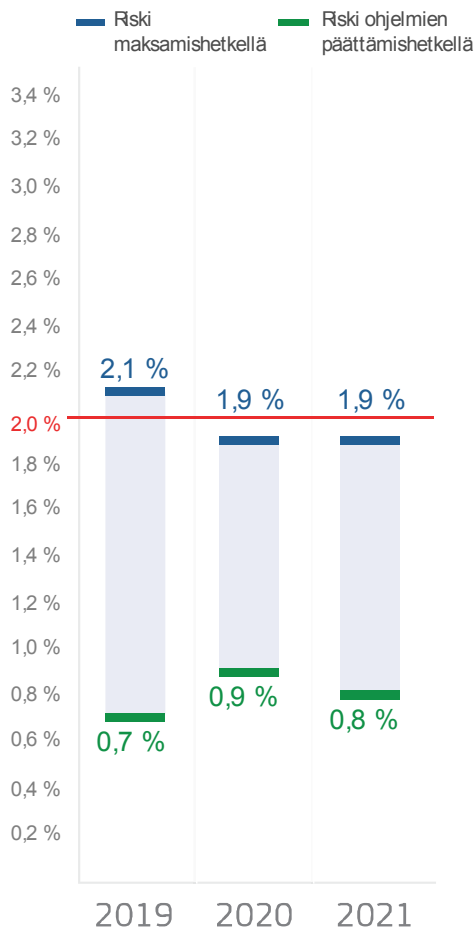
Vuoden 2021 kokonaistulokset

Riskinalainen määrä maksamishetkellä: **1,9 prosenttia**.

Riskinalainen määrä ohjelmien päättämishetkellä: **0,8 prosenttia**.

Aiempien maksujen oikaisu: **5,6 miljardia euroa**.

Varaumat: **16, kokonaisrahoitusvaikutus 987 miljoonaa euroa**.

Riskitaso maksamishetkellä on arvio virheistä, joita ei voitu estää ennakkotarkastuksista huolimatta ja jotka vaikuttavat suoritettuihin maksuihin. Tällaiset virheet havaitaan jälkitarkastuksilla. **Riskitaso ohjelman päättämishetkellä** on arvio ohjelmien elinkaaren päättymisen jälkeen jäljelle jäävistä virheistä, kun kaikki jälkitarkastukset ja oikaisu on tehty. Se vastaa maksamishetken riskitasoa, josta on vähennetty varovainen arvio **tulevista oikaisuista**, jotka tehdään raportointivuoden ja ohjelman elinkaaren päättymisen välisenä aikana.

Komissio katsoo, että talousarvio on suojattu tehokkaasti, kun viimeistään ohjelman päättämisen yhteydessä – eli kun muun muassa kaikki tarkastukset, oikaisu ja takaisinperinnät on tehty – riskinalainen määrä päättämishetkellä on alle 2 prosenttia. Myös Euroopan tilintarkastustuomioistuin käyttää tätä olennaisuusrajaa. Tarkempia tietoja näistä käsitteistä ja näiden arvioiden määrittämisessä käytetyistä menetelmistä sekä kunkin toimintalohkon valvontatuloksista on liitteessä 5.

Vuonna 2021 sekä komission riskinalainen kokonaismäärä maksamishetkellä että riskinalainen määrä päättämishetkellä ovat vuoden 2020 mukaisia ja jäävät 2 prosentin olennaisuusrajan alapuolelle.

Kunkin toimintalohkon tilanne kuvataan jäljempänä.

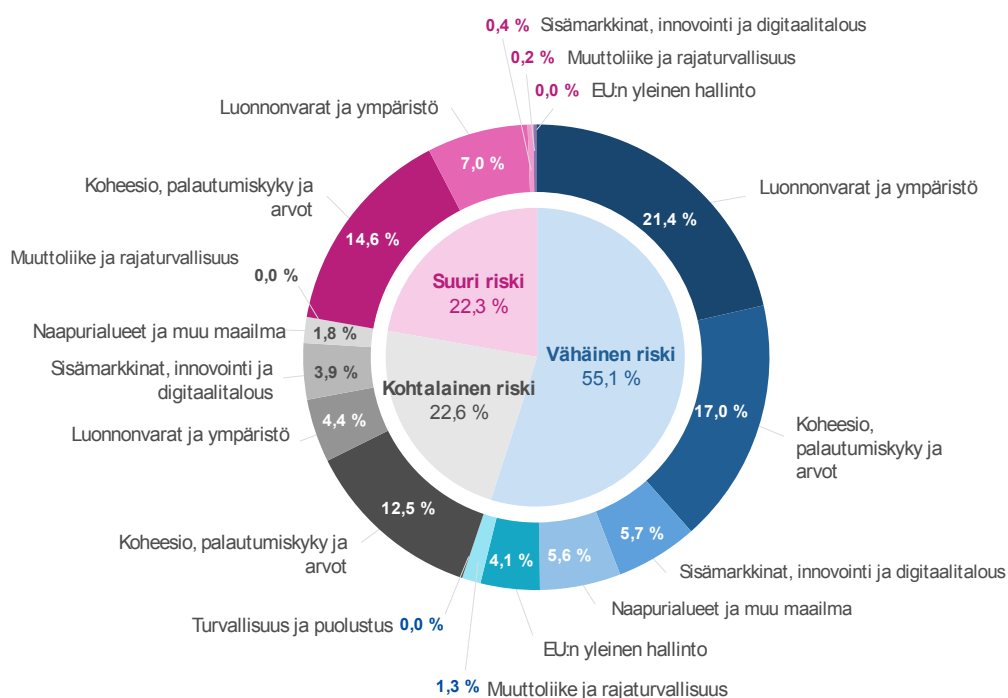
Vuosi 2021 oli siirtymävuosi, jolloin uudet kauden 2021–2027 ohjelmat käynnistettiin virallisesti samalla, kun aiemmat ohjelmat olivat vielä käynnissä.

EU:n talousarviota koskeva vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus on yhteenveto 51 vuotuisesta toimintakertomuksesta, ja kukin niistä osoitetaan kokonaisuudessaan yhteen monivuotisen rahoituskehiksen seitsemästä otsakkeesta (aiemmissa vuotuisissa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksissa oli kuusi toimintalohkoa). Koska puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosasto on tärkeässä asemassa turvallisuutta ja puolustusta koskevassa otsakkeessa, asiaankuuluvat puolustus- ja turvallisuusmenot on erotettu tämän osaston muista menoista ja sisällytetty kyseiseen otsakkeeseen. Edellisten vuosien riskitaso maksamishetkellä ja riskitaso ohjelmien päättämishetkellä kunkin otsakkeen osalta on laskettu uudelleen tämän uuden rakenteen perusteella vertailutarkoituksia varten.

2.1.1. Vähäisen, kohtuullisen ja suuren riskin menojen esittely

Komissio tunnistaa riskialttiit ohjelmat ja voi siten keskittää toimensa sinne, missä niillä on eniten merkitystä. Perusteellisen empiirisen lähestymistapansa vuoksi komissiolla on luotettavaa tietoa hallinnoitavien rahastojen hajautetusta tilanteesta (ks. jäljempänä oleva kaavio).

Maksamishetken riskin perusteella – ennen mahdollisten tulevien oikaisujen tekemistä – komissio voi jakaa vuotuiset menot tarkasti vähäiseen riskiin maksamishetkellä (kun riski on alle 1,9 %), kohtalaiseen riskiin maksamishetkellä (1,9–2,5 %) ja suureen riskiin maksamishetkellä (yli 2,5 %). Luonnonvarojen ja koheesion osalta analyysi tehdään myös yksittäisten maksajavirastojen ja jäsenvaltioiden toimenpideohjelmien tasolla. Näin komissio voi tunnistaa, mitkä ohjelmat tai menoluokat ovat suuririskisiä, antaa tukeaan tehokkaasti ja puuttua erityisiin heikkouksiin myös sellaisten politiikkojen osalta, joiden riski on kaiken kaikkiaan vähäisempi, kuten esimerkiksi yhteisen maatalouspolitiikan tapauksessa.

Euroopan komission menot jaoteltuna suuren, kohtuullisen ja vähäisen riskin osa-alueisiin, prosenttiosuutena vuoden 2021 asiaankuuluvien menojen kokonaismäärästä.

Lähde: Euroopan komissio.

Komission menot jaetaan näin ollen vähäisen, kohtalaisen ja suuren riskin ohjelmiin seuraavasti:

- **Vähäinen riski.** Tämän luokan kokonaismäärä vuonna 2021 oli 95 miljardia euroa (55 % menoista, kun edellisenä vuonna osuus oli 56 %). Tähän sisältyvät joidenkin yhteisen maatalouspolitiikan maksajavirastojen menot sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ja koheesiopolitiikan toimenpideohjelmat, joiden maksamishetken riskitaso on vähäinen, Verkkojen Eurooppa -välineeseen ja Marie Skłodowska-Curie -toimiin liittyvät menot, Euroopan tutkimusneuvoston apurahat, virastojen (muun muassa Euroopan avaruusjärjestö ja Euroopan unionin avaruushjelmavirasto) rahoitusosuudet, Erasmus+-ohjelma, hätätilanteen tukiväline, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, sisäisen turvallisuuden rahasto, humanitaarinen apu sekä kansainvälisten järjestöjen kautta annettava kehitysapu ja hallintomenot.
- **Kohtalainen riski.** Tämän luokan kokonaismäärä vuonna 2021 oli 39 miljardia euroa (23 % menoista, kun vuonna 2020 osuus oli 16 %). Tähän sisältyvät joidenkin yhteisen maatalouspolitiikan maksajavirastojen menot sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ja koheesiopolitiikan toimenpideohjelmat, joiden maksamishetken riskitaso on kohtalainen, kehitysapu- ja naapuruusohjelmiin sisältyvät avustukset sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman menot. Viimeksi mainitun osalta tämä on parannus verrattuna aiempiin vuosiin, jolloin näiden menojen riski oli suuri, ja nämä myönteiset tulokset on vahvistettava tulevina vuosina.
- **Suuri riski.** Tämän luokan kokonaismäärä vuonna 2021 oli 38 miljardia euroa (22 % menoista, kun vuonna 2020 osuus oli 28 %). Tähän sisältyvät joidenkin yhteisen maatalouspolitiikan maksajavirastojen menot, Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ja koheesiopolitiikan toimintaohjelmat, joiden maksamishetken riskitaso on suuri tai joissa on vakavia puutteita⁽⁴⁰⁾, sekä muiden rahoitusohjelmien monimutkaisiin avustuksiin liittyvät menot (esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -väline – energia).

Komission yksityiskohtaisen analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että virhetaso liittyy läheisesti rahoituksen luonteeseen. Suurimmalla osalla ohjelmista tai menolohkoista, jotka vastaavat yli 50:tä prosenttia vuoden asiaankuuluvista menoista, on maksamishetkellä melko vähäinen riskitaso, sillä niihin sisältyy yksinkertaisia tukioikeuksiin perustuvia maksuja. Toisaalta joihinkin ohjelmiin tai menolohkoihin, joissa käytetään melko monimutkaisia korvausperustaisia järjestelmiä, liittyy suhteellisesti suurempi riski maksamishetkellä. Käytössä olevien valvontajärjestelmien avulla voidaan kuitenkin lieventää joihinkin monimutkaisempiin ohjelmiin liittyviä riskejä ja siten alentaa riskitasoa maksamishetkellä.

Komissio seuraa tiiviisti riskiä maksamishetkellä ja ohjelman päättämishetkellä eri ohjelmien osalta ja ryhtyy lisätoimiin virhetasojen alentamiseksi. Erityisesti kohtalaisen ja suuren riskin osalta komissio pyrkii edelleen alentamaan riskitasoja lisäämällä tuensaajien ja toteutuskomppaneiden tietoisuutta ongelmista, mukauttamalla tarvittaessa valvontastrategioita, soveltamalla saatuja kokemuksia tuleviin ohjelmiin ja yksinkertaistamalla sääntöjä mahdollisuuksien mukaan.

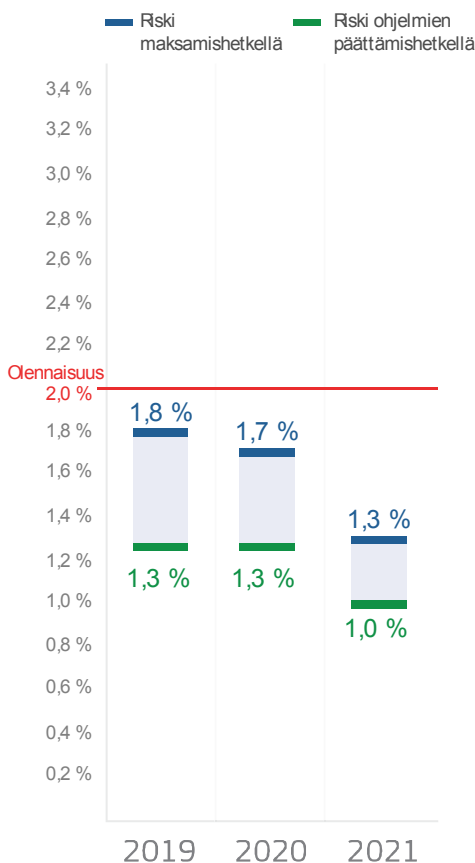
⁽⁴⁰⁾ Euroopan aluekehitysrahaston, koheesiorahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tapauksessa riskiä on myös pidetty suurena maksamishetken riskitasosta riippumatta silloin, kun vuotuisissa toimintakertomuksissa ohjelmien hallinto- ja valvontajärjestelmän toiminnasta annettu tarkastuslausunto oli joko kielteinen tai varauman sisältävä.

2.1.2. Valvonnan tulokset toimintaloikoittain

Otsake 1 – Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous

Otsakkeen ”Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous” osalta **riskitaso maksamishetkellä (1,3 %) ja riskitaso ohjelmien päättämishetkellä (1,0 %)** ovat selvästi alle 2 prosenttia ja laskevat vuoteen 2020 verrattuna (1,7 % ja 1,3 %). Vuonna 2021 komission **ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet olivat 162 miljoonaa euroa** – 142 miljoonaa euroa ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja 20 miljoonaa euroa korjaavia toimenpiteitä –, joten ne vastaavat vuoden 2020 määriä, jotka olivat 146 miljoonaa euroa ja 26 miljoonaa euroa.

Pienempi riski maksamishetkellä ja ohjelmien päättämishetkellä vuosiin 2019 ja 2020 verrattuna johtuu maksamishetken riskin pienemisestä Horisontti 2020 -puiteohjelmassa. **Horisontti 2020 -puiteohjelman** osuus tämän toimintalohkon menoista on 44 prosenttia, joten sen riskitaso maksamishetkellä (2,3 %) vaikuttaa merkittävästi kokonaisriskiin maksamishetkellä. Tutkimusosastot ovat jo useiden vuosien ajan pyrkineet saattamaan päättämishetken riskitason mahdollisimman lähelle 2:ta prosenttia tai sen alle.⁽⁴¹⁾ Tavoite on saavutettu ensimmäistä kertaa.

Horisontti 2020 -puiteohjelmassa käyttöön otetuilla yksinkertaistamisilla, kohdennetuilla tiedotuskampanjoilla, jotka on suunnattu ”virhealttiimmille” tuensaajille, kuten pienille ja keskisuurille yrityksille ja uusille tulokkaille, sekä komission puolesta tarkastuksia tekeville ulkopuolisille tilintarkastusyriksille annettavan koulutuksen tehostamisella on varmasti myönteinen vaikutus virheiden esiintymiseen ja taloudelliseen merkitykseen. Vuoden 2021 myönteiset tulokset on kuitenkin vahvistettava tulevina vuosina, ja tähän mennessä toteutettuja toimia on jatkettava.

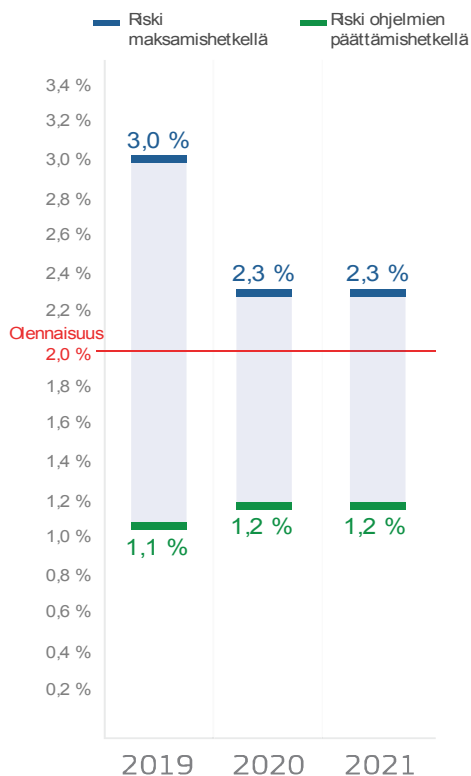
Vuonna 2021 käynnistettiin virallisesti uusi eurooppalainen tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma Horisontti Eurooppa, ja Horisontti 2020 -puiteohjelma on edelleen käynnissä. Horisontti Eurooppa -asetuksen hyväksyminen viivästy alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna, mikä viivästytti ohjelman täytäntöönpanon aloittamista. Varainhoidon osalta komissio pyrkii Euroopan horisontti -puiteohjelmassa laajentamaan yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöä, jotta sääntöjen noudattaminen helpottuu ja tuensaajat voivat keskittyä tehokkaammin varsinaiseen tutkimushankkeeseensa. Tämän pitäisi yhdessä sidosryhmille suunnattujen jatkuvien tiedotuskampanjoiden kanssa tasoittaa tietä Horisontti

⁽⁴¹⁾ Komission Horisontti 2020 -säädösehdotukseen liitettyssä rahoituspalveluyksikössä todetaan seuraavaa: ”Komissio katsoo siis, että Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisissa tutkimusmenoissa 2–5 prosentin vuotuinen virheriski on realistinen tavoite, kun otetaan huomioon tarkastusten kustannukset, sääntöjen monimutkaisuuden vähentämiseksi ehdotetut yksinkertaistamistoimenpiteet ja tutkimushankkeiden kustannusten korvaamiseen liittyvä toiminnan luonteesta johtuva riski. Lopullisena tavoitteena on, että jäännösvirhetaso on mahdollisimman lähellä kahta prosenttia ohjelmien päättyessä, kun kaikkien tarkastusten, korjausten ja takaisinperintätoimenpiteiden rahoitusvaikutukset on otettu huomioon.”

Eurooppa -puiteohjelman maksamishetken riskin merkittävälle vähentämiseksi. Kun otetaan huomioon nykyisten asiaankuuluvien menojen alhainen riskitaso ja niihin liittyvien transaktioiden luonne, Horisontti Eurooppa -puiteohjelman menojen katsotaan olevan vähäriskisiä vuonna 2021.

Muiden ohjelmien osalta Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanovirasto ja uusi Euroopan terveys- ja digitaali-asioiden toimeenpanovirasto⁽⁴²⁾ ovat esittäneet varauksia **Verkkojen Eurooppa -välineen** tiettyihin osiin (energia ja televiestintä), sillä jäännösvirhetaso on 2,52 prosenttia Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanoviraston osalta ja 3,84 prosenttia Euroopan terveys- ja digitaali-asioiden toimeenpanoviraston osalta. Tällä toimintalohkolla muutamiin muiden ohjelmien⁽⁴³⁾ jäännösvirhetaso on yli 2 prosenttia. Tämä ei kuitenkaan vähäisen taloudellisen vaikutuksen vuoksi vaikuta varmuuteen⁽⁴⁴⁾, eikä varauksia ole esitetty. Euroopan innovaationeuvoston ja pk-yritysten toimeenpanoviraston toteuttaman **yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan EU:n ohjelman** puitteissa myönnettyjä avustuksia koskeva vuoden 2020 varaus on poistettu. Muissa ohjelmissa⁽⁴⁵⁾ riskit ovat luonnostaan vähäisemmät rahoitusmuodon ja tehtyjen tarkastusten määrän vuoksi.

Otsake 2 – Koheesio, palautumiskyky ja arvot

Uuden otsakkeen ”Koheesio, palautumiskyky ja arvot” riskitaso maksamishetkellä on 2,3 prosenttia, eli se pysyy vakaana vuoteen 2020 verrattuna. Tässä otsakkeessa riskitaso maksamishetkellä ja riskitaso ohjelmien päättämishetkellä liittyvät pääasiassa koheesipolitiikan rahastojen⁽⁴⁶⁾ osalta havaittuun tasoon, kun otetaan huomioon asiaankuuluvien menojen määrä (noin 94 % kokonaismäärästä). Jäsenvaltioiden tekemien rahoitustoikaisujen kokonaismäärä oli 3 763 miljoonaa euroa.⁽⁴⁷⁾ Tähän sisältyy ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä, jotka johtuvat toisaalta hallinto- ja tarkastusviranomaisten työstä ja toisaalta komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen työstä. Komissio toteutti ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä yhteensä 118 miljoonan euron arvosta, mukaan lukien 84 miljoonan euron nettomääräiset rahoitustoikaisut.

Koheesipolitiikan rahastojen osalta riskitaso maksamishetkellä on edelleen olennainen huolimatta valvontajärjestelmien toimintaan liittyvistä jatkuvista ponnisteluista ja parannuksista. Sen arvioidaan olevan

⁽⁴²⁾ Lisätietoja on liitteessä 5.

⁽⁴³⁾ Seitsemäs tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelma, pilottihankkeet ja valmistelutoimet, yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva EU:n ohjelma, hiili- ja terästudkimusrahoitus ja Verkkojen Eurooppa -väline – televiestintä.

⁽⁴⁴⁾ Vuonna 2019 otettiin käyttöön rahoituksen varauksien vähämerkityksistä tukea koskeva kynnys. Määrällisiä vuotuisessa toimintakertomuksessa esitettyjä varauksia, jotka liittyvät 2 prosentin olennaisuusrajan ylittäviin jäännösvirhetasoihin, ei pidetä merkittävänä menoluokissa, joiden osuus pääosaston kaikista maksuista on alle 5 prosenttia ja joiden taloudellinen vaikutus on alle 5 miljoonaa euroa. Tällaisissa tapauksissa määrällisiä varauksia ei enää tarvita.

⁽⁴⁵⁾ Esimerkiksi Marie Skłodowska-Curie -toimet, jotka ovat osa Horisontti 2020 -puiteohjelmaa.

⁽⁴⁶⁾ Euroopan aluekehitysrahasto, koheesiorahasto, Euroopan sosiaalirahasto, nuorisotyöllisyysaloite ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto.

⁽⁴⁷⁾ Vuosia 2007–2013 koskevat rahoitustoikaisut ja varainhoitovuoden 2014 tileistä vähennetyt menot, ks. myös osassa II oleva liite 5, kohta 5.4.

1,8–2,5 prosenttia⁽⁴⁸⁾ ⁽⁴⁹⁾, mikä **vastaa vuoden 2020 tasoa** (1,9–2,4 %). Arvioidut tulevat oikaisut ovat myös vertailukelpoisia vuoden 2020 kanssa, joten **riski päättämishetkellä pysyy vakaana 1,2 prosentissa**.

Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston riskitaso maksamishetkellä **laski** vuonna 2020 olleesta 2,1–2,6 prosentista 1,9–2,5 prosenttiin vuonna 2021. Lasku johtuu useiden ohjelmien hallinto- ja valvontajärjestelmien parannuksista.

Vuoden 2021 **Euroopan sosiaalirahaston** riskitaso maksamishetkellä on samankaltainen eli 1,7–2,5 prosenttia, mikä merkitsee kasvua 1,4–1,9 prosentista vuonna 2020. Tämä kasvu johtuu varovaisesta lähestymistavasta, jota komissio noudatti useissa ohjelmissa, joiden osalta ilmoitettuja virhetasoja nostettiin odottaessa lopullisia tietoja.

Vuosi 2021 oli uuden monivuotisen rahoituskehityksen ensimmäinen vuosi. Vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan rahastojen yhteisiä säännöksiä koskeva asetus hyväksyttiin kuitenkin kesäkuussa. Koska jäsenvaltiot valmistelevat parhaillaan ohjelmiaan ja pisimmälle edenneet jäsenvaltiot ovat juuri aloittaneet hankkeiden valinnan, useiden vuosien aikana ei ole odotettavissa muita maksuja kuin ennakkomaksuja.

Valvontajärjestelmien toiminnan jatkuvista ponnisteluista ja parannuksista huolimatta koheesiopolitiikan riskitaso maksamishetkellä ylittää edelleen 2 prosentin olennaisuusrajan.

Tämä johtuu pääasiassa näistä rahastoista rahoitettavien hankkeiden monimutkaisuudesta, asianomaisten toimijoiden moninaisuudesta ja vaikeudesta puuttua joihinkin monimutkaisiin sääntöihin, jotka liittyvät erityisesti hankintoihin tai valtiontukeen.

Jäsenvaltioiden tarkastusviranomaisten ja komission havaitsemien sääntöjenvastaisuuksien pääluokat noudattelevat tilintarkastustuomioistuimen havaitsemia vastaavia: tukeen oikeuttamattomat menot, julkisiin hankintoihin liittyvät virheet, puutteelliset kirjausketjut ja olennaisten tositteiden puuttuminen. Tämä osoittaa, että **useimmat tarkastusviranomaiset havaitsevat** asianmukaisesti – mutta eivät aina täysin – **erityyppiset sääntöjenvastaisuudet**, jotka vaikuttavat riskiin maksamishetkellä.⁽⁵⁰⁾ Monimutkaisiin hankkeisiin ja sääntöihin liittyy luonnostaan virheriski. Useimmissa tapauksissa havaitut puutteet eivät kuitenkaan ole systeemisiä, ja korjaavilla toimilla järjestelmän tilanne muuttuu yleensä jälleen tyydyttäväksi vuoden tai enintään kahden vuoden kuluessa. Yhdessä ohjelmassa havaitut virheet tai puutteet eivät myöskään tarkoita, että vastaavia virheitä tai puutteita esiintyisi kaikkialla kyseisessä jäsenvaltiossa. Jäsenvaltioiden ja komission valvontatulosten ansiosta saadaan yksityiskohtainen ja eriytetty kuva ohjelmittain ja viranomaisittain. Tämän perusteella komissio voi todeta, että **useimmat ohjelmat toimivat hyvin tai riittävän hyvin⁽⁵¹⁾** ja että **muutamissa ohjelmissa on ollut systeemisiä ja toistuvia puutteita** useiden vuosien aikana, mihin komissio

⁽⁴⁸⁾ Vaihteluvälin enimmäisarvo määritetään ottaen huomioon meneillään olevat tarkastusmenettelyt pessimistisimmän mahdollisen skenaarion mukaan.

⁽⁴⁹⁾ Virhetasot ovat siis pysyneet sen vaihteluvälin sisällä, jonka tilintarkastustuomioistuin arvioi [vuoden 2020 vuosikertomuksessaan](#) olevan 0,9–6,1 prosenttia (liite 5.1, s. 154). Tilintarkastustuomioistuimen arvioima korkeampi virhetaso selittyi toisinaan eroilla kansallisten sääntöjen tulkinnassa ja virheen määrän määrittämisessä käytetyssä menetelmässä.

⁽⁵⁰⁾ Tätä arviota tukee äskettäin tehty yhtenäistä tarkastuslähestymistapaa koskeva tutkimus ”Single audit approach – Root causes of the weaknesses in the work of the Member States’ managing and audit authorities”, jonka Centre for Strategy & Evaluation Services -yritys on toteuttanut Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan pyynnöstä. Tutkimuksen mukaan EU:n menojen täytäntöönpanossa ja valvonnassa havaituista puutteista huolimatta jäsenvaltioiden tarkastuselinten työtä pidetään yleisesti varmana ja luotettavana.

⁽⁵¹⁾ Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston ohjelmista 91 prosenttia ja Euroopan sosiaalirahaston, nuorisotyöllisyysaloitteen ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston ohjelmista 89 prosenttia.

keskitty toimitaan. Jälkimmäisten ohjelmien osalta näistä raportoidaan avoimesti esitetyissä varaumissa.

Vuoden 2021 lopussa esitettiin **neljä varaumaa**, jotka koskivat koheesiopolitiikan rahastoja.

- Kaksi varaumaa liittyy kauteen 2014–2020, ja niihin sisältyvät kaikki ohjelmat, joiden hallinto- ja valvontajärjestelmissä oli vuoden aikana merkittäviä puutteita tai joiden virhetaso ylitti olennaisuusrajan, tai harvemmin ohjelmat, joiden osalta jäsenvaltioiden tasolla tehty tarkastustyö katsottiin riittämättömäksi tai epätydyttäväksi.
- Kaksi varaumaa liittyy kauteen 2007–2013, jonka osalta muutama ohjelma on vielä saatettava päätökseen. Varaumia ei ilmaista määrällisesti, koska vuonna 2021 ei suoritettu maksuja.

Kauden 2014–2020 osalta varauman kohteena olevien ohjelmien määrä (68) on sama kuin vuonna 2020 varauman kohteena olevien ohjelmien määrä (61). Taloudellinen vaikutus on kasvanut 341 miljoonasta eurosta 423 miljoonaan euroon, mikä vastaa maksujen kokonaismäärän kasvua. Varaumat poistetaan vasta, kun riittävät korjaavat toimenpiteet on toteutettu. Yleensä varaumien syyt eivät ole rakenteellisia, ja varauman poistaminen kestää 1–2 vuotta.⁽⁵²⁾ Lisätietoja varaumista on osan III liitteessä 5.

Komissio jatkaa toimia, joilla tuetaan ohjelmaviranomaisia niiden hallinto- ja valvontajärjestelmien parantamisessa ja pienennetään koheesioon liittyvä riski ohjelmien päättämisvaiheessa alle 2 prosenttiin.

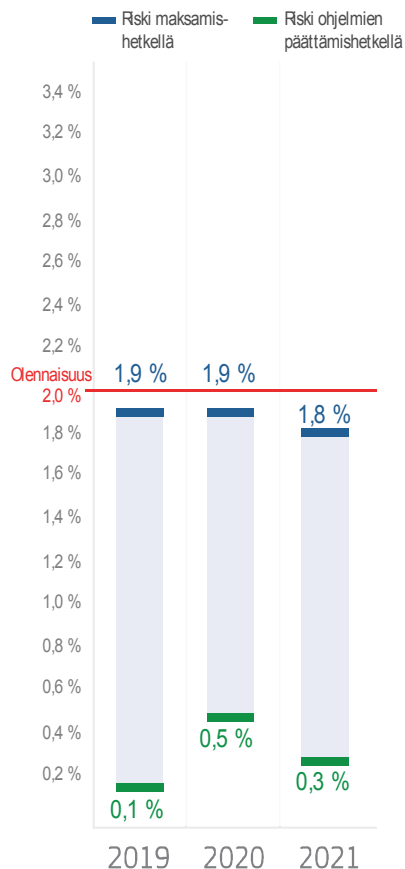
Komissio toteutti vuonna 2021 tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa erityyppisiä toimia parantaakseen edelleen hallinto- ja valvontajärjestelmien vaikuttavuutta ja tehostaakseen virheiden ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista, mukaan lukien seuraavat toimet.

- Jäsenvaltioiden tasolla havaitsematta jääneiden virheiden perimmäisten syiden jatkuva seuranta, analysointi ja käsittely.
- Valmiuksien kehittämistoimet, joilla parannetaan jäsenvaltioiden hallinto- ja tarkastusviranomaisten hallinnollisia valmiuksia ja annetaan niille paremmat valmiudet käsitellä rahastojen täytäntöönpanon monimutkaisimpia osia. Tähän kuuluu esimerkiksi Arachne-tiedonlouhintavälineen tarjoaminen maksutta sääntöjenvastaisuuksien, petosten ja mahdollisten eturistiriitojen havaitsemiseksi sekä hankinnoista vastaavien henkilöiden ammatillistaminen.
- Verkko-ohjauksen ja hyviä käytäntöjä ja selityksiä koskevien esimerkkien tarjoaminen sekä vertaisvaihdon edistäminen hankinta- ja ohjelmaviranomaisten tukemiseksi.
- Sellaisten yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen edistäminen, jotka ovat vähemmän virhealttiita, tarjoamalla kansallisille viranomaisille apua ja tukea, jotta ne voivat valmistella ja arvioida yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtojärjestelmiä vuosien 2021–2027 ohjelmia varten. Komissio on pyrkinyt määrätietoisesti suunnittelemaan ja panemaan täytäntöön asianmukaisia prosesseja näiden uusien ominaisuuksien tukemiseksi, mukaan lukien toimenpiteet, joilla edistetään yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ja kustannusjärjestelmiin liittymättömän rahoituksen käyttöönottoa, oikeasuhteisempaa valvontaa ja tarkastuksia, enemmän sääntöjenmukaisuuteen perustuvaa raportointia ja suurempaa joustavuutta ohjelmien mukauttamiseksi uusiin sosioekonomisiin ja alueellisiin olosuhteisiin.

⁽⁵²⁾ Euroopan aluekehitysrahastoa ja koheesiorahastoa koskevista varaumista 78 prosenttia ja Euroopan sosiaalirahastoa, nuorisotyöllisyysaloitetta ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastoa koskevista varaumista 88 prosenttia poistetaan alle kahdessa vuodessa.

Edellisten tilivuosien osalta jäsenvaltiot ovat tiukkojen kuulemismenettelyjen päätökseen saattamisen jälkeen toteuttaneet lisää rahoitusoikaisuja. Tämä on johtanut siihen, että riskitaso päättämishetkellä on ollut alle 2 prosenttia kunakin viime tilivuonna, ja se vahvistaa koheesiopolitiikan rahastojen oikaisukapasiteetin. Riskitasoa ilmaiseva luku laskee edelleen ohjelmien päättämiseen asti.

Otsake 3 – Luonnonvarat ja ympäristö

Otsakkeen ”Luonnonvarat ja ympäristö” riskitaso

maksamishetkellä jää alle 2 prosentin olennaisuusrajan. Riskitaso on 1,8 prosenttia, joten riski on vähäisempi kuin vuonna 2020 (1,9 %). Arvioidut tulevat oikaisuut ovat kasvaneet hieman eli **1,5 prosenttiin** vuoden 2021 menoista (1,4 % vuonna 2020), mikä johtaa siihen, että riskin ohjelmien päättämishetkellä⁽⁵³⁾ arvioidaan olevan 0,3 prosenttia (0,5 % vuonna 2020). Tämä vastaa myös maatalousmenojen valvontatuloksia, jotka muodostavat suurimman osan tämän toimintalohkon menoista (98 %), kun taas loput muodostuvat meri- ja kalastusalan⁽⁵⁴⁾ menoista sekä ympäristö- ja ilmastomenoista.

Sekä komissio että jäsenvaltiot suojelevat edelleen EU:n taloudellisia etuja. Vuonna 2021 komissio teki yhteensä **631 miljoonan euron** arvosta rahoitusoikaisuja. Jäsenvaltiot toteuttivat oikaisuja yhteensä **794 miljoonan euron** arvosta, josta 528 miljoonaa euroa koski ennakkoon havaittuja ja oikaistuja virheitä ja 266 miljoonaa euroa jälkikäteen takaisin perittyjä virheitä.

Yhteisen maatalouspolitiikan osalta riski maksamishetkellä jatkoi viime vuosina havaittua laskusuuntausta. Euroopan maatalouden tukirahaston, jonka osuus maksuista on lähes 70 prosenttia, suorien tukien riskitaso maksamishetkellä laski asteittain vuonna 2018 olleesta 1,8 prosentista 1,4 prosenttiin vuonna 2021. Monimutkaisten tukikelpoisuussääntöjen vuoksi riskitaso maksamishetkellä ylittää edelleen olennaisuusrajan maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja markkinatoimenpiteiden osalta. Myös tässä riski maksamishetkellä on pienentynyt edelleen 2,9 prosenttiin maaseudun kehittämistoimenpiteiden osalta ja 2,1 prosenttiin markkinatoimenpiteiden osalta jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmiin tehtyjen sellaisten jatkuvien parannusten ansiosta, joissa yhdenmennyillä hallinto- ja valvontajärjestelmillä, kuten viljelylohkojen tunnistamisjärjestelmällä, on merkittävä asema myös maaseudun kehittämissuunnitelman ja eläimiin liittyvien toimenpiteiden osalta.

Kalastukseen sekä ympäristö- ja ilmastotoimiin liittyvien menojen riski on edelleen luonnostaan alhainen. On korostettava Life-ohjelman avustusten maksamishetken riskin pienenemistä useiden viime vuosien aikana.

⁽⁵³⁾ Koska Euroopan maatalouden tukirahaston toimenpiteitä ei päätetä, maatalousmenojen osalta päätösvaiheen riski korvataan lopullisella riskinalaisella määrällä.

⁽⁵⁴⁾ Euroopan meri- ja kalatalousrahaston menojen mekanismi on sama kuin koheesiomenoilla, vaikka ne sisältyvät otsakkeeseen ”Luonnonvarat”.

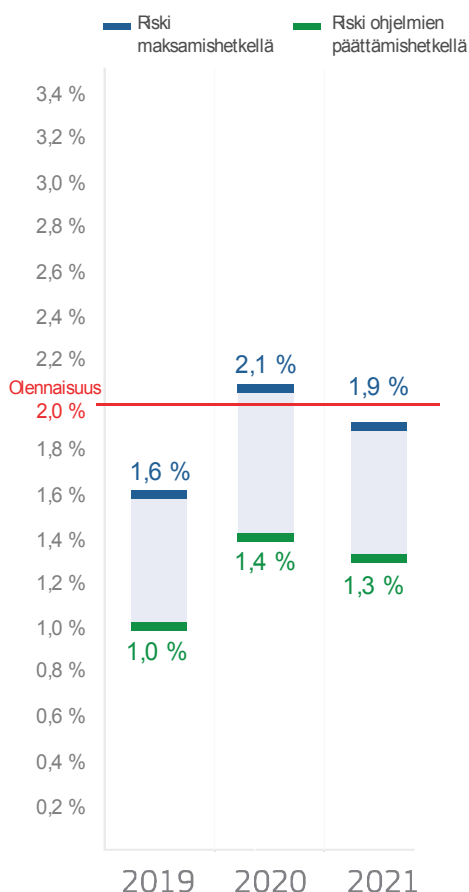
Vuoden 2021 lopussa oli **viisi varaamaa**, jotka koskivat menolohkoja tai ohjelmia, joissa havaittiin puutteita valvonnassa ja/tai yli 2 prosentin virhetasoja.

- Kolme maataloutta koskevaa varaamaa: **Euroopan maatalouden tukirahaston markkinatoimenpiteet** (vaikuttavat 6 jäsenvaltioon), **suorat tuet** (vaikuttavat 14 maksajavirastoon 7 jäsenvaltiossa) ja **Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston toimenpiteet** (vaikuttavat 26 maksajavirastoon 17 jäsenvaltiossa, joissa havaittiin [tilapäisesti] valvontapuutteita ja/tai korkeita virhetasoja).
- Yksi uusi varauma, joka koskee yhden jäsenvaltion valvontapuutteita **Euroopan meri- ja kalatalousrahaston** osalta.
- Yksi toistuva kvantifioimaton varauma, joka koskee **EU:n päästökauppajärjestelmän rekisteriä**.

Vuonna 2020 esitetty varauma, joka koski yhden jäsenvaltion **Euroopan meri- ja kalatalousrahastoon** liittyviä valvonnan puutteita, poistettiin vuonna 2021, koska taustalla oleva ongelma oli ratkaistu.

Kaikissa tapauksissa, joissa havaitut puutteet ovat johtaneet varauksiin, toteutetaan seuraavia jatkotoimia: sääntöjenmukaisuuden tarkastusmenettelyt, joilla viime kädessä suojataan EU:n talousarviota, jäsenvaltioiden toteuttamien korjaavien toimien täytäntöönpanon seuranta ja tarvittaessa jäsenvaltioille suoritettavien maksujen keskeyttäminen tai maksettavan määrän pienentäminen. Järjestelmällinen ja tarkasti kohdennettu lähestymistapa mahdollistaa viime kädessä EU:n talousarvion suojaamisen (lisätietoja on osan III liitteessä 5).

Otsake 4 – Muuttoliike ja rajaturvallisuus

Otsakkeen ”**Muuttoliike ja rajaturvallisuus**” osalta sekä **riski maksamishetkellä (1,9 %)** että **riski ohjelmien päättämishetkellä (1,3 %)** ovat pienentyneet hieman vuoteen 2020 verrattuna, ja ne ovat jälleen **alle 2 prosenttia**. Vuonna 2021 **ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet** olivat yhteensä **17 miljoonaa euroa**, josta 8 miljoonaa euroa oli ennaltaehkäiseviä ja 9 miljoonaa euroa korjaavia toimenpiteitä.

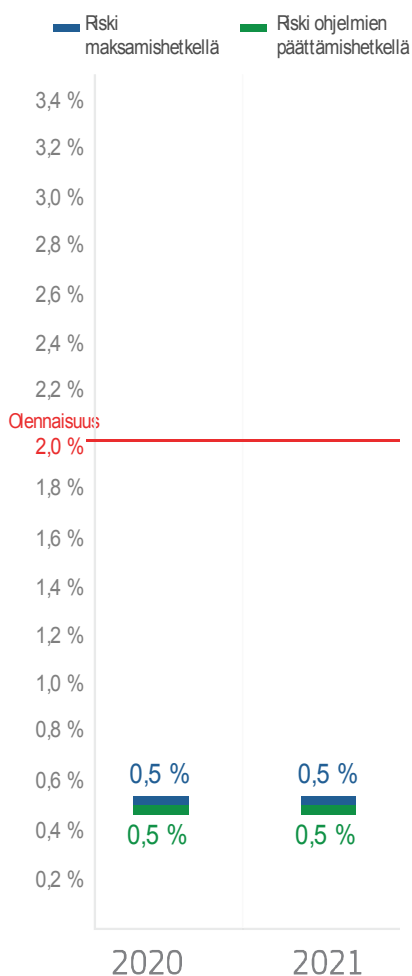
Toimintalohko koostuu vähäriskisistä menoista. Rahoitusosuudet erillisvirastoille ja valtuutus sopimukset muodostivat 40 prosenttia asiaankuuluvista menoista vuonna 2021, ja virhetaso oli lähes 0,5 prosenttia, kun taas yhteistyöhön perustuva hallinnointi ja sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston täytäntöönpano muodostivat 44 prosenttia asiaankuuluvista menoista, ja riskitaso maksamishetkellä oli 1,12 prosenttia. Tämän menoluokan osalta esitetään varauksia, kun jäsenvaltion tasolla jäännösvirhetaso on yli 2 prosenttia tai hallinto- ja valvontajärjestelmissä on havaittu vakavia puutteita.

Vuoden 2021 lopussa esitettiin **kolme varaumaa**.

- Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ja sisäisen turvallisuuden rahaston osalta esitettiin ohjelmakauden 2014–2020 yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia koskeva yksi varaus, joka kvantifioitiin yhden jäsenvaltion osalta.
- Toinen varaus esitettiin EU:n toimien ja hätäapuavustusten osalta, kun jäännösvirhetaso oli 2,85 prosenttia. Näiden heikkouksien korjaamiseksi on toteutettu hallinnointitoimia, ja avustusten suoraa hallinnointia koskevia täytäntöönpanosäätöjä on yksinkertaistettu huomattavasti, kun erityisistä tukikelpoisuusedellytyksistä on vähitellen luovuttu ohjelmatasolla ja niitä on yhdenmukaistettu organisaatiotasolla.
- Lisäksi muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto on esittänyt varauksen mainesyistä, jotka liittyvät Euroopan raja- ja merivartioviraston uuden toimeksiannon tehokkaassa täytäntöönpanossa havaittuihin heikkouksiin. Vastuu korjaavista toimituksista on pääasiassa virastolla. Hallintoneuvoston jäsenenä komissio osallistuu kuitenkin aktiivisesti niiden täytäntöönpanon seurantaan.

Ohjelmakauden 2007–2013 yhteistyössä hallinnoitaviin välineisiin liittyvä varaus, joka ei ole kvantifioitu, on poistettu vuodelta 2021, koska korjaavien toimien toteuttaminen on saatu päätökseen lähes kaikkien varauksen kohteena olevien jäsenvaltioiden osalta (lisätietoja on osan III liitteessä 5).

Otsake 5 – Turvallisuus ja puolustus

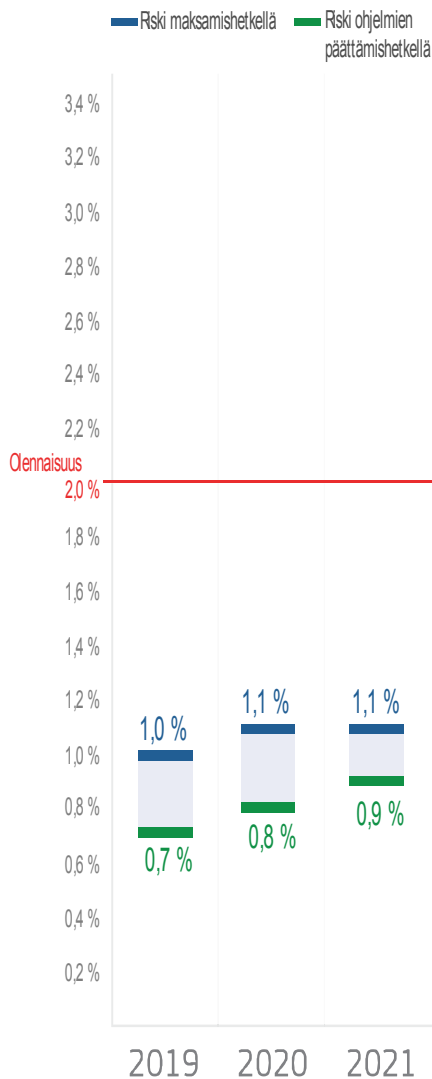

Otsakkeen ”**Turvallisuus ja puolustus**” osalta **riski maksamishetkellä ja riski ohjelmien päättämishetkellä (molemmat 0,5 %)** ovat hyvin alhaiset ja selvästi alle 2 prosenttia. Koska tähän toimeen liittyvät maksut ovat hyvin vähäriskisiä (lähinnä virastoille suoritettavia maksuja), ennaltaehkäiseviin ja korjaaviin toimenpiteisiin ei liity määriä. Tämä vastaa vuonna 2020 raportoitua virhetasoa.

Vuonna 2021 suurin osa tämän otsakkeen maksuista koostui Euroopan puolustusteollisen kehittämissuorituksen ennakkomaksuista, joiden määrä oli noin 200 miljoonaa euroa. Niitä ei ole sisällytetty asiaankuuluviin menoihin, sillä ne ovat ennakkomaksuja, jotka kuuluvat edelleen komission omistukseen. Asiaankuuluvat 13,8 miljoonan euron menot vastaavat Euroopan puolustusviraston rahoitusosuutta ja hankintoja, joiden riski maksamishetkellä on vähäinen eli 0,5 prosenttia.

Tavoitteensa saavuttamiseksi komissio tukeutuu suurelta osin valtuutettuihin elimiin ja sääntelyvirastoihin sekä tiiviiseen yhteistyöhön eri kumppaneiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Otsake 6 – Naapurialueet ja muu maailma

Vuonna 2021 otsakkeen ”Naapurialueet ja muu maailma” osalta **riski maksamishetkellä (1,1 %)** ja **riski ohjelmien päättämishetkellä (0,9 %)** olivat samankaltaisia kuin vuonna 2020 ja selvästi alle 2 prosenttia. Vuonna 2021 komission **ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet olivat 131 miljoonaa euroa** – 110 miljoonaa euroa ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja 21 miljoonaa euroa korjaavia toimenpiteitä –, joten myös ne vastaavat vuoden 2020 määriä, jotka olivat 110 miljoonaa euroa ja 16 miljoonaa euroa.

Tällä toimintalohkolla ohjelmia toteutetaan lähes yhtäläisesti suoran ja välillisen hallinnon kautta. Ohjelmien monitahoisesta toteutusympäristöstä huolimatta useimpiin menolohkoihin, kuten suoran hallinnon piiriin kuuluviin hankintoihin ja budjettitukeen, liittyy vähäinen riski. Tämä johtuu toimien luontaisesta riskiprofiilista ja niihin liittyvien valvontajärjestelmien tuloksellisuudesta.

Aiempiä vuosina havaitut ongelmat, kuten riittävien tositteiden puuttuminen, ilmoitettujen kustannusten laskentavirheet, budjetoimattomat ilmoitetut kustannukset ja hankintasääntöjen noudattamatta jättäminen, vaikuttivat edelleen muutamiin menolohkoihin. Näiden puutteiden korjaamiseksi toteutettuja toimia ovat avustuksia koskevien menettelyjen ja sopimusehtojen yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen, tulosperusteisen rahoituksen käytön edistäminen ja usein esiintyviä virheitä koskevien tietojen jakaminen asianomaisten valvontaa koskevien sidosryhmien kanssa.

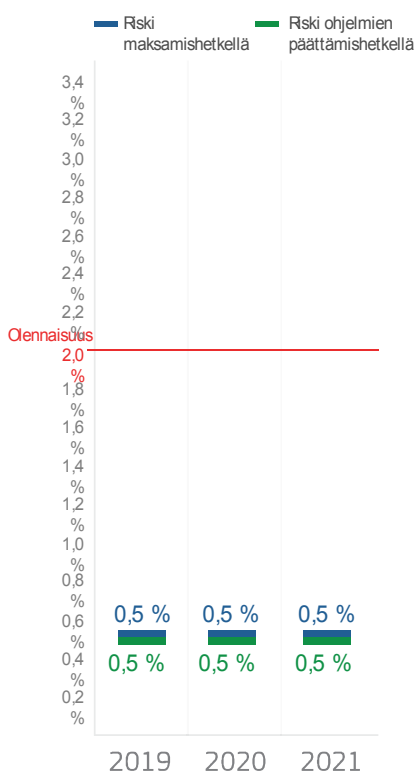
Yksi vuoden 2021 erityisistä haasteista oli toteutuskumppaneiden hallinto- ja valvontajärjestelmiä koskevien ennakkotarkastusten⁽⁵⁵⁾, joita kutsutaan myös pilariarvioinneiksi, loppuun saattaminen 31. joulukuuta 2021 mennessä. Näin ei ole aina ollut. Tärkeimpien kumppanien pilariarviointien odotetaan valmistuvan vuoden 2022 alkupuoliskolla, sillä suurin osa loppuraporteista on otettu vastaan ja niitä analysoidaan parhaillaan sen arvioimiseksi, tarvitaanko lisävalvontatoimenpiteitä. Vaikka uusia rahoitusosuussopimuksia ei voida tehdä ennen kuin pilariarviointit on saatu päätökseen ja joistakin sellaisista kumppanuutta koskevista puitesopimuksista, jotka koskevat rahoitusta, neuvotellaan edelleen, on otettu käyttöön lieventäviä toimenpiteitä, joilla minimoidaan vaikutukset välillisen hallinnon toimenpiteiden täytäntöönpanoon. Tällaisiin toimenpiteisiin kuuluu yhteydenpidon huomattava lisääminen yhteisöihin (lähinnä Yhdistyneiden kansakuntien järjestöihin) prosessin nopeuttamiseksi, minkä seurauksena maaliskuuhun 2022 mennessä kaikki tärkeimpiin kumppaneihin liittyvät pilariarviointit saatiin päätökseen tai ne ovat edenneet pitkälle. Lisäksi on asetettu erityisiä ehtoja (valvontatoimenpiteitä), jotka koskevat sopimusten allekirjoittamista näiden yhteisöjen kanssa asianmukaisesti perustelluissa ja poikkeuksellisissa tapauksissa, jotta voidaan varmistaa komission sääntöjen noudattaminen. Voimassa olevien sopimusten täytäntöönpano jatkuu tavalliseen tapaan, ja muutokset olivat edelleen mahdollisia.

⁽⁵⁵⁾ Tätä edellytetään varainhoitoasetuksessa (EU, Euratom) 2018/1046.

Koska vuonna 2021 ja aiempina vuosina toteutettiin huomattavia toimia virheiden syiden korjaamiseksi, naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto poisti vuoden 2021 lopussa varaumansa, joka koski suoraan hallinnoitavia avustuksia. Näillä toimilla on edelleen myönteinen vaikutus vuonna 2022. Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto on erityisesti tehostanut analyysia ja lisännyt tietoisuutta virhetyypeistä. Avustuksiin liittyvien virheiden vähentämiseen tähtäävistä lisätoimenpiteistä laadittiin ohjekirja, johon sisältyy suosituksia, kuten tositteiden pyytäminen otantapohjalta avustussopimusten täytäntöönpanokauden aikana tai toimien tai sopimusten taikka tuensaajien tehostetun valvonnan (esimerkiksi tehostettu seuranta ja/tai paikalla tehtävät tarkastukset) toteuttaminen. Kaikille edelleenvaltuutetuille tulojen ja menojen hyväksyjille lähetettiin yksityiskohtainen analyysi virhetyypeistä, ja heitä pyydettiin seuraamaan ja tehostamaan avustusten täytäntöönpanon valvontaa. Muihin korjaaviin toimiin kuuluivat (uusille) avustuksensaajille järjestetyt tiedotustilaisuudet, joissa selvitettiin niiden sopimusvelvoitteita ja annettiin selkeää tietoa yleisimmistä avustusten hallinnoinnin virhelähteistä.

Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto piti voimassa Libyassa ja Syyriassa toteutettavia hankkeita koskevan varaumansa. Näissä maissa edustustot eivät voi toteuttaa tavanomaisia seuranta- ja arviointitoimia, sillä henkilöstöä ei voida lähettää tekemään hankekäyntejä tai muita vastaavia tarkastuksia turvallisuuteen liittyvien ja poliittisten rajoitusten vuoksi. Useita toimenpiteitä, kuten etäseuranta, riippumattomien asiantuntijoiden kanssa tehtävät sopimukset hankkeiden seurannasta kentällä, sopimuskannan riskiperusteinen tarkastelu ja eri lähteistä saatavien tietojen ristiintarkastus, on otettu käyttöön. Tämä on parantanut paikallisten dynamiikoiden ymmärtämistä ja mahdollistanut nopeamman ja paremman reagoinnin erittäin epävakaiseen ja ailahtelevaan ympäristöön. Molemmat maat ovat kuitenkin edelleen aktiivisia konfliktialueita, ja tärkeimmät varauman perusteena olevat seikat ovat edelleen voimassa.

Otsake 7 – EU:n yleinen hallinto

Otsakkeeseen ”Eurooppalainen yleinen hallinto” on koottu komission hallintomenoja suoraan hallinnoivat yksiköt ja osastot, kuten henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimisto, jonka osuus on yli 80 prosenttia tämän otsakkeen asiaankuuluvista menoista. **Riskitaso maksamishetkellä** on asetettu varovaisen arvion mukaisesti **0,5 prosenttiin** tämän vähäriskisen menotyyppin osalta. Koska suurimmassa osassa vastaavista valvontajärjestelmistä tehdään pääasiassa ennakkotarkastuksia, tulevien oikaisujen arvioitu määrä on usein varovaisen arvion mukaan 0,0 prosenttia. Näin ollen **riski ohjelmien päättämishetkellä** on sama kuin riski maksamishetkellä eli vain **0,5 prosenttia**. Vuonna 2021 komission **ennaltaehkäisevät toimenpiteet olivat 4 miljoonaa euroa**, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2020 (6 miljoonaa euroa).

Tulopuolella Kiinasta peräisin olevien Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tuotujen tekstiilien ja jalkineiden aliarvostuksesta seurannut perinteisten omien varojen menetys johti varaamaan, ja parhaillaan kvantifioidaan virheellisyyttä EU:n talousarvioon siirrettyjen perinteisten omien varojen määrissä. Unionin tuomioistuin antoi 8. maaliskuuta 2022

tuomion, jossa se vahvisti komission kannan. Vaikka unionin tuomioistuin hyväksyi komission kehittämän tilastollisen lähestymistavan tappioiden määrittämiseksi, se pyysi tarkistamaan todellisen vaaditun määrän. Näin ollen vuosia 2011–2017 koskeva vastaava määrällinen varauksa säilytetään.

Kaikissa jäsenvaltioissa tehdyissä lisätarkastuksissa vahvistettiin uusia aliarvotuspäätöksiä sellaisten määrien osalta, joita ei voida vielä määrittää mutta jotka arvioidaan vuoden 2022 aikana.

2.2. Käyttöön otetut tehokkuustoimenpiteet

Komissio pyrkii jatkuvasti parantamaan toimiansa tehokkuutta saavuttaakseen tavoitteensa tiukkojen talousarvio rajoitusten puitteissa. Prosesseja virtaviivaistetaan, jotta rajallisia resursseja voitaisiin käyttää mahdollisimman tehokkaasti.

Covid-19-pandemia on nopeuttanut komission **digitaalista muutosta** ja paperittomien työnkulkujen toteuttamista, mikä on lisännyt tehokkuutta.

Komissio siirtyy kohti paperitonta hallintoa EU:n digitaalistrategian mukaisesti

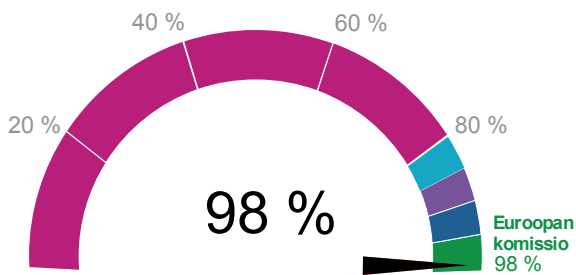
Sähköisten allekirjoitusten käytöstä on tulossa normi nykyaikaisissa julkishallinnoissa. Tässä yhteydessä **hyväksytyjä sähköisiä allekirjoituksia on alettu käyttää komissiossa laajalti**, sillä niitä pidetään erittäin tehokkaana ratkaisuna, jonka avulla käyttäjät voivat allekirjoittaa asiakirjoja sähköisesti helpolla ja turvallisella tavalla. Hyväksytyt sähköiset allekirjoitukset täyttävät korkeimmat oikeudelliset vaatimukset, sellaisina kuin ne on määritelty sähköistä tunnistamista, todentamista ja luottamuspalveluja koskevassa asetuksessa, asiakirjan alkuperän ja eheyden varmistamiseksi.

Vuoden 2021 loppuun mennessä yli 2 500 käyttäjää oli saanut hyväksytyt sähköiset allekirjoitukset käyttämällä EU Sign -sovellusta asiakirjojen digitaaliseen allekirjoittamiseen. Palvelu on vuoden 2020 lopusta lähtien tarjonnut digitalisoituja ja virtaviivaistettuja rekisteröitymisprosesseja, jotta käyttäjät voivat säästää aikaa ja saada paremman käyttäjäkokemuksen. Lisäksi tällaisten allekirjoitusten käyttöönotto on käynnissä ja yleistyy EU:n edustustoissa.

Toinen tehokkuushyötyjen lähde on **prosessien yhteensovittaminen**. Muita vuonna 2021 tehtyjä aloitteita olivat muun muassa se, että komissio laajensi kassanhallintayksikkönsä seitsemään uuteen virastoon ja että perustettiin uusi yhteinen koheesiopolitiikan tarkastusosasto, joka kattaa kaikki koheesiomenoihin liittyvät tarkastustoimet.

Vuonna 2021 komissio myös jatkoi tehokkaampien tietoteknisten välineiden kehittämistä.

- **Microsoft 365 -ohjelmiston** virallinen käyttöönotto edistää merkittävästi komission tehokkuutta, sillä se tarjoaa organisaatioille uusia integroituja yhteistyöratkaisuja, jotka parantavat sisäistä yhteistyötä, yksilön tuottavuutta ja laajempia sisäisiä ja ulkoisia viestintämahdollisuuksia.
- Uudella taloushallintoa koskevalla tietoteknisellä **SUMMA-alustalla** on alettu vähitellen korvata ABAC-järjestelmää. SUMMA-hankkeen tavoitteena on edistää EU:n hallinnon nykyaikaistamista ja digitalisointia. Sillä yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan komission ja 55 muun EU:n toimielimen ja elimen kassanhallinta-, rahoitus- ja kirjanpitoprosesseja ja helpotetaan päätöksentekoprosessia integroidun raportoinnin ja parempien analyysivalmiuksien avulla. Kolme pilottivirastoa otti SUMMA-alustan käyttöön aikataulun mukaisesti vuoden 2021 lopussa.
- Komissio on myös edistynyt hyvin uusien rahoitusohjelmien siirtämisessä **eGrants-järjestelmään**. Niistä 39:stä EU:n rahoitusohjelmasta, joiden odotetaan käyttävän uutta järjestelmää kaudella 2021–2027, 33 oli siirtynyt järjestelmään kokonaan vuoden 2021 loppuun mennessä.

Vuonna 2021 (määrien osalta) 98 prosenttia maksuista suoritettiin lakisääteisen maksumääräajan puitteissa (ks. kaavio) ja edellä mainittujen aloitteiden ansiosta, vaikka covid-19-pandemia vaikutti edelleen voimakkaasti työympäristöön. Tämä on erittäin tärkeää, sillä monelle tuensaajalle nämä maksut ovat edellytys toimien ja hankkeiden toteuttamiselle, joilla puolestaan edistetään komission tavoitteiden saavuttamista.

2.3. Valvontakustannukset ovat oikeassa suhteessa riskeihin

Valvontatoimien tehokkuutta, vaikuttavuutta ja taloudellisuutta koskevan yhdistetyn arvioinnin perusteella kaikki komission osastot katsoivat vuonna 2021, että niiden **valvontatoimet olivat kustannustehokkaita** kokonaisuutena tarkasteltuna.

Valvontaan osoitetut resurssit vastaavat riskejä, jotka liittyvät ohjelmien luonteeseen ja/tai toteuttamisympäristöön. **Valvonnan kustannukset pysyvät yleisesti ottaen vakaina ajan mittaan.** Jotkin osastot ilmoittivat kuitenkin hienoisesta suhteellisesta kasvusta, joka ei johdu sinänsä valvontakustannusten noususta, vaan pikemminkin maksujen vähenemisestä vuonna 2021. Tämä selittyy covid-19-kriisin jatkumisella ja/tai uusien ohjelmien hyväksymisen viivästyksillä. Meno-ohjelmien moninaisuuden ja erilaisten piirteiden vuoksi niiden valvontakustannuksia ei voida vertailla mielekkäällä tavalla. Joitakin yhteisiä kustannustekijöitä voidaan kuitenkin yksilöidä, kuten jäljempänä olevassa laatikossa esitetään.

Esimerkkejä yleisistä kustannustekijöistä

- **Hallinnoitujen ohjelmien luontainen monimutkaisuus.** Todellisten kustannusten korvaamiseen perustuvat avustukset edellyttävät työvoimavaltaista valvontaa verrattuna kertakorvauksiin tai yksinkertaistettuihin kustannusvaihtoehtoihin perustuvaan rahoitukseen.
- **Ohjelmien toteuttamisympäristön monimutkaisuus.** Valvontakustannukset ovat todennäköisesti korkeammat, jos organisaatorakenteessa on useita toimipaikkoja tai jos kumppanit ja/tai tuensaajat sijaitsevat EU:n oikeudenkäyttöalueen ulkopuolella.
- **Käsiteltävät määrät.** Arvoltaan vähäisten maksujen suuri määrä aiheuttaa suurempia valvontakustannuksia kuin toistuvat massamaksut, kun taas sääntelykehyksessä edellytetään tiettyjä tarkastuksia, joita ei voida tiivistää. Tämä aiheuttaa mittakaavahaittoja.
- **Hallinnointitapa.** Välillisen ja yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin yhteydessä valvontakustannukset jaetaan komission ja sen toteutuskumppaneiden kesken, kun taas suoran hallinnoinnin osalta rasite on kokonaisuudessaan komission vastuulla.

Läpinäkyvyyden ja kattavuuden vuoksi yhteistyöhön perustuvasta ja/tai välillisestä hallinnoinnista vastaavat osastot ovat raportoineet vuotuisissa toimintakertomuksissaan myös valvontakustannuksista jäsenvaltioissa ja valtuutetuissa elimissä erillään komission omista valvontakustannuksista.

3. Johdon vahvistuslausumat

3.1. Tulojen ja menojen hyväksyjien esittämät arvioinnit, varmuus ja varaumat

Kaikki 51 valtuutettua tulojen ja menojen hyväksyjää⁽⁵⁶⁾ ilmoittivat vuoden 2021 vahvistuslausumissaan⁽⁵⁷⁾ **saaneensa kohtuullisen varmuuden** siitä, että 1) kertomuksen sisältämät tiedot antavat kyseisen osaston tilanteesta oikean ja riittävän kuvan (eli luotettavan, kattavan ja paikkansapitävän kuvan), 2) toimiin osoitetut resurssit käytettiin aiottuun tarkoitukseen moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti ja 3) käytössä olevien valvontamenettelyjen avulla saadaan tarvittavat takeet tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta, ottaen huomioon joidenkin ohjelmien monivuotisuuden ja niihin liittyvien maksujen luonteen.

Kukin tulojen ja menojen hyväksyjä tekee osana varmuusprosessiaan jokaisesta vastuulleen kuuluvasta ohjelmasta tai osa-alueesta myös yksityiskohtaisemman analyysin, joka vastaa kunkin omaa hallinnollista näkökulmaa. Tulojen ja menojen hyväksyjä tutkii kaikki saatavilla olevat tiedot, etenkin valvontatoimien tulokset, löytääkseen mahdolliset määrällisesti tai laadullisesti merkittävät puutteet. Kunkin varainhoitovuoden päätteeksi tulojen ja menojen hyväksyjä määrittää, ylittääkö tällaisen puutteen taloudellinen vaikutus todennäköisesti 2 prosentin olennaisuusrajan ja/tai onko maineeseen kohdistuva vaikutus merkittävä. Jos näin on, **hän sisällyttää vahvistuslausumaansa varauman** kyseessä olevasta osiosta.

Vuoden 2021 osalta 10 tulojen ja menojen hyväksyjää antoi varauman sisältävän lausuman siten, että varauksia annettiin yhteensä 16 (tämä on hieman vähemmän kuin vuonna 2020, jolloin 11 osastoa esitti yhteensä 19 varaumaa) alla esitetyllä tavalla.

- Yhteensä 13 varaumaa on edellisvuosilta säilytettyjä. Niistä 12 liittyy meno-ohjelmiin ja 1 EU:n talousarvion tulopuoleen. Nämä varauksat on säilytetty pääasiassa siksi, että olennaisen virhetason perimmäisiä syitä voidaan osittain lieventää, mutta niitä ei voida täysin poistaa nykyisten ohjelmien oikeudellisten kehysten puitteissa.
- Vuonna 2021 esitettiin kolme uutta varaumaa. Ne johtuvat olennaisesta virhetasosta tai toteutuskumppaneiden (jäsenvaltioiden tai virastojen) valvontajärjestelmissä havaituista vakavista puutteista.
- Neljä vuonna 2020 olemassa ollutta varaumaa poistettiin vuonna 2021, koska taustalla olevat ongelmat oli ratkaistu.
- Yhteensä 16 varaumaa poistettiin (2 varaumaa) tai niitä ei esitetty vähämerkityksistä tukea koskevan säännön nojalla (14 varaumaa). Kyseisen säännön mukaan varauksia ei enää pidetä merkityksellisinä, jos menojen määrä on vähäinen (alle 5 % pääosaston tai yksikön maksuista) ja tästä aiheutuu vähäinen taloudellinen vaikutus (alle 5 miljoonaa euroa). Näiden tapauksien taloudellinen kokonaisvaikutus, joka oli 4,8 miljoonaa euroa, on hyvin vähäinen.

⁽⁵⁶⁾ Käsitteellä 'valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä' tarkoitetaan komission osastojen pääjohtajia sekä toimeenpanovirastojen, toimistojen, yksiköiden ja työryhmien johtajia.

⁽⁵⁷⁾ [Vuotuiset toimintakertomukset](#).

Kaikkien varaumien taloudellinen kokonaisvaikutus vuonna 2021 oli 987 miljoonaa euroa eli 19 prosenttia alhaisempi kuin vuonna 2020 (1 219 miljoonaa euroa). Tämä lasku liittyy siihen, että maatalouden virhetasot ovat hieman laskeneet. Kunkin varauksen osalta toteutetaan lieventäviä toimia taustalla olevien puutteiden korjaamiseksi ja niistä aiheutuvien riskien lieventämiseksi (ks. tarkemmat tiedot kohdassa 2.2.2).

Osan III liitteessä 5 on täydellinen luettelo vuoden 2021 varaumista sekä lisäselityksiä ja tarkempia tietoja.

3.2. Sisäisen tarkastuksen työ ja kokonaislausunto

Komission pääosastot ja yksiköt tukeutuvat varmuuden osalta myös sisäisen tarkastuksen tekemään työhön. Sisäinen tarkastus tarkastaa komission ja toimeenpanovirastojen hallinto- ja valvontajärjestelmät ja antaa riippumatonta ja objektiivista tietoa, jota tarvitaan varmuuden saamiseksi niiden asianmukaisuudesta ja vaikuttavuudesta. Sisäisen tarkastuksen toimiala antoi perussääntönsä⁽⁵⁸⁾ mukaisesti vuotuisen kokonaislausunnon komission varainhoidosta. Lausunto perustui sisäisen tarkastuksen toimialan komission varainhoidon alalla kolmen edellisen vuoden aikana (2019–2021) tekemään tarkastustyöhön. Kokonaislausunnossa otetaan huomioon myös tietoja muista lähteistä, ts. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksista.

Näiden tarkastustietojen pohjalta **sisäinen tarkastaja katsoi, että komissio oli vuonna 2021 ottanut käyttöön hallintoa, riskinhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevat menettelyt, jotka kokonaisuutena antavat riittävän varmuuden komission taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.** Kokonaislausuntoon sisältyy kuitenkin varauksia, jotka perustuvat valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien vuotuisissa toimintakertomuksissa antamissa vahvistuslausumissa tekemiin varauksiin. Kokonaislausuntoa laatiessaan sisäinen tarkastaja otti huomioon myös kaikkien maksamishetkellä riskinalaisiksi arvioitujen määrien yhteisvaikutukset, koska kyseiset määrät ovat varaumien kohteena olevia määriä suuremmat. Edellä esitetyn perusteella sisäinen tarkastus katsoo, että EU:n talousarviota suojataan kokonaisuutena tarkasteltuna riittävän hyvin ja jatkuvasti.

Sisäinen tarkastaja ei sisällyttänyt lausuntoonsa muita huomautuksia mutta lisäsi siihen kolme ”painotusta”, jotka kuvataan tämän kertomuksen liitteessä 6. Ne koskevat seuraavia asioita:

- EU:n talousarvion toteuttaminen covid-19-pandemiaan liittyvän kriisin yhteydessä
- kolmansien osapuolten täytäntöönpanopolitiikkojen ja ohjelmien valvontastrategiat
- raportointi monivuotisten valvontajärjestelmien oikaisukapasiteetista.

Koska komissio noudattaa toiminnassaan tulosperusteisuutta ja kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, että rahalle saadaan vastinetta, sisäinen tarkastus teki vuonna 2021 myös tuloksellisuustarkastuksia osana strategista tarkastussuunnitelmaansa. Tuloksena annetut suositukset, jotka tarkastettavat yhtä lukuun ottamatta⁽⁵⁹⁾ hyväksyivät, koskevat vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen täytäntöönpanovalmiutta, kolmansien osapuolten toteuttamien ohjelmien valvontastrategioita, laillisuuteen, sääntöjenmukaisuuteen ja vaatimustenmukaisuuteen liittyviä sisäisen valvonnan järjestelmiä, unionin oikeuden täytäntöönpanoa sekä tietotekniikan

⁽⁵⁸⁾ Komissiolle annettu tiedonanto *Mission charter of the Internal Audit Service of the European Commission* (C(2020) 1760).

⁽⁵⁹⁾ Tarkastettava hylkäsi yhden tärkeän suosituksen. Johto hyväksyi jäännösriskin ja pani suosituksen osittain täytäntöön. Tarkastuksen seurantakomitean valmisteluryhmän tasolla ei ollut tarpeen käydä lisäkeskusteluja.

turvallisuutta. Tarkastettavat laativat kaikkia suosituksia varten toimintasuunnitelmat, jotka toimitettiin sisäiselle tarkastukselle ja jotka sisäinen tarkastus arvioi tyydyttäväksi. Sisäisellä tarkastuksella on tiukat seurantatoimet, joiden avulla se arvioi säännöllisesti, miten komission osastot ja yksiköt ovat tosiasiallisesti täyttäneet sen suositukset täytäntöön. Tarkastustyö vahvisti, että tarkastettavat panivat asianmukaisesti ja tuloksetta täytäntöön 94 prosenttia vuosina 2017–2021 annetuista ja sisäisen tarkastuksen seurantatarkastusta edellyttäenistä suosituksista. Tämä tulos osoittaa, että komission yksiköt panevat suositukset täytäntöön ja lieventävät sisäisen tarkastuksen havaitsemia riskejä huolellisesti. Liitteessä 6 on lisätietoja sisäisen tarkastuksen tuottamasta varmuudesta. Lisäksi komissio toimittaa sisäisen tarkastajan työtä koskevan kertomuksen vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle varainhoitoasetuksen 118 artiklan 8 kohdan mukaisesti osana integroitua talous- ja vastuuvastuuvelvollisuusraportointipakettia.

3.3. Sisäisen tarkastuksen seurantakomitean työn perusteella saatava varmuus

Tarkastuksen seurantakomitea valvoo komission sisäistä tarkastustoimintaa ja raportoi siitä vuosittain komission jäsenten kollegiolle. Se varmistaa sisäisen tarkastuksen toimialan riippumattomuuden, valvoo sen työn laatua ja varmistaa, että komission pääosastot ja yksiköt ottavat asianmukaisesti huomioon tarkastusten perusteella annetut sisäiset ja ulkoiset (EU:n tilintarkastustuomioistuimen antamat) suositukset ja että niiden pohjalta toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet.

Raportointivuonna 2021, jota leimasi covid-19-pandemian jatkuminen, ja Venäjän vuoden 2022 alussa Ukrainaan kohdistaman perusteettoman ja provosoimattoman hyökkäyksen jälkeen **komitealla on edelleen ollut tärkeä tehtävä hallinnon, organisaation tuloksellisuuden ja vastuuvastuuvelvollisuuden parantamisessa koko organisaatiossa.** Se järjesti neljä kokouskierrosta, joissa keskityttiin vuosien 2021 ja 2022 työohjelmissa asetettuihin keskeisiin tavoitteisiin. Se jatkoi myös covid-19-tilanteen seurantaan vastuualueillaan saadakseen lisävarmuuden siitä, että covid-19-pandemiaa koskeviin torjunta- ja elpymistoimenpiteisiin liittyviä suuria riskejä lievennetään tehokkaasti ja tarkastetaan asianmukaisesti.

Komitea noudatti Euroopan tilintarkastustuomioistuimen pyyntöä osallistua järjestelmällisemmin sen työhön. Se kutsui tilintarkastustuomioistuimen presidentin alaisen osaston johtajan kahteen valmisteluryhmänsä kokoukseen esittelemään ulkoisen tarkastajan monivuotisen strategian ja vuotuiset työohjelmat vuosiksi 2021 ja 2022. Komitea järjesti tietotekniikan turvallisuudesta suunnitellun temaattisen keskustelun, joka käytiin pian Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan puhkeamisen jälkeen ja joka oli erityisen ajankohtainen, kun otetaan huomioon kyberuhkien määrän odotettu kasvu.

Komitea oli tyytyväinen sisäisen tarkastustyön riippumattomuuteen ja laatuun. Se oli hyvillään sisäisen tarkastuksen vuosia 2017–2021 koskevan ulkoisen laadunarvioinnin myönteisestä tuloksesta, joka on tärkeä tekijä sisäisen tarkastuksen työn laadun varmistamisessa. Komitea oli myös tyytyväinen siihen, että sisäisen tarkastajan suunnittelu kattaa asianmukaisesti tarkastusympäristön ja että se kattaa edelleen keskeiset riskialat. Sisäisen tarkastajan antamien suositusten tosiasiallinen täytäntöönpanoaste pysyi erittäin korkeana (94 % vuosina 2017–2021 annettujen suositusten ja jatkotoimien osalta), ja ainoastaan kahdeksan erittäin tärkeän tarkastussuosituksen täytäntöönpano oli myöhässä yli kuusi kuukautta tammikuussa 2022. Komitea seurasi myös edelleen tilintarkastustuomioistuimen suositusten täytäntöönpanon edistymistä ja oli tyytyväinen siihen, että tilintarkastustuomioistuin antoi 14. kerran peräkkäin puhtaan lausunnon EU:n konsolidoidun tilinpäätöksen luotettavuudesta.

Osan III liitteessä 8 on lisätietoja komitean työstä ja päätelmistä.

3.4. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunnot varainhoitovuoden 2020 tilinpäätöksestä sekä toimien laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta

Lokakuussa 2021 julkaistussa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessa *EU:n talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020* annettiin jälleen kerran puhdas lausunto **EU:n tilinpäätöksestä** jo 14. peräkkäisenä vuonna.

Vaikka **tulojen virhetaso ei ole edelleenkään olennainen**, tilintarkastustuomioistuin antoi jälleen **kielteisen lausunnon vuoden 2020 menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta**. Tilintarkastustuomioistuimen arvio EU:n talousarvion **kokonaisvirhetasosta (2,7%)** pysyi samalla tasolla kuin vuoden 2019 menojen osalta, mikä vastaa vuosia 2017 (2,4 %) ja 2018 (2,6 %) ja on huomattavasti alhaisempi kuin vuonna 2016 ja sitä ennen.

Tilintarkastustuomioistuimen kielteinen lausunto selittyy pääosin niiden menojen osuudella, joita se pitää suuririskisinä. Suuririskiset menot, joihin sovelletaan usein monimutkaisia sääntöjä ja jotka perustuvat pääasiassa kustannusten korvaamiseen, kattavat erityisesti koheesion, tutkimusmenot, maaseudun kehittämisen, Euroopan maatalouden tukirahaston markkinatoimenpiteet ja osan ulkoisista toimista. Suuririskisten menojen osuus tarkastetusta perusjoukosta oli 59 prosenttia vuonna 2020, mikä on johdonmukaista koheesiomaksujen nopeutumisen suhteen vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen tässä vaiheessa.

Kahden suurimman EU:n menoalan osalta tilintarkastustuomioistuimen arvioima virhetaso pysyi lähellä olennaisuustasoa luonnonvarojen osalta⁽⁶⁰⁾, sillä niiden osuus tarkastetusta perusjoukosta oli 40,8 prosenttia. Koheesiopolitiikan, jonka osuus tarkastetusta perusjoukosta oli 32,8 prosenttia, tapauksessa tilintarkastustuomioistuimen arvioima virhetaso laski vuonna 2019 olleesta 4,4 prosentista 3,5 prosenttiin vuonna 2020. Hallintomenojen virhetaso ei ollut olennainen.

Komissio noudattaa tilintarkastustuomioistuimen suosituksia, jotka perustuvat sekä vuosikertomuksiin että erityiskertomuksiin. Se raportoi toteutetuista toimenpiteistä vuotuisissa toimintakertomuksissa. Lisäksi se raportoi säännöllisesti tilintarkastustuomioistuimen suositusten täytäntöönpanosta komission tarkastuksen seurantakomitealle. Viimeksi mainittu toteuttaa tältä osin tiettyjä seurantatoimia päivitetyn toimeksiantonsa⁽⁶¹⁾ mukaisesti.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin seuraa myös sitä, miten komissio **panee sen suositukset täytäntöön**, ja antaa palautetta, jonka avulla komissio voi tehostaa jatkotoimiaan. Kertomuksessaan *EU:n talousarvion tuloksellisuuden tilanteesta vuoden 2020 lopussa* Euroopan tilintarkastustuomioistuin arvioi, missä määrin komissio oli jatkanut sille vuonna 2016 julkaistuissa 18 erityiskertomuksessa esitettyjen 149 tarkastussuosituksen täytäntöönpanoa. Tilintarkastustuomioistuin pani merkille, että komissio oli pannut täytäntöön lähes 80 prosenttia

⁽⁶⁰⁾ 2 prosenttia vuonna 2020, kun se oli 1,9 prosenttia vuonna 2019.

⁽⁶¹⁾ Komission jäsenen Didier Reyndersin yhdessä puheenjohtajan kanssa komissiolle Euroopan komission tarkastuksen seurantakomitean perussäännön päivityksestä antama tiedonanto (Communication to the Commission from Commissioner Reynders in agreement with the President – *Update of the charter of the Audit Progress Committee of the European Commission*) ([C\(2020\) 1165](#)).

suosituksista joko kokonaan (67 %) tai suurimmaksi osaksi (12 %) ja 9 prosenttia joiltakin osin. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan niistä 16 suosituksesta, joita ei ollut pantu täytäntöön, komissio ei ollut alun perin hyväksynyt 11:tä. Tulos on sama kuin edellisinä vuosina.

3.5. Vastuuvapauden myöntäminen vuoden 2020 talousarvion osalta

Euroopan parlamentti **myönsi komissiolle vastuuvapauden** varainhoitovuodelta 2020 selvällä enemmistöllä 4. toukokuuta 2022 tutustuttuaan tarkoin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksiin, komission integroituun talous- ja tilinpäätösraportointipakettiin ja neuvoston antamaan vastuuvapauden myöntämistä koskevaan suositukseen. Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunta kutsui lisäksi tiettyjä komission jäseniä ja pääjohtajia esittämään näkemyksiään vastuuvapauden myöntämismenettelyn aikana. Menettelyn aikana keskeiset sidosryhmät – Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan tilintarkastustuomioistuin – keskittyivät siihen, miten EU:n talousarvion tuottamia tuloksia voitaisiin parantaa ja miten virhetasoa voitaisiin edelleen alentaa. Keskustelussa käsiteltiin myös muun muassa oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia, EU:n varojen sujuvampaa täytäntöönpanoa ja käyttöä, EU:n varojen saajia koskevia tietoja muun muassa hyödyntämällä paremmin yhteentoimivia tietojärjestelmiä sekä perinteisiä omia varoja. Tänä vuonna vastuuvapauden myöntävä viranomaisena oli erityisen kiinnostunut saamaan varmuuden siitä, että EU:n talousarvio säilyi hyvin suojattuna pandemian aikana. Komissio **ryhtyy** tavanomaiseen tapaan **asianmukaisiin toimiin näiden suositusten panemiseksi täytäntöön** ja laatii jatkotoimista erillisen kertomuksen. .

4. Tuleva kehitys: näkymät vuodelle 2022 ja sen jälkeen

4.1. Lisävälineet EU:n talousarvion suojaamiseksi

4.1.1. Varainhoitoasetuksen tarkistaminen

Vuonna 2018 tehdyn merkittävän tarkistuksen jälkeen komissio on ehdottanut kohdennettua varainhoitoasetuksen muutosta.⁽⁶²⁾ Koska vuoden 2018 tarkistuksen mukanaan tuomat muutokset tarvitsevat aikaa saavuttaakseen täyden vaikutuksensa, tarkistuksessa keskitytään yhdenmukaistamiseen uuden pitkän aikavälin talousarvion kanssa, tiettyihin covid-19-kriisistä saatuihin kokemuksiin perustuviin kriisinhallinnan parannuksiin ja EU:n taloudellisten etujen suojaamisen tehostamiseen.

4.1.2. Yhteisen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysvälineen käyttö

Uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä sekä elpymis- ja palautumistukivälineessä ja brexit-mukautusvarauksessa komissio on sitoutunut asettamaan jäsenvaltioiden käyttöön yhteisen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysvälineen niiden hallinnointi- ja valvontajärjestelmien parantamiseksi, jotta jäsenvaltiot voisivat soveltaa sitä yleisesti. Komissio mukauttaa edellisen monivuotisen rahoituskehyn yhteydessä jäsenvaltioiden käyttöön annettua välinettä (Arachne) siten, että siinä otetaan huomioon monivuotisen rahoituskehyn uusi kausi ja siihen liittyvät vaatimukset sekä elpymis- ja palautumistukiväline. Komissio jatkaa tuen tarjoamista jäsenvaltioille, jotta sitä voidaan käyttää tehokkaasti. Tähän sisältyy esitelmien, koulutustilaisuuksien ja työpajojen järjestäminen sekä teknisen tuen ja neuvonnan antaminen asiasta kiinnostuneille viranomaisille, myös siitä, miten riskienpisteytysväline voidaan sisällyttää niiden päivittäisiin prosesseihin. Meneillään olevassa varainhoitoasetuksen tarkistuksessa komissio on ehdottanut tämän yhteisen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysvälineen käytön tehostamista.

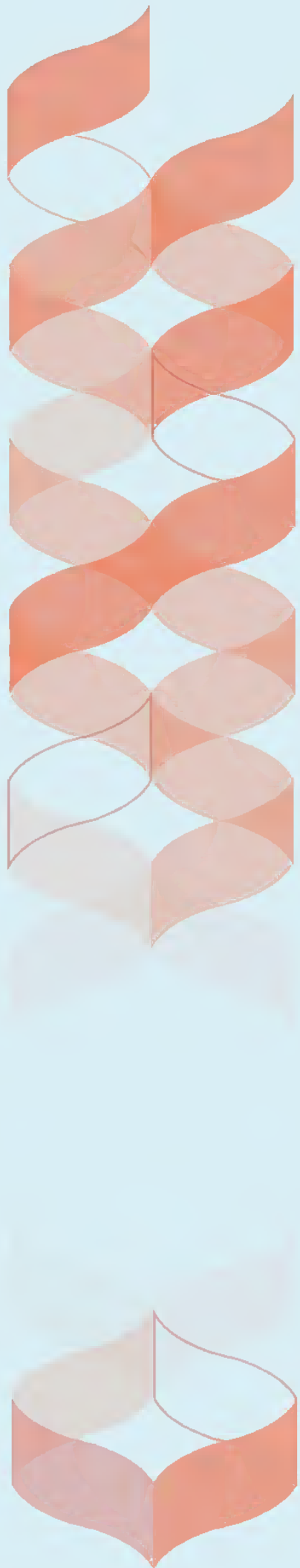
4.1.3. Ehdollisuusasetuksen täytäntöönpano

Unionin tuomioistuin päätti 16. helmikuuta 2022 pitää voimassa yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä EU:n talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092, jonka kaksi jäsenvaltiota eli Unkari ja Puola olivat riitauttaneet.

Komissio antoi maaliskuussa 2022 asetuksen soveltamista koskevat suuntaviivat. Vuoden 2021 aikana tehdyn työn jälkeen komissio lähetti huhtikuussa Unkarille ensimmäisen ilmoituksen yleisen ehdollisuusjärjestelmän mukaisesti. Tämä käynnisti menettelyn, joka voi johtaa toimenpiteiden määräämiseen jäsenvaltiota vastaan oikeusvaltioperiaatteiden rikkomisesta, joka vaikuttaa tai uhkaa

⁽⁶²⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (uudelleenlaadittu) (COM(2022) 223).

vakavasti vaikuttaa EU:n taloudellisiin etuihin riittävän suoraan. Komissio seuraa jatkuvasti tilannetta kaikissa jäsenvaltioissa. Se käynnistää ehdollisuusasetuksen mukaisen menettelyn, jos edellytykset täyttyvät.

Liite 3 –
Elpymis- ja
palautumistukiväline:
uusi EU:n elpymistä
tukeva
tulosperusteinen väline

Innovatiivinen tulosperusteinen väline, jonka avulla voidaan nousta covid-19-kriisistä entistäkin vahvempina

Elpymis- ja palautumistukiväline on uusi EU:n elpymistä tukeva tulosperusteinen väline.

Välineen tavoitteena on lieventää covid-19-pandemian taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja tehdä Euroopan talouksista ja yhteiskunnista kestävämpiä, palautumiskykyisempiä ja paremmin valmistautuneita vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Komission toukokuussa 2020 ehdottamasta ja vuoden 2021 alusta lähtien voimassa olleesta⁽⁶³⁾ välineestä myönnetään tähän tarkoitukseen 723,8 miljardia euroa (käypinä hintoina) – 385,8 miljardia euroa lainoina ja 338 miljardia euroa avustuksina. Sillä tuetaan jäsenvaltioita sellaisten kunnianhimoisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, jotka ovat EU:n painopisteiden mukaisia ja joilla vastataan haasteisiin, jotka on yksilöity maakohteisissa suosituksissa talous- ja sosiaalipolitiikan koordinoitua koskevan eurooppalaisen ohjauksjakson puitteissa.

Elpymis- ja palautumistukiväline on ainutlaatuinen, kysyntään perustuva tulosperusteinen väline.

- **Jäsenvaltiot ovat välineen tuensaajia.** Ne saavat välineestä tukea kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanoon. Kun varat on maksettu, ne otetaan näin ollen kansalliseen talousarvioon.
- Varoja **maksetaan, kun on saavutettu ennalta määritellyt välitavoitteet ja tavoitteet**, joilla mitataan jäsenvaltioiden kohtaamiin haasteisiin vastaamiseksi suunniteltujen uudistusten ja investointien täytäntöönpanoa vuoteen 2026 mennessä.
- Elpymis- ja palautumistukiväline rahoitetaan EU:n NextGenerationEU-elpymisvälineestä, ja se on poikkeuksellinen ja **väliaikainen väline**.
- Se rahoitetaan komission EU:n puolesta **pääomamarkkinoilta keräämillä varoilla**.

Saadakseen tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä 26 EU:n jäsenvaltiota⁽⁶⁴⁾ toimitti komissiolle vuoden 2021 loppuun mennessä kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmansa.

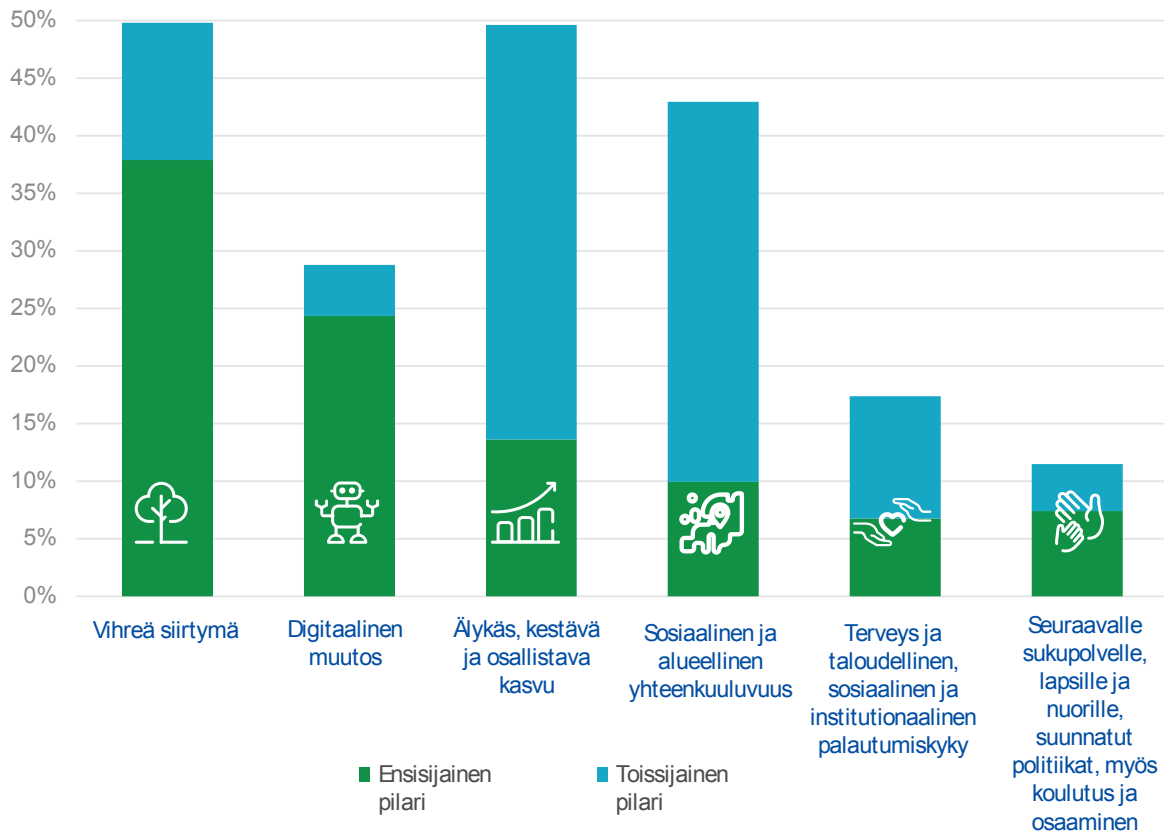
Suunnitelmien on täytettävä 11 asetuksessa vahvistettua arviointikriteeriä, mukaan lukien se, että mikään suunnitelmaan sisältyvä toimenpide ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (ei merkittävää haittaa -periaate) ja että **vähintään 37 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista edistää ilmastotavoitteita ja vähintään 20 prosenttia digitaalisia tavoitteita**.

Näihin suunnitelmiin sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla olisi edistettävä kuutta politiikan pilaria, joilla määritellään välineen soveltamisala, ottaen samalla huomioon asianomaisen jäsenvaltion yksilöllinen tilanne ja haasteet.

Kuhunkin pilariin liittyvän rahoituksen osuus esitetään jäljempänä olevassa kaaviossa.

⁽⁶³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021.

⁽⁶⁴⁾ Kaikki jäsenvaltiot Alankomaita lukuun ottamatta.

Elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käyttö kuhunkin poliittiseen pilariin. Sarakkeiden vihreät osat edustavat toimenpiteitä, jotka on osoitettu politiikan pilariin ensisijaisina politiikan aloina, kun taas siniset osat kuvaavat toimenpiteitä, jotka on määritetty toissijaisiksi politiikan aloiksi. Nämä jaot kuvastavat sitä, että uudistuksilla ja investoinneilla voidaan edistää useita politiikan pilareja. Näin ollen kaikkien pilarien kokonaisrahoitusosuus on kaksinkertainen hyväksytyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien arvioituihin kustannuksiin verrattuna.

Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisessa on edistytty merkittävästi, ja sen täytäntöönpano etenee vakaasti

Komissio antoi myönteisen arvion 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmasta, ja neuvosto hyväksyi ne vuonna 2021. Komissio teki vuonna 2021 tiivistä yhteistyötä kaikkien jäsenvaltioiden kanssa auttaakseen niitä valmistelemaan kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmiaan, joissa esitetään kansallinen uudistus- ja investointiohjelma, joka on saatettava päätökseen viimeistään 31. elokuuta 2026 asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tukeakseen jäsenvaltioita suunnitelmien laatimisessa komissio aloitti epävirallisen yhteydenpidon jo lokakuussa 2020 ja julkaisi tammikuussa 2021 päivitetty ohjeet⁽⁶⁵⁾ toimitettavista tiedoista. Joulukuun 2021 loppuun mennessä komissio oli vastaanottanut virallisesti 26⁽⁶⁶⁾ elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja esittänyt 22 suunnitelmasta myönteisen arvion.⁽⁶⁷⁾

⁽⁶⁵⁾ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Guidance to Member States – Recovery and resilience plans (SWD(2021) 12).

⁽⁶⁶⁾ Alankomaat ei ole vielä toimittanut suunnitelmaansa.

⁽⁶⁷⁾ Useimmat niistä oli vastaanotettu jo kesään 2021 mennessä.

Komissio varmisti tehokkaan prosessin kaikissa suunnitelmien valmistelu-, neuvottelu- ja arviointivaiheissa. Kunkin jäsenvaltion kanssa käydyn tiiviin tietojenvaihdon lisäksi komissio antoi kirjallisia ohjeita elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatimisesta, ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen teknisestä täytäntöönpanosta ja erilaisista erityiskysymyksistä, kuten valvontajärjestelmiä koskevasta tarkistuslistasta. Komissio tuki jäsenvaltioita sellaisten kunnianhimoisten suunnitelmien esittämisessä, joissa on selkeät ja realistiset välitavoitteet ja tavoitteet täytäntöönpanon seuraamiseksi ottaen samalla huomioon kansalliset olosuhteet ja käytettävissä oleva rahoitusosuus.

Kaiken kaikkiaan ensimmäisten 22 elpymis- ja palautumissuunnitelman vuonna 2021 tehdyssä arvioinnissa ja lopulta annetussa hyväksymisessä noudatettiin sujuvaa prosessia.

Suunnitelmien valmisteluvaiheessa komission ja jäsenvaltioiden välillä käytyjen tiiviiden keskustelujen jälkeen komissio arvioi kunkin suunnitelman tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa varmistaen johdonmukaisen ja avoimen lähestymistavan, joka selitetään kutakin sellaista suunnitelmaa, joka on saanut myönteisen arvion, koskevissa komission yksiköiden valmisteluasiakirjoissa. Komissio oli antanut vuoden 2021 loppuun mennessä myönteisen arvionsa 22 suunnitelmasta⁽⁶⁸⁾, jotka neuvosto on hyväksynyt täytäntöönpanopäätöksillä⁽⁶⁹⁾. Näiden suunnitelmien kokonaismäärärahat ovat 291 miljardia euroa rahoituksena, jota ei makseta takaisin, ja 154 miljardia euroa lainoina Kreikalle, Italialle, Kyprokselle, Puolalle, Portugalille, Romanialle ja Slovenialle. Suunnitelmiin sisältyy yhteensä 3 742 toimenpidettä (joista noin kolmannes liittyy uudistuksiin ja kaksi kolmasosaa investointeihin) ja yhteensä 5 155 välitavoitetta ja tavoitetta, jotka on tarkoitus saavuttaa vuoteen 2026 mennessä. Komissio arvioi vuoden 2021 lopussa Bulgariaa, Unkaria, Puolaa ja Ruotsia koskevia suunnitelmia.

Suunnitelmien hyväksymisen jälkeen komissio teki asianomaisen jäsenvaltion kanssa rahoitussopimuksen (ja tarvittaessa lainasopimuksen), jossa määritellään osapuolten oikeudet ja velvollisuudet, mukaan lukien EU:n taloudellisten etujen suojaaminen ja jäsenvaltioiden valvontajärjestelmiä koskevat vaatimukset. Rahoitussopimukseen sisältyy myös jäsenvaltioille välittömästi maksettavan ennakkomaksun määrä ja maksupyynnön esittämistä koskevat edellytykset. Vuoden 2021 loppuun mennessä allekirjoitettiin yhteensä 22 rahoitussopimusta ja neljä lainasopimusta.

Ennakkomaksun lisäksi rahoitus maksetaan useissa erissä, joista kukin riippuu siitä, saavutetaanko tietyt välitavoitteet ja tavoitteet, jotka liittyvät niihin uudistuksiin ja investointeihin, jotka jäsenvaltiot ovat sitoutuneet toteuttamaan. Komissio ja asianomaiset jäsenvaltiot ovat sopineet kussakin tapauksessa maksuprofiilista ja erityisistä välitavoitteista ja tavoitteista, ja neuvosto on lopulta hyväksynyt ne. Komissio maksoi vuonna 2021 ennakkomaksuina 54 miljardia euroa niille jäsenvaltioille, joiden suunnitelmista komissio oli antanut myönteisen arvion ja jotka neuvosto oli hyväksynyt. Yksi tähän ryhmään kuuluvista 22 jäsenvaltiosta ei pyytänyt ennakkomaksua, joten 21 jäsenvaltiolle on maksettu ennakkomaksuja. Näiden jäsenvaltioiden osalta ennakkorahoitus auttoi varmistamaan elpymis- ja palautumissuunnitelmissa esitettyjen investointi- ja uudistustoimenpiteiden nopean täytäntöönpanon. Kaikki ennakkomaksut suoritettiin viiden työpäivän kuluessa komission ja jäsenvaltion välisen rahoitussopimuksen (ja/tai tarvittaessa lainasopimusten) allekirjoittamisesta eli hyvissä ajoin ennen kahden kuukauden maksumääräaikaa. Taa-nehtivuuslausekkeella, jolla varmistettiin, että covid-19-pandemian alkamisen jälkeen (eli helmikuusta 2020 alkaen) toteutetut toimenpiteet voitiin sisällyttää suunnitelmiin, lisättiin varmuutta ja varmistettiin, että jäsenvaltiot pystyivät aloittamaan täytäntöönpanon jo ennen suunnitelmiansa virallista hyväksymistä.

⁽⁶⁸⁾ Useimmissa tapauksissa asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetyn kahden kuukauden arviointijakson kuluessa niiden virallisesta toimittamisesta.

⁽⁶⁹⁾ Useimmissa tapauksissa alle kuukauden kuluessa komission suunnitelman arvioinnista tekemästä päätöksestä. Neuvosto hyväksyi 3 viimeistä näistä 22 suunnitelmasta 29. lokakuuta 2021.

Elpymisen ja palautumisen tulostaulu⁽⁷⁰⁾, joka on komission perustama julkinen verkkoalusta, näyttää helposti saatavilla olevalla tavalla, miten EU:n jäsenvaltiot ovat edistyneet elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa täytäntöönpanossa – kuten komission arvioimat täytettävät välitavoitteet ja tavoitteet osoittavat – , sekä suoritettut maksut. Siinä esitetään myös yhteiset indikaattorit, joiden avulla raportoidaan edistymisestä ja arvioidaan elpymis- ja palautumistukivälinettä ja kansallisia suunnitelmia.

Koska kyseessä on tulosperusteinen väline, komission jäsenvaltioille suorittamat maksut, ennakkomaksuja lukuun ottamatta, perustuvat elpymis- ja palautumissuunnitelmien hyväksymistä koskevissa neuvoston täytäntöönpanopäätöksissä määriteltyjen välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävään saavuttamiseen. Rahoitusosuuden kokonaismäärä maksetaan jäsenvaltiolle erissä, jotka vastaavat näiden päätösten liitteissä vahvistettuja välitavoitteita ja tavoitteita. Kunkin välitavoitteen ja tavoitteen tarkastusmekanismit sekä seurantamenetelmät, jotka kattavat suunnitelmien täytäntöönpanon keskeiset näkökohdat, kuvataan operatiivisissa järjestelyissä, jotka komission ja jäsenvaltion on allekirjoitettava ennen kuin jäsenvaltio voi esittää ensimmäisen maksupyynnönsä. Vuoden 2021 loppuun mennessä oli tehty viisi operatiivista järjestelyä Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian ja Slovakian kanssa, ja neljä jäsenvaltiota oli toimittanut ensimmäiset säännönmukaiset maksupyynnönsä. Vuonna 2022 on odotettavissa noin 30 uutta pyyntöä.

Komissio maksoi Espanjalle ensimmäisen 10 miljardin euron maksun ennen vuoden 2021 loppua saatuaan maksupyynnön marraskuussa 2021. Kun otetaan huomioon asiaankuuluvien välitavoitteiden tyyppi ja toteutusaika ja koska Espanja oli jakanut suurimman osan arviointiin tarvittavista tiedoista ennen maksupyynnön virallista toimittamista, komissio pystyi käsittelemään maksupyynnön nopeasti.

Seuraavassa esitetään yhteenveto elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon yleisestä tilanteesta 31. joulukuuta 2021.

	Suunnitelmat hyväksytyt	Rahoitussopimukset allekirjoitettu	Lainasopimukset allekirjoitettu	Operatiiviset sopimukset allekirjoitettu	Ennakkomaksuja suoritettu	Maksupyynnöt vastaanotettu	Ensimmäinen maksu suoritettu
 Belgia	•	•			•		
 Tšekki	•	•			•		
 Tanska	•	•			•		
 Saksa	•	•			•		
 Viro	•	•			•		
 Irlanti	•	•					
 Kreikka	•	•	•	•	•	•	
 Espanja	•	•		•	•	•	•
 Ranska	•	•		•	•	•	
 Kroatia	•	•			•		

⁽⁷⁰⁾ [Elpymisen ja palautumisen tulostaulu \(europa.eu\)](https://europa.eu).

	Suunnitelmat hyväksytyt	Rahoitussopimukset allekirjoitettu	Lainasopimukset allekirjoitettu	Operatiiviset sopimukset allekirjoitettu	Ennakkomaksuja suoritettu	Maksupyynnin vastaanotettu	Ensimmäinen maksu suoritettu
 Italia	•	•	•	•	•	•	
 Kypros	•	•	•		•		
 Latvia	•	•			•		
 Liettua	•	•			•		
 Luxemburg	•	•			•		
 Malta	•	•			•		
 Itävalta	•	•			•		
 Portugali	•	•	•		•		
 Romania	•	•			•		
 Slovenia	•	•			•		
 Slovakia	•	•		•	•		
 Suomi	•	•					

Valvontajärjestelmät on mukautettu elpymis- ja palautumistukivälineen tulosperusteisen luonteen mukaan

Suunnitelmien arvioinnin rinnalla komissio pyrki vuonna 2021 ottamaan käyttöön asiaankuuluvat sisäisen valvonnan prosessit ja valvontastrategiat, jotka on mukautettu sen mukaan, että väline on tulosperusteinen ja että tuensajia ovat jäsenvaltiot. Lisäksi asetuksessa säädetään, että jäsenvaltiot vastaavat sen varmistamisesta, että väline pannaan täytäntöön EU:n ja kansallisten sääntöjen sekä moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.

Jäsenvaltioiden tasolla

Jäsenvaltiot ovat ensisijaisesti vastuussa sen varmistamisesta, että saadut varat käytetään asianmukaisen unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, erityisesti petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen sekä päällekkäisen rahoituksen välttämisen osalta. Jäsenvaltiot ottavat kansallisella tasolla käyttöön asianmukaiset valvonta- ja seurantakehykset, joilla varmistetaan elpymis- ja palautumissuunnitelmien tehokas seuranta, välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevan näytön kerääminen sekä viime kädessä EU:n taloudellisten etujen suojaaminen. Tämä otetaan huomioon myös rahoitus- ja lainasopimuksissa.

Kukin jäsenvaltio kuvaili ehdotettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskevaa kansallista valvontajärjestelmää osana kansallista suunnitelmaansa, ja komissio analysoi suunnitelmissa esitetyt järjestelmät osana arviointiaan. Jos valvontajärjestelmä katsottiin riittämättömäksi, suunnitelmaa ei voitu hyväksyä. Jos komissio arvioi, että valvontajärjestelmät olivat kaiken kaikkiaan riittävät mutta että lisäparannuksia tarvittiin, se edellytti, että neuvoston täytäntöönpanopäätöksiin sisällytetään tarkastuksia ja valvontaa koskevat välitavoitteet. Tällaisia puutteita jäsenvaltioiden valvontajärjestelmissä olivat esimerkiksi seuraavat: tietojen keräämiseen ja säilyttämiseen tarkoitettun tallennusjärjestelmän, jota edellytetään elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa, täyden käyttöönoton puuttuminen arvioinnin ajankohtana, varojen täytäntöönpanosta ja tarkastuksesta vastaavien eri elinten virallisten lakisäätteisten valtuuksien puuttuminen, suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavien täytäntöönpano- ja tarkastuselinten riittämättömät hallinnolliset valmiudet sekä selkeän tarkastusstrategian tai petostentorjuntatoimenpiteiden puuttuminen. Jäsenvaltioille voidaan suorittaa maksuja vasta sitten, kun nämä välitavoitteet on saavutettu.

Komission tasolla

Komissio vastaa jäsenvaltioille suorittamiensa maksujen laillisuuden ja asianmukaisuuden varmistamisesta. Koska väline on tulosperusteinen väline, maksujen laillisuus ja asianmukaisuus määräytyvät sen mukaan, onko neuvoston täytäntöönpanopäätöksissä asetetut välitavoitteet ja tavoitteet tosiasiallisesti saavutettu. Näin ollen **komission tarkastuksissa keskitytään välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, mutta komissio ei valvo tuensaajalle tosiasiallisesti aiheutuneita kustannuksia**. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti komissiolla on kuitenkin oikeus korjata vakavia sääntöjenvastaisuuksia eli petoksia, lahjontaa ja eturistiriitoja, joita jäsenvaltiot eivät itse ole korjanneet, sekä kaksinkertaista rahoitusta tai rahoitus- ja lainasopimusten vakavia rikkomisia.

Varmuuden saamiseksi komissio tukeutuu yleisesti jäsenvaltioiden valvontatoimiin. Tämä tarkoittaa varmuuden saamista siitä, että jäsenvaltioiden valvontajärjestelmillä voidaan tehokkaasti ehkäistä ja havaita vakavia sääntöjenvastaisuuksia tai rahoitussopimukseen liittyvien velvoitteiden rikkomisia. Lisäksi komissio täydentää tarvittaessa jäsenvaltioiden valvontaa omilla tarkastuksillaan kolmessa vaiheessa.

Arvioidessaan jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia komissio tarkasti, täyttivätkö jäsenvaltioiden suunnitelmissa esittämät valvontajärjestelmät asetuksessa asetetut vaatimukset. Tähän sisältyy selvitys siitä, miten ne osoittavat komissiolle, että ennalta määritetyt välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu tyydyttävästi, ja miten ne varmistavat, että asiaan liittyvät tiedot ovat luotettavia, mukaan lukien valvontamekanismit luotettavuuden varmistamiseksi. Lisäksi jäsenvaltioiden oli kuvattava käytössä oleva valvontajärjestelmä petosten, lahjonnan, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi. Jos komissio katsoi, että jäsenvaltion valvontajärjestelmä oli yleisesti ottaen riittävä mutta että jäljellä oli pieniä puutteita, jotka voitiin korjata, otettiin käyttöön uusia välitavoitteita ja tavoitteita sen varmistamiseksi, että puutteet korjataan ennen ensimmäistä säännönmukaista maksua.

Kun jäsenvaltiot ovat toimittaneet maksupyynnönsä, komissio arvioi välineen täytäntöönpanon aikana, onko välitavoitteet ja tavoitteet saavutettu tyydyttävällä tavalla ja onko kaikki muut maksuehdot täytetty. Jäsenvaltioiden on erityisesti liitettävä jokaiseen maksupyyntöön seuraavat asiakirjat:

- johdon vahvistuslausuma, jossa vahvistetaan, että varat on käytetty aiottuun tarkoitukseen, että annetut tiedot ovat oikeita ja että käytössä olevat valvontajärjestelmät antavat tarvittavan varmuuden siitä, että varat on käytetty sovellettavien sääntöjen mukaisesti, ja

- yhteenveto suoritetuista tarkastuksista, mukaan lukien mahdolliset havaitut puutteet ja toteutetut korjaavat toimet.

Komissio voi pyytää lisätietoja ja päättää tarvittaessa tehdä lisätarkastuksia saadakseen tarvittavan täydentävän varmuuden välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta ennen maksun suorittamista. Jos yhtä tai useampaa välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu tyydyttävällä tavalla, maksuja voidaan vastaavassa suhteessa keskeyttää ja lopulta vähentää.

Komissio tekee myös järjestelmätarkastuksia niiden järjestelmien luotettavuudesta, joilla kerätään, kootaan ja säilytetään välitavoitteisiin ja tavoitteisiin liittyviä luotettavia tietoja.

Lisäksi se tekee vähintään kerran jäsenvaltiota kohden järjestelmätarkastuksia toimenpiteistä, joita jäsenvaltiot toteuttavat unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, ja erityisesti toimenpiteistä petosten, lahjonnan, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä rahoitussopimuksen vakavien rikkomisten välttämiseksi. Tähän sisältyy myös elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisten tietojen eli niiden tietojen, jotka koskevat lopullisia saajia ja niiden toimeksisaajia, alihankkijoita ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia, keräämiseen ja tallentamiseen käytettävien järjestelmien toiminta.

Kun maksut on suoritettu jäsenvaltioille, komissio voi toteuttaa jälkivalvontatoimia ja tarkastuksia⁽⁷¹⁾ tarkistaakseen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen. Komissio voi myös tehdä tapauskohtaisia tarkastuksia, jos epäillään vakavia sääntöjenvastaisuuksia. Komissio perii tarvittaessa takaisin oikeasuhteiset määrät tai vaatii lainojen ennen aikaista takaisinmaksua. Jos ilmenee vakavia sääntöjenvastaisuuksia, joissa jäsenvaltiot eivät ole jo itse tehneet takaisinperintää, komissio perii jäsenvaltioilta takaisin oikeasuhteiset määrät.

Lisäksi operatiivisissa järjestelyissä määrätään säännöllisestä komission ja jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta vähintään neljännesvuosittain, jotta voidaan arvioida elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanon edistymistä.

Komissio tekee laadullisen arvioinnin valvontatuloksista ja toimiin liittyvästä riskitasosta.

Toisin kuin muissa EU:n ohjelmissa (ks. myös liite 5), tässä arvioinnissa ei määritetä virhetasoa. Virhetasot kuvastavat määrällistä arviointia, joka on tarkoituksenmukainen silloin, kun menot voidaan yhdistää suoraan määrälliseen kriteeriin.⁽⁷²⁾ Välineen yhteydessä suoritettavat maksut perustuvat välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen laadulliseen arviointiin, jota on vaikea muuntaa määrälliseksi. Vaikka välitavoitteita ja tavoitteita ei olisi saavutettu tyydyttävästi ja tehdään vähennys, tämä vähennys ei voi vastata tukeen oikeuttamattomien menojen määrää. Lisäksi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvät investoinnit ja uudistukset ovat hyvin erilaisia sekä jäsenvaltion sisällä että jäsenvaltioiden välillä, mikä estää tilastollisen ekstrapoloinnin. Tässä yhteydessä ei voida määrittää merkityksellistä virhetasoa.

Komission laadullinen arviointi perustuu yhdistelmään tuloksista, jotka saadaan 1) jäsenvaltioiden tarkastuksista, jotka esitetään kuhunkin maksupyynnöön liitettävässä tarkastusten yhteenvedossa, 2) komission tekemistä tarkastuksista, 3) maksupyynnöiden arvioinnista ja 4) muista tarkastuksista, joita

⁽⁷¹⁾ Rahoitussopimuksen mukaisesti jälkitarkastuksia voidaan tehdä enintään viiden vuoden ajan siitä päivästä, jona viimeinen maksu on toimitettu.

⁽⁷²⁾ Eli kun kyse on tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta tai tukioikeuksiin perustuvista menoista, kun oikeusperustassa on säädetty tarkka määrä tietylle määrälle: yhteisen maatalouspolitiikan mukainen tietty euromäärä tukikelpoista hehtaaria kohden, tietty euromäärä hallintomenoihin liittyvää perhelisää lasta kohden tai jokin muu kiinteä tai vakiomääräinen määrä tai yksikkökustannus, joka liittyy suoraan tiettyyn määrään.

komissio tekee jäsenvaltioiden tasolla muiden rahoitusohjelmien, kuten koheesiopolitiikan rahastojen, yhteydessä.

Välineen valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä vahvisti saaneensa kohtuullisen varmuuden

Talous- ja rahoitusasioiden pääosaston pääjohtaja on nimetty välineen valtuutetuksi tulojen ja menojen hyväksyjäksi. Hän perusti tammikuussa 2021 uuden valvonta- ja arviointiyksikön yleisen varmuuden tueksi. Tarkastusstrategia hyväksyttiin joulukuussa 2021. Tavoitteena on arvioida, ovatko kansalliset viranomaiset ottaneet käyttöön elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa täytäntöönpanoa varten tarvittavat hallinto- ja valvontajärjestelmät varmistaakseen, että komissiolle toimitettavat maksupyynnöt ovat laillisia ja sääntöjenmukaisia, että kaikki havaitut petokset, lahjonnat, eturistiriidat ja päällekkäiset rahoitustapaukset korjataan asianmukaisesti ja että tarvittaessa toteutetaan korjaavia toimenpiteitä rahoitussopimuksen merkittävien rikkomisten korjaamiseksi.

Suurin osa vuodesta 2021 omistettiin valmisteluille, jotka koskivat jäsenvaltioiden suunnitelmien toittamista ja komission tekemää suunnitelmien arviointia. Suurin osa vuoden 2021 maksuista koostui ennakkomaksuista, mutta Espanjalle maksettiin yksi 10 miljardin euron maksu. Maksu koski 52 sellaisen välitavoitteen saavuttamista, jotka liittyivät pääasiassa uudistuksiin ja jotka oli jo toteutettu vuoden 2021 toiseen neljännekseen mennessä. Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä sai maksupyynnön välitavoitteiden saavuttamista koskevasta näytöstä saadun myönteisen arvion perusteella kohtuullisen varmuuden elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa vuonna 2021 suoritetun maksun laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

